

کد کنترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۱۲/۰۳

پاسخنامه آزمون الکترونیکی یازدهم انسانی – مرحله ۱۰

درس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	سعید عزیزخانی - محمد نوربخش	امیرحسین ابومحسوب - نرجس تیمناک
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - حمیدرضا نعمتی افشین کیانی - ابوالفضل غلامی - مهران قندی عماد فیض آبادی - مبینا اشرفی - اکبر یحیوی	مریم پیروی - فاطمه عباسی کتایون صاحب‌نسق - امیرحسین اذانی
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	الهام میرزایی - فروغ تیموریان	آزاده میرزایی - آرین آرامجو
روانشناسی	الهه همایون‌زاده	الهه همایون‌زاده	افسانه محمدحاجیانی امیرحسین محمدپور
زبان عربی	هاله کریمی	محمدصادق رمضانی‌زاده - روح‌الله گلشن محمدعلی تابانفر	کیارش پورمهدی - مریم آقاییاری
تاریخ	علی‌رضا کاهیدوند	علی‌رضا کاهیدوند	سارا خداوردیان - محمد رسایی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - شهرام امامی	سیدمهدی کیانفر - فرشید مشعرپور
فلسفه	امیرمحمد نصیری	امیرمحمد نصیری - گودرز رازانی	کیما طهماسبی - حسن صدری امیرحسین اذانی
مدیر آزمون: رسول خنجری			

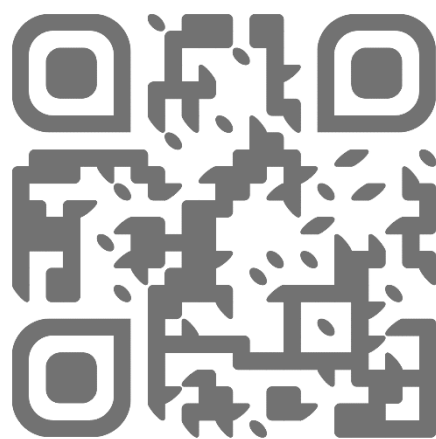
حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

AzmonVIP

دوست مازی من، سلام!

برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی.
برای شرکت در نظرسنجی فقط کافیست روی لینک زیر بزنی یا QR کد زیر رو اسکن کنی تا صفحه
نظرسنجی برات باز بشه!
ممنون که نظرت رو به ما میگی و بهمون برای بهتر شدن آزمون ها کمک می کنی :

<https://B2n.ir/q12961>

مازی ها؛ میدونین که جلوی هر سوال ما براتون ویژگی و آدرس اون سوال رو میذاریم، حالا
واسه اینکه کامل یادش بگیرید میخوام براتون بگم که چجوری اینا رو براتون چیدیم:

(سطح سوال - سبک سوال - آدرس سوال)

آسان - متوسط - دشوار   مفهومی - مساله و ...   مثلاً: ۱۱۰۱ یعنی فصل ۱ پایه یازدهم   سطح سوال

۱- اگر تابع $f(x) = [-x]$ باشد، مقدار $\frac{f(-1/7) + f(3/2)}{f(3)}$ کدام است؟ [ ]، نماد جزء صحیح است.

- (۱) $\frac{1}{3}$ (۲) $\frac{2}{3}$ (۳) ۱ (۴) -۱

(آسان - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

تابع $f(x) = [-x]$ هر مقدار جزء صحیح آن را برمی گرداند. اگر x یک عدد صحیح باشد، جزء صحیح آن با خودش برابر است؛ یعنی $[x] = x$ و اگر x یک عدد غیر صحیح باشد، قطعاً بین دو عدد صحیح قرار دارد که جزء صحیح آن برابر عدد صحیح کوچکتر است.

پاسخ تشریحی:

مقادیر خواسته شده را محاسبه می کنیم:

$$f(-1/7) = [-1/7] = 1 \quad (1/7 \text{ بین دو عدد صحیح } 1 \text{ و } 2 \text{ قرار دارد.})$$

$$f(3/2) = [-3/2] = -4 \quad (-3/2 \text{ بین دو عدد صحیح } -4 \text{ و } -3 \text{ قرار دارد.})$$

$$f(3) = [-3] = -3 \quad (-3 \text{ یک عدد صحیح است.})$$

در نهایت داریم:

$$\frac{f(-1/7) + f(3/2)}{f(3)} = \frac{1 + (-4)}{-3} = \frac{-3}{-3} = 1$$

گروه آموزشی ماز

۲- تابع $f(x) = |2x+1|$ به صورت دو ضابطه ای کدام است؟

$$f(x) = \begin{cases} 2x+1 & x > -\frac{1}{2} \\ -(2x+1) & x \leq -\frac{1}{2} \end{cases} \quad (2)$$

$$f(x) = \begin{cases} 2x+1 & x \geq 0 \\ -2x-1 & x < 0 \end{cases} \quad (1)$$

$$f(x) = \begin{cases} 2x-1 & x > -\frac{1}{2} \\ -2x+1 & x \leq -\frac{1}{2} \end{cases} \quad (4)$$

$$f(x) = \begin{cases} 2x-1 & x \geq 0 \\ -2x+1 & x < 0 \end{cases} \quad (3)$$

(آسان - مفهومی / محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

برای تعیین علامت یک تابع قدرمطلق اول باید ریشه عبارت داخل قدرمطلق رو به دست بیاوریم، بعدش دوتا بازه مشخص می کنیم یکی بیش تر از ریشه و یکی کمتر از ریشه. حالا برای هر بازه باید قدرمطلق رو تعیین علامت کنیم، کافیه یک عدد از بازه مشخص شده انتخاب کنی بزاری توی قدرمطلق اگر مثبت شد، هرچی داخل قدرمطلقه بدون تغییر بیار بیرون و اگر منفی شد، قرینه چیزی که توی قدرمطلق هست رو بیار بیرون. در واقع داریم:

$$f(x) = |ax+b| \stackrel{a \geq 0}{=} \begin{cases} ax+b & x \geq -\frac{b}{a} \\ -(ax+b) & x \leq -\frac{b}{a} \end{cases}$$

تذکر مهم:

علامت مساوی رو می تونی برای هر کدام از بازه ها که دوست داری بزاری و حتی برای هر دوتا هم می تونی.

پاسخ تشریحی:

ریشه عبارت داخل قدرمطلق را محاسبه می کنیم:

$$2x+1=0 \Rightarrow x = -\frac{1}{2}$$

حالا دو بازه مشخص می کنیم: $x > -\frac{1}{2}$ و $x \leq -\frac{1}{2}$ (در هر کدام از بازه ها که بخواهیم علامت مساوی را لحاظ می کنیم.)

$$f(x) = |2x+1| = \begin{cases} 2x+1 & x > -\frac{1}{2} \\ -(2x+1) & x \leq -\frac{1}{2} \end{cases}$$

۳- اگر $-1 \leq x \leq 3$ باشد، مجموع جواب‌های معادله $[x] + [-x] = 0$ کدام است؟ ([ ]، نماد جزء صحیح است.)

- (۱) ۵ (۲) ۲ (۳) -۲ (۴) -۵

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

تابع $f(x) = [x] + [-x]$ رو در نظر بگیر، حالا می‌خواهیم به عددی به تابع بدیم اگر این عدد صحیح باشد، مقدار تابع به‌ازای اون عدد صفر و اگر این عدد غیر صحیح باشد، مقدار تابع به‌ازای اون عدد -۱ می‌شه، یعنی:

$$f(x) = [x] + [-x] = \begin{cases} 0 & x \in \mathbb{Z} \\ -1 & x \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

پاسخ تشریحی:

با توجه به این که $[x] + [-x] = 0$ است، می‌فهمیم باید $x \in \mathbb{Z}$ باشد. اعداد صحیح موجود در بازه را به‌عنوان جواب‌های معادله انتخاب می‌کنیم و داریم:

$$x = -1, 0, 1, 2, 3 \rightarrow \text{مجموع جواب‌ها} = -1 + 0 + 1 + 2 + 3 = 5$$

گروه آموزشی ماز

۴- اگر $-1 \leq x \leq 2$ باشد، عبارت $[x+1]$ چند مقدار متفاوت می‌تواند داشته باشد؟ ([ ]، نماد جزء صحیح است.)

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

(متوسط - مفهومی / محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

یکی از ویژگی‌های جزء صحیح اینه که اگر توی جزء صحیح یک عدد صحیح جمع یا تفریق شده باشه می‌شه با علامتش از جزء صحیح خارجش کنیم، یعنی:

$$[x+n] \stackrel{x \in \mathbb{Z}}{=} [x] + n$$

اگر ورودی جزء صحیح بین دو عدد صحیح k و $k+1$ باشه، جزء صحیح اون مقدار برابر k هست. با توجه به ویژگی که نوشتیم، نامساوی برای k مساوی داره ولی برای $k+1$ نداره:

$$k \leq x < k+1 \Rightarrow [x] = k$$

پاسخ تشریحی:

$$[x+1] = [x] + 1$$

با توجه به نکته بالا داریم:

با توجه به بازه داده شده می‌فهمیم:

$$-1 \leq x \leq 2$$

در این بازه از اعداد صحیح عبور کرده‌ایم، بنابراین بازه را به‌صورت زیر باید تفکیک کنیم:

$$-1 \leq x < 0 \Rightarrow [x] = -1 \Rightarrow [x+1] = 0$$

$$0 \leq x < 1 \Rightarrow [x] = 0 \Rightarrow [x+1] = 1$$

$$1 \leq x < 2 \Rightarrow [x] = 1 \Rightarrow [x+1] = 2$$

$$x = 2 \Rightarrow [x] = 2 \Rightarrow [x+1] = 3$$

بنابراین می‌تواند چهار مقدار متفاوت را اختیار کند.

گروه آموزشی ماز

۵- می‌خواهیم نمودار تابع $f(x) = |x-3| + 2$ را با استفاده از نمودار $g(x) = |x|$ رسم کنیم. کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) نمودار تابع $g(x) = |x|$ را سه واحد به چپ و دو واحد به بالا انتقال می‌دهیم.
(۲) نمودار تابع $g(x) = |x|$ را سه واحد به راست و دو واحد به بالا انتقال می‌دهیم.
(۳) نمودار تابع $g(x) = |x|$ را سه واحد به چپ و دو واحد به پایین انتقال می‌دهیم.
(۴) نمودار تابع $g(x) = |x|$ را سه واحد به راست و دو واحد به پایین منتقل می‌کنیم.

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

برای رسم نمودار تابع $f(x) = |x+a| + b$ از روی انتقال تابع $g(x) = |x|$ داریم:

(الف) $b > 0$ ← نمودار $|x|$ رو b واحد ببر بالا

(ب) $b < 0$ ← نمودار $|x|$ رو $|b|$ واحد ببر پایین

(پ) $-a > 0$ ← نمودار $|x|$ رو a واحد ببر چپ

(ت) $-a < 0$ ← نمودار $|x|$ رو $|a|$ واحد ببر راست

پاسخ تشریحی:

با توجه به نکته بالا برای رسم تابع داده شده و با توجه به این که $a = -3$ و $b = 2$ است، کافی است نمودار را ۳ واحد به راست و ۲ واحد به بالا منتقل کنیم. بین این دو عملیات اولیاتی وجود ندارد.

گروه آموزشی ماز

۶- مساحت مثلث محصور بین نمودار $f(x) = |4x - 5|$ و محورهای مختصات کدام است؟

۳/۶۲۵ (۴)

۳/۱۲۵ (۳)

۳/۲۵ (۲)

۳/۵ (۱)

(متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

برای رسم تابع داده شده با نکاتی که قبلاً یاد گرفتیم تابع را تعیین علامت می‌کنیم:

$$f(x) = \begin{cases} 4x - 5 & x \geq \frac{5}{4} \\ -(4x - 5) & x < \frac{5}{4} \end{cases}$$

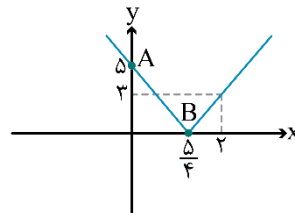
حالا هر ضابطه را در دامنه مخصوص به خودش رسم می‌کنیم. برای رسم هر ضابطه نیاز به دو نقطه داریم که یکی از آن‌ها مرز تفکیک ضابطه‌ها یعنی $x = \frac{5}{4}$ است و دیگری یک نقطه از بازه به عنوان نقطه کمکی است.

$$y_1 = 4x - 5, \quad x \geq \frac{5}{4}$$

x	$\frac{5}{4}$	۲
y	۰	۳

$$y_2 = -(4x - 5), \quad x < \frac{5}{4}$$

x	$\frac{5}{4}$	۰
y	۰	۵

در نهایت داریم:

شکل محصور بین نمودار رسم شده و محورهای مختصات مثلث AOB است که قائم‌الزاویه می‌باشد که قاعده آن $OB = \frac{5}{4}$ و ارتفاع آن $OA = 5$ است؛ بنابراین داریم:

$$\text{مساحت مثلث AOB} = \frac{OB \times OA}{2} = \frac{\frac{5}{4} \times 5}{2} = \frac{25}{8} = 3/125$$

گروه آموزشی ماز

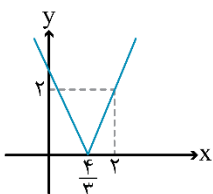
۷- نمودار تابع $f(x) = |ax + b|$ به صورت زیر است. مقدار $a + b$ کدام می‌تواند باشد؟

صفر (۱)

-۲ (۲)

-۱ (۳)

۲ (۴)

(متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

در حل معادلات قدرمطلق داریم:

$$|f| = a \xrightarrow{a > 0} f = \pm a$$

پاسخ تشریحی:

با توجه به نمودار تابع نقاط $(2, 2)$ و $(\frac{4}{3}, 0)$ در ضابطه تابع صدق می‌کند:

$$\left(\frac{4}{3}, 0\right) \Rightarrow \left|\frac{4}{3}a + b\right| = 0 \Rightarrow \frac{4}{3}a + b = 0 \xrightarrow{\times 3} 4a + 3b = 0$$

$$(2, 2) \Rightarrow |2a + b| = 2 \Rightarrow \begin{cases} 2a + b = 2 \\ 2a + b = -2 \end{cases}$$

دو دستگاه دو معادله - دو مجهول تشکیل می دهیم:

$$\begin{cases} 4a + 3b = 0 \\ 2a + b = 2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 4a + 3b = 0 \\ -4a - 2b = -4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} b = -4 \\ a = 3 \end{cases} \Rightarrow a + b = -1$$

$$\begin{cases} 4a + 3b = 0 \\ 2a + b = -2 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 4a + 3b = 0 \\ -4a - 2b = 4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} b = 4 \\ a = -3 \end{cases} \Rightarrow a + b = 1$$

هر دو صحیح هستند.

گروه آموزشی ماز

۸- مقدار عبارت $\left| \left| -\frac{3}{1} \right| - \left| -\frac{4}{1} \right| \right|$ کدام است؟ ([ ]، نماد جزء صحیح است.)

۲ (۴)

۷ (۳)

۱ (۲)

۹ (۱)

(آسان - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

عدد $3/1$ - بین دو عدد صحیح 3 و 4 - قرار دارد؛ بنابراین:

$$\left[-3/1\right] = -4$$

عدد $4/1$ - بین دو عدد صحیح 4 و 5 - قرار دارد؛ بنابراین:

$$\left[-4/1\right] = -5$$

$$\left| \left| -3/1 \right| - \left| -4/1 \right| \right| = |-4 - (-5)| = |-4 + 5| = |1| = 1$$

گروه آموزشی ماز

۹- تابع $y = [f(x)]$ نوعی از تابع ..... است. ([ ]، نماد جزء صحیح است.)

(۱) چندضابطه‌ای (که ضابطه‌های آن برحسب x تعریف شده‌اند).

(۲) پلکانی

(۳) ثابت

(۴) همانی

(آسان - مفهومی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

نمودار هر تابعی به فرم $y = [f(x)]$ به صورت یک تابع پلکانی خواهد بود.

گروه آموزشی ماز

۱۰- حاصل عبارت $A = |\sqrt{3} - 2| + |1 - \sqrt{3}|$ کدام است؟

۱ (۴)

۳ (۳)

$2\sqrt{3} - 1$ (۲)

-1 (۱)

(متوسط - مفهومی / محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۴

در ویژگی‌های قدرمطلق اگر عبارتی که داخل قدرمطلق هست مثبت باشد، خود اون عبارت خارج می‌شه و اگر منفی باشه، قرینه اون عبارت خارج می‌شه؛ یعنی:

$$|u| = \begin{cases} +u & ; u \geq 0 \\ -u & ; u < 0 \end{cases}$$

پاسخ تشریحی:

$$\left| \sqrt{3} - 2 \right| \xrightarrow{\substack{(\sqrt{3}-2) < 0 \\ \text{قرینه می‌کنیم}}} 2 - \sqrt{3} \Rightarrow \left| \sqrt{3} - 2 \right| + \left| 1 - \sqrt{3} \right| = 2 - \sqrt{3} + \sqrt{3} - 1 = 1$$

$$\left| 1 - \sqrt{3} \right| \xrightarrow{\substack{(1-\sqrt{3}) < 0 \\ \text{قرینه می‌کنیم}}} \sqrt{3} - 1$$

۱۱- توابع $f = \{(-1, 3), (2, -1), (1, 5)\}$ و $g = \{(-1, 6), (2, -1), (0, 1)\}$ مفروض هستند. حاصل ضرب اعضای برد تابع $g-f$ کدام است؟
 ۶ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۱۲ (۵)

(متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

ابتدا دامنه توابع f و g را به دست می آوریم، سپس اشتراک دامنه توابع f و g را محاسبه می کنیم:

$$D_f = \{-1, 1, 2\} \\ D_g = \{-1, 0, 2\} \Rightarrow D_{g-f} = D_f \cap D_g = \{-1, 2\}$$

برای به دست آوردن اعضای زوج مرتبی تابع $g-f$ کافی است مقادیر اشتراک دامنه ها را به توابع بدهیم؛ یعنی:

$$(g-f)(-1) = g(-1) - f(-1) = 6 - 3 = 3$$

$$(g-f)(2) = g(2) - f(2) = -1 - (-1) = 0$$

هرکدام از مقادیری که به توابع داده ایم مؤلفه اول و مقادیری که گرفته ایم مؤلفه دوم هستند؛ پس داریم:

$$g-f = \{(-1, 3), (2, 0)\}$$

اعضای برد تابع $g-f$ ، ۰ و ۳ هستند؛ بنابراین داریم:

$$3 \times 0 = 0 \text{ حاصل ضرب اعضای برد}$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- توابع $f(x) = \frac{3x-3}{x-3}$ و $g(x) = \sqrt{x} + 4$ را در نظر بگیرید. حاصل $(2g(100)+1) \times \frac{(g-f)(4)}{(3g+2f)(9)}$ کدام است؟
 -۳ (۱) ۳ (۲) ۶ (۳) ۴ (۴) -۶ (۵)

(متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

مقادیر خواسته شده را محاسبه می کنیم:

$$(g-f)(4) = g(4) - f(4) = (\sqrt{4} + 4) - \left(\frac{3(4)-3}{4-3} \right) = 6 - 9 = -3$$

$$(3g+2f)(9) = 3g(9) + 2f(9) = 3(\sqrt{9} + 4) + 2\left(\frac{3(9)-3}{9-3} \right) = 21 + 8 = 29$$

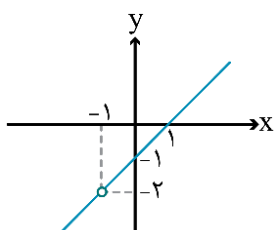
$$2g(100)+1 = 2(\sqrt{100} + 4) + 1 = 29$$

مقادیر محاسبه شده را جایگذاری می کنیم:

$$\frac{(g-f)(4)}{(3g+2f)(9)} \times (2g(100)+1) = \frac{-3}{29} \times 29 = -3$$

گروه آموزشی ماز

۱۳- اگر $f(x) = x^2 - 1$ و نمودار تابع $y = \left(\frac{f}{g} \right)(x)$ به صورت زیر باشد، مقدار $(f-g)(0)$ کدام است؟

- (۱) صفر
 (۲) ۲
 (۳) -۲
 (۴) -۱

با توجه به نمودار، ضابطه تابع $\left(\frac{f}{g}\right)(x)$ را به دست می آوریم. نمودار رسم شده مربوط به ضابطه یک خط به فرم $y = ax + b$ است که از نقاط $(1, 0)$ و $(0, -1)$ عبور می کند، بنابراین:

$$y = ax + b \Rightarrow \begin{cases} \xrightarrow{(1,0)} a + b = 0 \\ \xrightarrow{(0,-1)} 0 + b = -1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} b = -1 \\ a = 1 \end{cases} \Rightarrow y = x - 1$$

بنابراین ضابطه $y = \left(\frac{f}{g}\right)(x) = x - 1$ به دست می آید:

$$\begin{aligned} \left(\frac{f}{g}\right)(x) = x - 1 &\Rightarrow \frac{f(x)}{g(x)} = x - 1 \xrightarrow{f(x)=x^2-1} \frac{x^2-1}{g(x)} = x - 1 \Rightarrow g(x) = \frac{x^2-1}{x-1} \\ &\Rightarrow g(x) = \frac{(x-1)(x+1)}{x-1} = x + 1 \end{aligned}$$

ضابطه تابع $g(x) = x + 1$ است که چون g در مخرج تابع $\frac{f}{g}$ است ریشه $g(x)$ یعنی $x = -1$ در دامنه تابع $\frac{f}{g}$ قرار ندارد، بنابراین:

$$D_{\frac{f}{g}} = \mathbb{R} - \{-1\}$$

در نهایت داریم:

$$(f - g)(0) = f(0) - g(0) = ((0)^2 - 1) - (0 + 1) = -1 - 1 = -2$$

گروه آموزشی ماز

۱۴- اگر $f_1(x) = ax - 3$ و $f_2(x) = 3x + b$ باشند و داشته باشیم $f_2 = 2f_1 - f_3$ ، $f_3 = f_2 \times f_4$ و $f_5 = f_2 + f_3$ حاصل $f_5(1) = 10$ و $f_4(0) = -7$ باشند، مقدار $\frac{a}{4} - 2b$ کدام است؟ ($b > 0$)

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

با داشتن توابع f_1 و f_2 می توان مقادیر خواسته شده یعنی $f_4(0) = -7$ و $f_5(1) = 10$ را بررسی کرد:

$$f_4(0) = f_2(0) \times f_3(0) = \underbrace{f_2(0)}_b \times \left(\underbrace{2f_1(0)}_{-3} - \underbrace{f_2(0)}_b \right) = b(-6 - b) = -b^2 - 6b$$

$$f_4(0) = -7 \Rightarrow -b^2 - 6b = -7 \Rightarrow b^2 + 6b - 7 = 0 \Rightarrow (b-1)(b+7) = 0 \Rightarrow \begin{cases} b = 1 \\ b = -7 \end{cases}$$

با توجه به این که در صورت سؤال b را مثبت فرض کرده، $b = 1$ قابل قبول است.

$$f_5(1) = f_2(1) + f_3(1) = (f_2(1) \times f_4(1)) + (2f_1(1) - f_2(1))$$

$$\begin{cases} f_2(1) = 3(1) + b = b + 3 \xrightarrow{b=1} f_2(1) = 4 \end{cases}$$

$$\begin{cases} f_3(1) = 2f_1(1) - f_2(1) = 2(a(1) - 3) - (3(1) + b) = 2a - 6 - 3 - b = 2a - b - 9 \xrightarrow{b=1} f_3(1) = 2a - 10 \end{cases}$$

$$\begin{cases} f_1(1) = a(1) - 3 = a - 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f_5(1) = (4 \times (2a - 10)) + (2(a - 3) - 4) = 8a - 40 + 2a - 6 - 4 = 10a - 50 = 10$$

$$\Rightarrow 10a = 60 \Rightarrow a = 6$$

در نهایت داریم:

$$\frac{a}{2} - 3b = \frac{6}{2} - 3(1) = 0$$

گروه آموزشی ماز

۱۵- یک شرکت هولدینگ دارای دو کارخانه A و B است. اگر توابع درآمد و هزینه برای تولید x تن کاشی در کارخانه A به ترتیب $-2x^2 + 16x$ و $8x + 6$ و در کارخانه B به ترتیب $-x^2 + 12x$ و $2x + 9$ واحد باشد (هر واحد معادل یک میلیون تومان)، با فرض اینکه تولید دو کارخانه یکسان باشد، این هولدینگ با چه میزان تولید کاشی در هر کارخانه به سود ماکزیمم خود می‌رسد؟

(۱) ۵ تن (۲) ۴ تن (۳) ۳ تن (۴) ۲ تن

(متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

اگر تابع درآمد، هزینه و سود کارخانه A را به ترتیب با $R_A(x)$ ، $C_A(x)$ و $P_A(x)$ و برای کارخانه B را به ترتیب با $R_B(x)$ ، $C_B(x)$ و $P_B(x)$ نمایش دهیم داریم:

$$\begin{cases} R_A(x) = -2x^2 + 16x \\ C_A(x) = 8x + 6 \end{cases} \Rightarrow P_A(x) = R_A(x) - C_A(x) = -2x^2 + 16x - 8x - 6 = -2x^2 + 8x - 6$$

$$\begin{cases} R_B(x) = -x^2 + 12x \\ C_B(x) = 2x + 9 \end{cases} \Rightarrow P_B(x) = R_B(x) - C_B(x) = -x^2 + 12x - 2x - 9 = -x^2 + 10x - 9$$

سود هولدینگ معادل مجموع سود دو کارخانه A و B است. سود هولدینگ را با $P(x)$ نمایش می‌دهیم و داریم:

$$P(x) = P_A(x) + P_B(x) = -2x^2 + 8x - 6 - x^2 + 10x - 9 = -3x^2 + 18x - 15$$

برای رسیدن به حداکثر سود میزان کاشی موردنیاز به روش زیر محاسبه می‌شود:

$$x = \frac{-(\text{ضریب } x)}{2 \times (\text{ضریب } x^2)} = \frac{-18}{2 \times (-3)} = 3$$

گروه آموزشی ماز

۱۶- در چند بیت از ابیات زیر، «منادا» استعاره پنهان (مکنیه) آفریده است؟

- الف: من ای گل دوست می‌دارم تو را کز بوی مشکینت
ب: ای گل که موج خندهات از سر گذشته است
ج: ای گل تازه که بویی ز وفا نیست تو را
د: چشمه چشم مرا ای گل خندان درباب
ه: ای گل تو دوش داغ صبحی کشیده‌ای
- (۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

در بیت‌های «ج» و «د» گل به جای انسان به کار رفته و استعاره آشکار از معشوق است و در سایر بیت‌ها شاعر گل را مانند انسان مورد خطاب قرار داده و استعاره مکنیه شکل گرفته است.

«ج»: بی‌وفایی «گل» نشان‌دهنده آن است که گل در معنی مجازی به کار رفته است و به معنی «انسان» است. پس، خطاب‌کردنش استعاره مکنیه نمی‌آفریند.
«د»: اینکه چشم‌های عاشق به سبب «گل» آب روانی دارد (گریان است)، نشان‌دهنده آن است که «گل» استعاره مصرحه از معشوق است.

استعاره مکنیه در منادا:

«خطاب‌کردن» یا «ندا کردن» لزوماً یعنی آن چیزی که خطاب می‌شود می‌تواند «باشنود» و «بفهمد». به این دلیل، اگر چیزی را خطاب کنیم که انسان نیست، استعاره مکنیه و تشخیص آفریده می‌شود. منادا یکی از حالات رایج استعاره مکنیه در شعر کهن است.

گروه آموزشی ماز

۱۷- ترکیب‌های کدام گزینه تماماً اضافه استعاری است؟

- (۱) بوسه باران، حیثیت مرگ، چشم جویباران، بنای ظلم
(۲) حلقوم چاه، درهای زندگی، بنیاد هستی، باران سکوت
(۳) جوشش عشق، اساس تزویر، باب علم، حلقوم چاه
(۴) جبین دل، رگ جان، دست زمان، صهیفه عشق

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

در این گزینه، همه ترکیب‌ها اضافه استعاری‌اند: جوشش عشق، اساس تزویر، باب علم، حلقوم چاه

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ بنای ظلم اضافه تشبیهی است.
۲ باران سکوت اضافه تشبیهی است.
۴ صهیفه عشق (صحیفه: کتاب) اضافه تشبیهی است.

اضافه استعاری:

ابزار ساده و مفیدی در زبان فارسی وجود دارد که به کمک آن می‌توانیم ارتباط بین دو چیز را اعلام کنیم. ابزاری که چون معمولاً نوشته نمی‌شود، آن را به رسمیت نمی‌شناسیم و فراموش می‌کنیم. اگر بخواهیم جمله «علی گلی دارد» را به شکلی فشرده‌تر بیان کنیم ناچاریم که بگوییم «گل علی». یعنی «گل» را با «کسره اضافه» به «علی» نسبت بدهیم. به چنین ترکیبی از دو اسم و یک کسره اضافه، «ترکیب اضافی» گفته می‌شود. ترکیب‌های اضافی می‌توانند نشان‌دهنده ارتباطات متفاوتی بین مضاف و مضاف‌الیه باشند؛ همانند مثالی که ارائه شد، «گل علی»، برخی ترکیب‌ها نشان‌دهنده مالکیت و تعلق یک چیز به چیز دیگری هستند، اما این گونه مالکیت‌ها استعاری و ادبی نیست. این نوع اضافه‌ها که حقیقی هستند، نمی‌توانند استعاری باشند؛ آدمی به اسم «علی» واقعاً می‌تواند چیزی مثل «گل» داشته باشد. استعاره وقتی شکل می‌گیرد که پای معنی مجازی به میان بیاید. وقتی چیزی که به «علی» نسبت می‌دهیم، نتواند در دنیای واقعی مال او باشد؛ یعنی فقط در دنیای ادبیات بتوان به نسبت «علی» و آن چیز فکر کرد. مثلاً «بال‌های علی» چنین اضافه‌ای است؛ در آن، ویژگی یا چیزی به «علی» نسبت داده شده که علی از داشتن آن در دنیای واقعی عاجز است.

«چشم آسمان» یعنی «آسمان چشم دارد» و آسمان در اصل چشم ندارد! پس گویی «آسمان» مانند موجودی دانسته شده که آن هم چشم دارد و حال تنها مشبه و ویژگی مشبه‌به آمده است. «فروغ چهره» یعنی «چهره فروغ دارد» که در جهان واقعی ندارد! «چهره» باید مانند خورشید دانسته شود که سپس ویژگی «فروغ» / پرتو / تابش / نور / ضیاء» داشته باشد. در اضافه استعاری مضاف «جزء» از یک کل و غیرمستقیم است. در ترکیب اضافی استعاری مفهوم اصلی جمله با همان مضاف‌الیه بیان می‌شود. جمله زیر را در نظر بگیرید:

چشم دل باز کن که جان بینی. ← مفهوم: دلت را بگشا که جان را ببینی و درک کنی.
برای بیان این مفهوم، «دل» مانند موجودی دانسته شده که «چشم» دارد.

نمونه‌های زیر را ببینید:

فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید	شرمنده رهرویی که عمل بر مجاز کرد (حقیقت مانند کاخی که پیشگاه دارد)
تو را ز کنگره عرش می‌زنند صغیر	ندانمت که در این دامگه چه افتاده است (عرش مانند برج و بارویی که کنگره دارد)
طلوع باده ز شام و سحر دریغ مدار	ز خاک جرعه خود چون قمر دریغ مدار (باده مانند خورشیدی که طلوع دارد)

گروه آموزشی ماز

۱۸- در کدام گزینه، اضافه استعاری دیده می‌شود؟

- (۱) دست رغبت کسی نمی‌سازد به سوی من دراز
- (۲) دلا، معاش چنان کن که گر بلغزد پای
- (۳) چو خود را به چشم حقارت بدید
- (۴) بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود

- چون گل پژمرده بر روی مزار افتاده‌ام
فرشته‌ات به دو دست دعا نگره دارد
صدف در کنارش به جان پرورید
در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی

(متوسط - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ: گزینه ۴

بنیاد هستی: اضافه استعاری («هستی» مانند «خانه‌ای» است که بنیاد دارد).

«مضاف» های استعاره‌ساز را بهتر بشناسید:

«مضاف» در ترکیب اضافی استعاری اهمیت زیادی دارد؛ در ترکیب‌های اضافی استعاری، مضاف آن چیزی یا ویژگی‌ای است که در دنیای واقعی نمی‌تواند مال مضاف‌الیه باشد. مضاف در ترکیب استعاری مربوط به پدیده متفاوتی است و همین که ویژگی یک پدیده را به دیگری نسبت بدهیم، انگار به‌طور پوشیده آن دو تا را مانند دانسته‌ایم.

در فهرست زیر برخی از مهم‌ترین «ویژگی‌هایی» که به عنوان مضاف مفاهیم انتزاعی دیده می‌شود، آمده‌است:

- ویژگی‌های مربوط به حیوانات: چشم (چشم دل)، دست (دست فلک)، پا (پای سرو)، پنجه (پنجه عشق)، جبین (جبین سخن)، دهن (دهن لاله)، لب (لب قدح) و...
توانایی‌ها و ویژگی‌ها یا کنش‌های انسان: روح، آغوش، بدن و تن، شرم و آبرو، غارت و شبیخون، فریاد و فغان، آشفتگی، جیب (جیب زندگی) و...
اجزای گل و گیاه: بیخ و ریشه (بیخ دوستی)، شاخه و برگ (شاخ دوستی)، رویش (رویش جوانی) و...
اجزای ساختمان: بام (بام مهربانی)، در (در احسان)، پایه (پایه کرم)، اساس (اساس ظلم)، پیشگاه (پیشگاه حقیقت)، کنگره (کنگره عرش)، آستان و...
اجزای حیوانات: عنان (عنان غرور)، افسار (افسار مرگ)، چنگال (چنگال آتش)، پنجه و...
ویژگی‌های پرندگان: بال (بال اندیشه)، پر (پر پرواز)، منقار (منقار طبع) و...
ویژگی‌های آفتاب: طلوع، پرتو، اشعه، تشعشع، فروغ و...
ویژگی‌های باران: بارش
ویژگی‌های دریا: عمق (عمق تفکر)، ژرفا، غرقه و...

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها اضافه اقترانی است:

- ۱ دست رغبت
- ۲ دست دعا
- ۳ چشم حقارت

تفاوت اضافه استعاری و اقترانی:

(شایان ذکر است که در کنکور از اضافه اقترانی سؤالی طرح نخواهد شد بلکه تشخیص آن به شما کمک خواهد کرد که آن را با اضافه استعاری اشتباه نگیرید.)

۱- در اضافه اقترانی، بین دو جزء مضاف و مضاف‌الیه می‌توان «به نشانه»، به قصد «قرار داد و یک جمله با معنا ساخت و نیز مضاف‌الیه حالت یا منظور را بیان می‌کند. در اضافه‌های ادبی، تشبیهی و استعاری، مضاف مفهوم جمله را تکمیل می‌کند و مضاف‌الیه، معمولاً کار تصویرآفرینی می‌کند. مضاف به مضاف‌الیه نسبت داده می‌شود ولی مفهوم با مضاف تکمیل می‌شود. در یک نوعی از اضافه مضاف است که جمله را تکمیل می‌کند و کاری بر روی آن واقع می‌شود و مضاف‌الیه را می‌توان حذف کرد. در جملاتی که ترکیب اقترانی دارند حتماً عملی هست. در ترکیب اقترانی، شاهد همراه‌شدن یک پدیده با یک حالت یا عاطفه هستیم و برای همین به آن اقترانی (همراه شدن) می‌گویند. «گوشه‌ای زانوی غم بغل گرفتم» نمونه دیگری است؛ «زانوی غم». کسی واقعاً «زانوی خود را بغل گرفته» و هدف و مقصودش این بوده که عاطفه‌اش، یعنی غم را نشان بدهد. مضاف‌الیه در ترکیب اقترانی هدف و مقصود عمل جمله است.

نمونه:

با چشم ادب به پدر نگاه کن؛ یعنی با چشم همراه با ادب به پدر نگاه کن.

- انگشت تعجب گزیدن
- پای بطلان کشیدن
- قلم عفو کشیدن

- گوش استماع داشتن
- نگاه محبت کردن / داشتن
- سر ارادت داشتن
- سر تعظیم فرو آوردن
- دست دعا بالا بردن
- دست انابت دراز کردن
- به جیب مراقبت فرورفتن

۲- در اضافه استعاری رابطه ملکی وجود دارد (و پشت آن هم نوعی تشبیه قرار گرفته) اما در اضافه اقترانی هیچ تشبیهی وجود ندارد.
نمونه:

طناب عمر مرا دست روزگار گسیخت
دست روزگار ← اضافه استعاری است که روزگار به انسانی تشبیه شده که دست دارد.

گروه آموزشی ماز

۱۹- در کدام بیت، واژه «لعل» استعاره آشکار از «اشک» است؟

- (۱) لبست بدیدم و لعلم بیوفتاد از چشم
- (۲) خدا را ای رقیب امشب زمانی دیده برهم نه
- (۳) بیا که لعل و گهر در نثار مقدم تو
- (۴) به یاد لعل تو و چشم مست میگونم

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

جرعه ذهنی:

تصویرهای پرتکرار ادبیات کهن فارسی را قبلاً در درس‌نامه‌ها دیده‌اید؛ در مواجهه با سؤالاتی از این قبیل، راحت‌تر است اگر از قبل بدانید که با چه واژه‌هایی به «اشک» اشاره می‌شود.

پاسخ تشریحی:

در این گزینه لعل استعاره از اشک است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱- در این بیت به طریق تشبیه تفضیل، لب یار را از لعل بالاتر دانسته است.
- ۲ و ۴- در این دو گزینه لعل استعاره از لب است.

تمرین: استعاره را در ابیات زیر بررسی کنید.

زلفش چو کمند تاب‌داده	لعلش چو عقیق گوهر آگین
شمشاد خوش‌خرامش در ناز پروریده	یا قوت جان‌فزایش از آب لطف زاده
گفت خاموش که بر گنج سیه ماراند	گفتش گنج لطافت رخ مه‌پیکر توست
بر کنار دانه دام از مشک ناب انداخته است	تا کند مرغ دلم را چون کبوتر پای‌بند
کافتی از آن کمند چو خواجه در اضطراب	ای دل نگفتمت که سر از سنبلیش می‌پیچ
مشتاقم از برای خدا یک شکر بخند	ای پسته تو خنده زده بر حدیث قند
روان از چشمه چشمش عقیق ناب می‌دیدم	کمال خسته را هر دم به یاد لعل دُربارت

گروه آموزشی ماز

۲۰- در چند مورد از ابیات زیر آرایه «استعاره مکنیه» دیده می‌شود؟

الف: بوی خوش این نسیم از شکن زلف اوست	ب: نگاه کن که غم درون سینه‌ام
ج: گر خلوت ما را شبی از رخ بفروزی	د: دلم خزانه اسرار بود و دست قضا
ه: تمام فهم نکردم که ارغوان و گل است	
- (۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - آرایه های ادبی)

بررسی موارد:

«الف»: شعشعه خیال؛ اضافه استعاری ← خیال به آفتابی تشبیه شده که شعشعه دارد (شعشعه: پراکنده شدن نور و روشنایی)
«ب»: «غم» به شمع تشبیه شده است و «قطره قطره آب شدن» از ویژگی های آن است.

در این سطر از «فروغ فرخزاد»، «غم» و «شمع» دو طرف تصویر هستند؛ اگر شاعر در این بیت به نحوی هر دو واژه را به کار برده بود، تشبیه پوشیده می داشتیم اما از آنجا که مطلقاً نامی از «شمع» نیامده، و تنها به ویژگی آن اشاره شده، استعاره مکنیه داریم.

«ج»: رخ به خورشیدی تشبیه شده که افروختن از ویژگی های آن است.

فعل های «افروختن، تابیدن، برافروختن» به طور رایجی به چهره معشوق نسبت داده می شود؛ «دل عالمی بسوزی، چو عذار برفروزی».

«د»: دست قضا؛ اضافه استعاری ← برای قضا (سرنوشت)، دست قائل شده است و به قضا «شخصیت انسانی» داده است.

فقط در مورد «ه» استعاره وجود ندارد. دست و ساعد یار به ارغوان و گل تشبیه شده است.

فعل های استعاره ساز:

هر فعلی از هر کسی یا چیزی نباید سر بزند! لابد این را شنیده اید. در زبان هم همین طور است؛ یعنی فعل و فاعل باید همجنس باشند، باید بتوان آن فعل را به آن فاعل بخصوص نسبت داد. «دویدن» برای آدم ها فعل ممکن است ولی برای «پریدن» این طور نیست. فعل وقتی با فاعلش از لحاظ ممکن بودن یا حقیقت مداری سازگاری نداشته باشد، استعاره مکنیه پدید می آید. فعل وقتی با مفعولش هم از این نظر سازگاری نداشته باشد، استعاره مکنیه می سازد.

«دل بستن» - «لاله»:

لاله دل در دم جان بخش سحر می بندد   غنچه جان پیشکش باد صبا می آرد

«دامن کشیدن» - «بهار زندگی»:

ز بار دل بهار زندگی دامن کشید از من   و گرنه هم چو نخل طور آتش می چکد از من

«شیرین سخن کردن» - «مور»:

گردد از دست نوازش پایهی معنی بلند   مور را شیرین سخن دست سلیمان کرده است

گروه آموزشی ماز

۲۱- در کدام بیت، هر دو نوع استعاره (آشکار و پنهان) وجود دارد؟

۱) جان به لب داریم و همچون صبح خندانیم ما	دست و تیغ عشق را زخم نمایانیم ما
۲) از شیخون خمار صبحدم آسوده ایم	مستی دنباله دار چشم خوبانیم ما
۳) دگر باره خیاط باد صبا	بر اندام گل دوخت رنگین قبا
۴) هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نجید	در رهگذار باد نگهبان لاله بود

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - آرایه های ادبی)

پاسخ تشریحی:

قبا: استعاره مصرحه از گلبرگ های گل   اندام گل: اضافه استعاری و تشخیص

بررسی سایر گزینه ها:

۱) استعاره مکنیه و تشخیص: ۱- صبح خندان	۲- دست عشق (اضافه استعاری)
۲) شیخون خمار صبحدم: تشخیص و استعاره	
۴) کاشتن مهر: استعاره مکنیه (غیر تشخیص)	چیدن خوبی: استعاره مکنیه (غیر تشخیص)

گروه آموزشی ماز

۲۲- تعداد آرایه «استعاره پنهان» در کدام گزینه بیشتر است؟

۱) باغ سلام می کند، سرو قیام می کند	سبزه پیاده می رود، غنچه سوار می رسد
۲) تو قامت بلند تمنایی ای درخت	همواره خفته است در آغوش آسمان، بالایی ای درخت
۳) با چشم تو آسوده ام از فتنه ایام	با خوی تو خوش فارغم از تندی افلاک
۴) کاش در پرده شب و روز نپوشی رویت	تا نازد فلک سفله به خورشید و مهش

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - آرایه های ادبی)

بررسی گزینه ها:

استعاره پنهان یا مکنیه:

- ۱- باغ سلام می کند
- ۲- سرو قیام می کند
- ۳- سبزه پیاده می رود
- ۴- غنچه سوار می رسد
- ۱- قامتِ تمنا (اضافه استعاری)
- ۲- ای درخت
- ۳- آسمان خفته است
- ۴- آغوش درخت
- ۱- فتنه ایام
- ۲- تندی افلاک
- ۱- نسبت دادن «نازیدن» به فلک

گروه آموزشی ماز

۲۳- تعداد استعاره ها در کدام بیت بیشتر است؟

- ۱- چون عقیق گوهراشان تو می آرم به یاد
- ۲- دامن گردون پر از خون جگر بینم به صبح
- ۳- عاقبت سیلابم از سر بگذرد چون دم به دم
- ۴- زان لب شیرین چو می آرم حدیثی در قلم
- در دمم سیم مذاب از دیده بر زر می چکد
- بس که در مهر تو اشک از چشم اختر می چکد
- راه می گیرم بر آب چشم و دیگر می چکد
- از نی کلکم نظر کن کاب شکر می چکد

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - آرایه های ادبی)

جرقه ذهنی:

اگر دقت کرده باشید سؤالاتی که موضوعشان تعداد استعاره است، معمولاً پر از استعاره های مصرحه اند؛ توصیف آسمان (شب، صبح) یا معشوق از رایج ترین حالات این بیت هاست که در آن تعداد زیادی استعاره مصرحه دیده می شود. بر تصاویر پرتکرار ادبیات کهن مسلط باشید تا در اینگونه سؤالات، سریع تر واژه های استعاره ساز را پیدا کنید.

بررسی گزینه ها:

- ۱- چهار استعاره وجود دارد: ۱- عقیق: استعاره از لب ۲- گوهرا: استعاره از دندان یا سخنان گهربار ۳- سیم مذاب: استعاره از اشک ۴- زر: استعاره از چهره زرد
- ۲- دو استعاره وجود دارد: ۱- دامن گردون ۲- چشم اختر
- ۳- یک استعاره وجود دارد: سیلاب: استعاره از اشک
- ۴- یک استعاره وجود دارد: آب شکر استعاره از کلام شیرین

گروه آموزشی ماز

۲۴- مصراع های کدام گزینه با مصراع «ولیکن چون تو در عالم نباشد» از نظر وزنی و پایه آوایی برابر است؟

- الف: حلالست رفتن به صحرا ولیک
- ب: پس از دشواری آسانست ناچار
- پ: مرا طبع از این نوع خواهان نبود
- ت: چه کار اندر بهشت آن مدعی را
- ث: هزاران در از خلق بر خود ببندی
- ج: چنین دور از خویش و بیگانه گشتم

- ۱) «الف» - «پ»   ۲) «ب» - «ت»   ۳) «ت» - «الف»   ۴) «ث» - «ج»

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

مصراع صورت سوال	و	لی	کن	چُن	تُ	دَر	عَا	لَم	نَ	با	شَد
	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
«ب»:	پَ	سَز	دُش	وا	ر	یا	سا	نیس	ت	نا	چار
	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
«ت»:	چ	کا	رَن	دَر	ب	هَش	تان	مُد	دَ	عی	را
	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
وزن	مفاعیلن			مفاعیلن			مفاعیلن			مفاعی = فعولن	

بررسی سایر موارد:

مصراع های «الف» و «پ» بر وزن «فعولن فعولن فعولن فعل» است.

«الف»:	حَ	لا	لَس	ت	رَف	تَن	ب	صَح	را	وَ	لیک
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
«پ»:	مَ	را	طَب	عَ	زین	نو	ع	خا	هان	نَ	بود
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

مصراع‌های «ث» و «ج» بر وزن «فعولن فعولن فعولن» است.

«ث»:	ه	زا	ران	د	رَز	خَل	ق	بَر	خُد	ب	بَن	دی
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
«ج»:	چ	نین	دو	ر	عَز	خی	ش	بی	گا	ن	گش	تَم
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-

تکنیک حل تست:

ارکان پایانی بیت‌ها را حتماً به وسیله تقطیع و با اطمینان پیدا کنید. خیلی از سؤالات عروض و قافیه از این ارکان پایانی که تفاوتشان در حد یک یا دو هجا به چشم نمی‌آید، به عنوان تله استفاده می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

۲۵- با توجه به وزن و اژه‌ها، کدام گزینه برای کامل کردن ابیات زیر مناسب است؟

- «صورتگر ..... گو صورت رویش ببین
ز ..... گر پرده برداری عیان
(۱) کل جهان - رو از این - آن‌سان که دل بردی ز من - سعدی
(۳) دیبای چین - توبه کن - ابروی زنگارین کمان - قوس
یا صورتی برکش چنین یا ..... صورتگری
تا ..... باشد در جهان دیگر نبیند مشتری»
(۲) ماهر چنین - واستان - این دلستان نازنین - با شما
(۴) ماهر چنین - کن رها - دریا و رود و آسمان - تابنده

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

شکل کامل بیت:

صو	رَت	گَ	ر	دی	با	ی	چین	گو	صو	ر	ت	رو	بش	ب	بین
-	-	U	=U	-	-	U	-	-	-	U	=U	-	-	U	-
یا	صو	ر	تی	بَر	کِش	چ	نین	یا	تو	ب	کُن	صو	رَت	گَ	ری
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
زَب	رو	ی	زَن	گا	رین	ک	مان	گر	پَر	د	بَر	دا	ری	ع	یان
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
تا	قو	س	با	شَد	دَر	ج	هان	دی	گر	ن	بی	نَد	مُش	ت	ری
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن			مستفعلن			

میانبر:

در برخی از سؤالات این چنینی از معنی و محتوا هم می‌توان استفاده کرد، اما گاهی همین خود شما را به اشتباه می‌اندازد، پس حتماً دقت کنید.

گروه آموزشی ماز

۲۶- وزن کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) گذر از دست رقیبان نتوان کرد به کویت
(۲) بری از خوردن و خفتن بری از شرک و شبیهی
(۳) به خطائی تن و جان را نتوان داد ز دست
(۴) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند
مگر آن وقت که در سایه زنه‌ار تو باشم
بری از صورت و رنگی بری از عیب و خطایی
به جفائی دل و دین را نتوان کرد رها
همه اسمند و تو جسمی همه جسمند و تو جانی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

در تمام گزینه‌ها به استثنای بیت گزینه «۳» وزن شعر «فعلاتن فعلاتن فعلاتن» است، اما در بیت گزینه «۳» رکن آخر از «فعَلن» تشکیل شده است.

ب	خ	طا	ی	ت	ن	جان	را	ن	ت	وان	دا	د	ز	دست
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
ب	ج	فا	ی	د	ل	دین	را	ن	ت	وان	کَر	د	ر	ها
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
فعلاتن			فعلاتن			فعلاتن			فعلاتن			فعَلن		

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) گذر از دست رقیبان نتوان کرد به کویت
مگر آن وقت که در سایه زنه‌ار تو باشم

گ	ذ	رَز	دَس	ت	ر	ق	بَاز	ن	ت	وَان	کَر	د	ب	کَو	یَت
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
م	گ	رَاز	وَق	ت	ک	دَر	سَا	ی	ی	زَن	هَا	ر	ت	بَا	شَم
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-

۲) بری از خوردن و خفتن بری از شرک و شبیهی

ب	ر	یَز	خَر	د	ن	خَف	تَن	ب	ر	یَز	شَر	ک	ش	ب	ه
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
ب	ر	یَز	صَو	ر	ت	دَن	گ	ب	ر	یَز	ع	ب	خ	طَا	ی
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-

۴) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند

ن	ظ	رَا	وَر	د	م	بُر	دَم	ک	و	جَو	د	ب	ت	مَا	نَد
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
ه	م	عَس	مَن	د	ت	جِس	م	ه	م	جِس	مَن	د	ت	جَا	ن
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-

گروه آموزشی ماز

۲۷- علامت هجایی «-U- -U- -U-» معادل کدام مصراع از گزینه هاست؟

- (۱) ز غرقاب این غم، رهایی نیابم
(۲) در آن چاه جانم خوش افتاد لیکن
(۳) بلغزید دستم از آن زلف مشکین
(۴) دل از فرمان این هر سه مگردان

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

علامت هجایی صورت سوال معادل «مفاعیلن مفاعیلن مفاعی = فعولن» است که با مصراع گزینه «۴» مطابقت دارد.

د	لَز	فَر	مَا	ن	عَین	هَر	س	م	گَر	دَان
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-

مفاعیلن = فعولن

بررسی سایر گزینه ها:

۱	ز	عَر	قَا	ب	عَین	عَم	ر	هَا	ی	ن	یَا	بَم
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
۲	د	رَاز	چَا	ه	جَا	نَم	خ	شَف	تَا	د	ل	کَن
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
۳	ب	لَغ	ز	د	دَس	تَم	ء	زَان	زُل	ف	مُش	کَین
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
	وزن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	فعولن

گروه آموزشی ماز

۲۸- هر دو بیت کدام گزینه هم وزن هستند؟

- الف: بی تو حرام است به خلوت نشست
ب: نه دشمن برست از زبانش نه دوست
پ: وجودم به تنگ آمد از جور تنگی
ت: دشمن اگر دوست شود چند بار
ث: بلبل بی دل نوازی می زند

(۱) «الف» - «ب» (۲) «پ» - «ت» (۳) «ث» - «ب» (۴) «ت» - «الف»

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

وزن ابیات گزینه «۴» «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است.

بی	ت	ح	رَا	مَس	ت	ب	خَل	وَت	ن	شَسْت
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
جی	ف	بُ	وَد	دَر	ب	چ	نَین	رَو	ی	بَسْت
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-

«الف»:

دش	م	ن	گر	دو	ست	ش	وَد	چَن	د	بار
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
صا	ح	ب	عَق	لَش	ن	ش	ما	رَد	ب	دوست
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن			فاعلن	

وزن

بررسی سایر موارد:

«پ»: نه دشمن برست از زبانش نه دوست

نَ	دُش	مَن	بَ	رَس	تَز	زَ	با	نَش	نَ	دوست
-	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
نَ	سُل	طَان	کَ	ءین	بو	مُ	بَر	زَا	نَ	ءوست
-	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

شدم در سفر روزگاری درنگی

«پ»: وجودم به تنگ آمد از جور تنگی

وُ	جو	دَم	بَ	تَن	گا	مَ	دَز	جو	رَ	تَن	گی
-	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
شُ	دَم	دَر	سَ	فَر	رو	زَ	گا	ری	دَ	رَن	گی
-	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-

فعولن

فعولن

فعولن

فعولن

«ه»: بلبلی بی دل نواپی می زند

بُل	بُ	لِ	بی	دِل	نَ	وا	بی	می	زَ	نَد
-	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-
با	د	پی	ما	یی	هَ	وا	بی	می	زَ	نَد
-	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-

فاعلاتن

فاعلاتن

فاعلاتن

فاعلن

گروه آموزشی ماز

۲۹ - نشانه‌های هجایی کدام گزینه نادرست آمده است؟

- ۱) سر اندر راه ملکی نه که هر ساعت همی باشی
 ۲) ای چون ملک گه سامری وی چون فلک گه ساحری
 ۳) بنده همان به که ز تقصیر خویش
 ۴) سواران حلقه بربودند و آن شوخ

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

وزن بیت گزینه ۳ «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است.

بِن	د	ه	مان	به	ک	ز	تَق	صی	ر	خیش
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
ع	ذَر	ب	دَر	گا	ه	خ	دا	یا	و	رد
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-

گروه آموزشی ماز

۳۰ - کدام گزینه دارای چهار رکن کاملاً تکراری نیست؟

- ۱) فراغت زان طرف چندان که خواهی
 ۲) گرم روی با پشت گردد از آن به
 ۳) بهارا روان کرده‌ای اشک باران
 ۴) گفت که این نقش دگر چیست پر از خون جگر

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

فَ	را	غَت	زان	ط	رَف	چَن	دان	ک	خا	هی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
مفاعیلن			مفاعیلن			مفاعیلن			فعولن	

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲	گ	رَم	رو	ی	با	پُش	ت	گَر	دَد	ء	زَان	پِه
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
	فعولن			فعولن			فعولن			فعولن		
۳	بَ	ها	را	رَ	وَان	کَر	دِ	عِی	ءَش	کِ	با	رَان
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
	فعولن			فعولن			فعولن			فعولن		
۴	گُف	ت	ک	ءین	نَقْ	شِ	دِ	گَر	چِی	سِت	پُ	رَز
	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
	مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن			مفتعلن		
												چ
												ن
												خو
												-
												مفتعلن
												ج
												ر
												-
												مفتعلن

گروه آموزشی ماز

۳۱- کدام گزینه با «زمانه به مردم نادان دهد زمام مراد / تو اهل فضل و دانشی همین گناهت بس» تناسب مفهومی دارد؟

- (۱) روزی که برف سرخ بیارد ز آسمان
- (۲) چگونه دل نبرد از سخنوران صائب
- (۳) ز بخت تیره ندارد ملال روشن دل
- (۴) دست هر کس را که می‌گیری در این آشوبگاه

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در بیت صورت سؤال، شاعر می‌گوید: انسان‌های فاضل و اندیشمند در سختی و عذاب هستند و انسان‌های نادان صاحب بخت و اقبال هستند.

مفهوم نهایی: بخت و اقبال با اهل هنر سر سازگاری ندارد / افراد هنرمند و فاضل دچار ناملایمات و ناخوشی‌اند.

رمزگشایی: کلک به معنی قلم است و در این بیت مجاز از سخن و شعر است.

در گزینه «۱» نیز صائب همین مفهوم را با بیانی متفاوت این گونه بیان کرده است:

آن روزی که برف سرخ از آسمان ببارد (= هیچ وقت)، بخت سیاه هنرمندان، سبز می‌شود و اوضاعشان خوب می‌شود! ← اهل هنر هیچگاه روی خوش نخواهند دید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ خودستایی ← ای صائب! در اشعار تو، شیرینی‌ها و جذابیت‌های فراوانی است، چگونه دل مردم را نبرد؟

۳ پایان شب سیه سپید است ← همیشه در انتهای ابرهای سیاه، برق روشن و خندانی وجود دارد، بنابراین انسان‌های بصیر و روشن دل از بخت تیره خود ناله و شکایتی ندارند.

۴ توصیه به کمک کردن به دیگران ← در این دنیای پر آشوب به هر کس کمک کنی، باعث حمایت از زندگی خودت خواهد شد.

مضمون نیکوکاری در حق دیگران با دلایل مختلفی مطرح می‌شود.

به ابیات زیر از کتاب درسی دقت کنید:

مروت نباشد بر افتاده زور / برد مرغ دون دانه از پیش مور ← ظلم و ستم نکردن به ضعفا
هرکه فریادرس روز مصیبت خواهد / گو در ایام سلامت به جوانمردی کوش ← نیکوکاری جبران می‌شود

گروه آموزشی ماز

۳۲- مفهوم نهایی عبارت «مجموعه‌ای می‌بایست از هر دو عالم روحانی و جسمانی... تا بار امانت مردانه و عاشقانه در سَفَتِ جان کشد.» در کدام بیت تکرار شده است؟

- (۱) گر معرفت خدای خود می‌طلبی / در خود نگر و خدای خود را بشناس
- (۲) ز آفرینش عالم غرض جز آدم نیست / به گرد نقطه ما دور هفت پرگار است
- (۳) ذره ناچیز ما بر گردن همت گرفت / بار سنگین امانت را که گردون بر نتافت
- (۴) ز حمل بار امانت به تنگ می‌آیید / به مردمان منماید معتمد خود را

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

مفهوم عبارت صورت سؤال به مسأله «امانت الهی» اشاره دارد که طبق قرآن، خداوند امانتی را که هیچ کس و هیچ جا آن را قبول نمی‌کرد به انسان پیشنهاد داد و انسان آن را پذیرفت. در صورت سؤال نیز نجم الدین رازی به همین موضوع اشاره دارد: ترکیبی از جسم و روح (= انسان) لازم بود تا بتواند آن امانت را مردانه و عاشقانه بر دوش بکشد.

در میان گزینه‌ها فقط گزینه «۳» به این نکته اشاره کرده است:

بار سنگین امانت را که آسمان هم قبول نکرد، وجود ناچیز ما انسان‌ها آن را با همت خود بر عهده گرفت.

بار امانت: که بار عشق برای فرشته سنگین بود...

در قرآن آمده است که «إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا» یعنی «ما امانت [الهی و بار تکلیف] را بر آسمان‌ها و زمین و کوه‌ها عرضه کردیم پس از برداشتن آن سر باز زدند و از آن هراسناک شدند و [لی] انسان آن را برداشت براستی او ستمگری نادان بود». از این آیه سورة احزاب تفسیرهای متعدد و گوناگونی شده است. عرفا و به طور کلی ادبیات عرفانی، این «امانت» را عشق الهی دانسته‌اند.

- ✓ آسمان بار امانت نتوانست کشید
- ✓ و آن‌جا که عرضه داده عشقت امانت خود
- ✓ مرا گناه خود است ار ملامت تو بزم
- ✓ قرعه کار به نام من دیوانه زدند
- ✓ هم کوه پست گشته هم چرخ دررمیده
- ✓ که عشق بار گران بود و من ظلوم جهول

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ خودشناسی برابر است با خدانشناسی.

۲ اهمیت وجود آدم ← هدف از آفرینش عالم، انسان است، هفت آسمان به دور نقطه وجود ما می‌چرخد. (ما مرکز عالم هستیم!)

۴ هیچ‌گاه خود را قابل اعتماد نشان ندهید؛ زیرا دیگران امانت خود را به شما می‌سپارند و حمل بار امانت بسیار سنگین است!!

گروه آموزشی ماز

۳۳- کدام بیت با «حلقه چشم غزالان حلقه زنجیر ماست / دائم از راه نظر در بند و زندانیم ما» تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) گر او سرپنجه بگشاید که عاشق می‌کشم شاید
- ۲) مرغ دل صاحب‌نظران صید نکردی
- ۳) غزال اگر به کمند اوفتد عجب نبود
- ۴) او را خود التفات نبودش به صید من
- هزارش صید پیش آید به خون خویش مستعجل
- الا به کمان مهره ابروی خمیده
- عجب فتادن مرد است در کمند غزال
- من خویشتن اسیر کمند نظر شدم

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در بیت صورت سؤال شاعر می‌گوید که ما گرفتار چشم زیبای زیبارویان می‌شویم و از طریق نظر و نگاه، در بند و زندان (عشق) به سر می‌بریم. سعدی نیز در گزینه «۴» به این گرفتاری از طریق نگریستن این گونه اشاره دارد: معشوق هیچ توجهی به من نداشت، من خودم اسیر نظر و نگاه شدم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ جان‌فشانی عاشقان

ابیات کتاب دسی درباره جان‌فشانی عاشقی در راه عشق:

- ✓ چرا ننه‌م؟ نهم دل بر خیالت
- ✓ تو چو شمعی از او هراسان باش
- ✓ کاش چون شمع، همه سر شود اعضای کلیم
- ✓ به خون خود آغشته و رفته‌اند
- ✓ به تیغم گر گشدم، دستش نگیرم
- ✓ مکن گریه بر گور مقتول دوست
- ✓ عهد کردی که کشی فرصت خود را روزی
- ✓ من اول روز دانستم که با شیرین درافتادم
- ✓ بگفتا عشق شیرین بر تو چون است؟
- چرا ندهم؟ دهم جان در وصال
- کاؤل، آتش ز شمع سر سوزد
- تا سراسر به ره عشق تو بر باد رود
- چه گل‌های رنگین به جوبارها
- وگر تیرم زند منت پذیرم
- قل الحمد لله که مقبول اوست
- فرصت ار یافتی، آن عهد فراموش مکن
- که چون فرهاد باید شست، دست از جان شیرینم
- بگفت از جان شیرینم فزون است

۲ معشوق دل صاحب‌نظران را فقط با ابروی زیبای خود به دام افکند.

۳ اگر آهو گرفتار و در بند شود، عجیب نیست، عجیب این است که یک مرد در کمند یک غزال (معشوق زیبارو) بیفتد.

گروه آموزشی ماز

۳۴- کدام گزینه مفهومی متفاوت دارد؟

- ۱) در گره از نافه نتوان بست بوی مُشک را
- ۲) مشک و عنبر گر ز مشک زلف یارم بو کند
- ۳) خرجه از ما می‌ستاند نافه مشکین نفس
- ۴) نافه‌های مُشک کز سودا بیابانی شدند
- راز عشقم می‌کند بی‌پرده پوشاندن مرا
- بوی خود را واهلد در حال و زلفش بو کند
- از هواداران آن زلف پریشانیم ما
- از هواخواهان زلف عنبرافشان تواند

(متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

در این گزینه به این مفهوم اشاره شده است که «راز عشق را نمی‌توان پنهان کرد»: همان‌گونه که بوی مُشک را نمی‌توان در نافه پنهان کرد و آن بو منتشر می‌شود، راز عشق من نیز چنین است و آشکار می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها «برتری دادن زلف معطر معشوق بر مُشک و عنبر است».

۲ اگر مُشک و عنبر، زلف یار من را بو کند، بوی خود را رها می‌کند و فوراً زلف یار را بو می‌کند.

۳ نافه معطر، اعتبارش را از ما می‌گیرد زیرا ما هوادار زلف معطر یار هستیم. (حتی هواداری ما از آن زلف باعث شده که نافه صاحب مُشک، اعتبارش را از ما بگیرد).

۴ نافه‌های مُشک که از شدت جنون سر به بیابان نهاده‌اند، هوادار زلف معطر تو هستند و به همین دلیل سرگشته کوه و بیابان شده‌اند.

گروه آموزشی ماز

۳۵- همه ابیات با «دهقان سالخورده چه خوش گفت با پسر / کای نور دیده به جز از کشته ندروی» تناسب دارند، به جز:

۱) گر جرم و معصیت بود و فسق کار ما	آتش دراوختد به لحد هم دخان شود
۲) اگر پرنیان است خود رشته‌ای	وگر بار خار است خود کشته‌ای
۳) بازی جنت مخور از حال آدم پند گیر	درگذر مردانه زین گندم‌نمای جوفروش
۴) گر کرده‌ایم خیر و نماز و خلاف نفس	آن خاکدان تیره به ما گلستان شود

(متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

مفهوم بیت صورت سؤال مثلی مشهور در زبان فارسی است: گندم از گندم بروید جو ز جو. یعنی هر عملی، مکافات و پاداشی دارد و از آن چاره‌ای نیست. در همه این گزینه‌ها به جز گزینه «۳»، این مفهوم آشکار است.

در گزینه «۳» به این مفهوم پرداخته شده است که انسان باید از سرانجام حضرت آدم در بهشت، درس عبرت بگیرد و نباید فریب ظاهر فریبنده و زیبای بهشت را بخورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ اگر کار ما در این دنیا جرم و معصیت باشد، در گور ما چیزی آتش و دود نخواهد بود.

۲ اگر ابریشم به دست آوری خودت آن را تنیده و ساخته‌ای و اگر خار و تیغ به دست آوری، خودت آن را کاشته‌ای.

۴ اگر در این دنیا کار خیر انجام داده‌ایم و نماز گزارده‌ایم و با نفس اماره خود مخالفت کرده‌ایم، گور برای ما مانند گلستان خواهد شد.

گروه آموزشی ماز

۳۶- کدام عبارت درباره «نظریه جنگ تمدن‌ها» که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرده درست نیست؟

- (۱) نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در مقابله با مقاومت کشورهای غیرغربی توجیه می‌کرد.
- (۲) هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.
- (۳) از نظر وی، در آخرین مرحله درگیری‌ها، دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی هستند.
- (۴) در میان آخرین مرحله درگیری‌ها، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - خط به خط - ۱۱۱۰)

پاسخ تشریحی:

از نظر هانتینگتون، در مرحله آخر درگیری‌ها، دیگر دولت - ملت‌ها بازیگران اصلی صحنه روابط بین‌المللی نیستند و رقابت‌ها و درگیری‌ها، بین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بزرگ (نه بین دولت - ملت‌ها) به وقوع خواهد پیوست.

گروه آموزشی ماز

۳۷- دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌گیرند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را ..... از نظر این گروه، مشکل

کشورهای فقیر ..... آن‌ها است.

- (۱) به ابعاد اقتصادی محدود می‌کنند. - فقط ضعف اقتصادی و صنعتی
- (۲) به ابعاد فرهنگی محدود می‌کنند. - سکولار بودن
- (۳) به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند. - خودباختگی فرهنگی
- (۴) به ابعاد فرهنگی محدود نمی‌کنند. - ضعف فرهنگی و اجتماعی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۰)

پاسخ تشریحی:

دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌گیرند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند. از نظر این گروه، مشکل کشورهای فقیر نه فقط ضعف اقتصادی و صنعتی بلکه خودباختگی فرهنگی آن‌هاست.

تقابل شمال و جنوب، تقابلی جهانی است و در صورتی که فعال شود، بسیاری از چالش‌های دهنی کشورهای غربی، دیگر بار فعال خواهد شد.

گروه آموزشی ماز

۳۸- پاسخ پرسش‌های زیر در ارتباط با «آگوست کنت و دیدگاهش درباره جنگ» به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- الف: کنت معتقد بود که فاتحان در گذشته تاریخ، چگونه بر ثروت خود می‌افزودند؟
- ب: از نظر وی با رشد علوم تجربی و صنعت، ثروت از چه طریقی به دست می‌آید؟
- پ: از دیدگاه کنت، جنگ در جامعه جدید غربی چگونه امری است؟

- (۱) با تصرف سرزمین‌های جدید - غلبه بر طبیعت - ذاتی
- (۲) با تصرف سرزمین‌های جدید - گسترش صنایع - عارضی و تحمیلی
- (۳) با غنایم جنگی - غلبه بر طبیعت - عارضی و تحمیلی
- (۴) با غنایم جنگی - گسترش صنایع - ذاتی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۰)

بررسی موارد:

«الف»: از نظر کنت، فاتحان در گذشته تاریخ، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند.

«ب»: با رشد علوم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید.

«پ»: از دیدگاه کنت، جنگ در جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست بلکه امری عارضی و تحمیلی است.

از نظر آگوست کنت، بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌بندد اما وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم، خطا بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد.

گروه آموزشی ماز

۳۹- عبارت درست درباره «تقابل شمال و جنوب»، کدام است؟

- ۱) از تقابل کشورهای فقیر و غنی به تقابل شمال و جنوب یاد می‌شود. - از نظر برخی اندیشمندان، چالش اصلی بین بلوک شرق و غرب است.
- ۲) مفاهیم شمال و جنوب بعد از جنگ جهانی اول به کار گرفته شد. - تقابل شمال و جنوب، تقابلی جهانی است.
- ۳) در صورت فعال شدن این تقابل، بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی، دیگر بار فعال خواهند شد. - برخی اندیشمندان چالش اصلی را بین کشورهای غنی و فقیر می‌دانند.
- ۴) برخی مفاهیم طبیعی و جغرافیایی مثل شمال و جنوب، معنای سیاسی و اقتصادی پیدا کرده‌اند. - اصطلاحات سیاسی مشابهی مثل مرکز و پیرامون هم برای اشاره به این تقابل به کار می‌رود.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - خط به خط - ۱۱۱۰)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ درست - نادرست (از نظر آنان چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر است.)
  - ۲ نادرست (مفاهیم شمال و جنوب بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد.) - درست
  - ۴ نادرست (برخی مفاهیم طبیعی و جغرافیایی مثل شمال و جنوب، معنای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی پیدا کرده‌اند.) - درست
- از آنجا که بیشتر کشورهای صنعتی و ثروتمند در نیمکره شمالی زمین و اغلب کشورهای فقیر در نیمکره جنوبی قرار دارند، از تقابل کشورهای فقیر و غنی به تقابل شمال و جنوب یاد می‌کنند.
- اصطلاحات سیاسی مشابه دیگری مانند جهان اول، دوم و سوم، کشورهای توسعه‌یافته و عقب‌مانده، مرکز و پیرامون، استعمارگر و استعمارزده هم برای اشاره به این چالش به کار می‌رود.

گروه آموزشی ماز

۴۰- به ترتیب «نخستین بحران اقتصادی»، «مهم‌ترین بحران اقتصادی» و «پیامد بحران اقتصادی» کدام است؟

- ۱) در ۱۹۳۰م در فرانسه - بعد از جنگ جهانی دوم - افزایش قدرت خرید مصرف‌کنندگان
- ۲) در ۱۸۲۰م در انگلستان - در فاصله بین دو جنگ جهانی - تعطیلی کارخانه‌ها و بیکار شدن کارگران
- ۳) در ۱۸۲۰م در انگلستان - بعد از جنگ جهانی دوم - از دست رفتن بازار فروش تولیدکنندگان
- ۴) در ۱۹۳۰م در فرانسه - در فاصله بین دو جنگ جهانی - ورشکستگی مؤسسات اقتصادی

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۱۱)

پاسخ تشریحی:

- نخستین بحران اقتصادی در سال ۱۸۲۰م در انگلستان به وجود آمد.
- مهم‌ترین بحران اقتصادی در فاصله بین دو جنگ جهانی اول و دوم یعنی سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳م اتفاق افتاد.
- در بحران اقتصادی، قدرت خرید مصرف‌کنندگان کاهش می‌یابد و تولیدکنندگان بازار فروش خود را از دست می‌دهند؛ در نتیجه کارخانه‌ها تعطیل و کارگران بیکار می‌شوند.

بحران اقتصادی، آسیبی است که نظام اقتصادی را دچار اختلال می‌کند.

گروه آموزشی ماز

۴۱- هر یک از عبارات زیر، به ترتیب دیدگاه کدام فرهنگ به طبیعت است؟

- الف: طبیعت ماده خام نیست بلکه از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است.
  - ب: طبیعت و هر آنچه در آن است، آیات و نشانه‌های خداوندند.
  - پ: طبیعت ماده خام و بی‌جانی است که انسان اجازه هرگونه تصرفی را در آن دارد.
- ۱) فرهنگ مدرن - فرهنگ اساطیری - فرهنگ دنیوی
  - ۲) فرهنگ اساطیری - فرهنگ توحیدی - فرهنگ مدرن
  - ۳) فرهنگ اساطیری - فرهنگ توحیدی - فرهنگ اساطیری
  - ۴) فرهنگ مدرن - فرهنگ معنوی - فرهنگ دنیوی

(متوسط - خط به خط - ۱۱۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی موارد:

«الف»: در فرهنگ اساطیری، طبیعت ماده خام نیست بلکه از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است.

«ب»: در نگاه توحیدی، طبیعت و هر آنچه در آن است، آیات و نشانه‌های خداوندند.

«پ»: فرهنگ مدرن، طبیعت را ماده خام و بی‌جانی می‌داند که انسان اجازه هر گونه تصرفی را در آن دارد.

در فرهنگ مدرن، انسان بر این گمان است که با تسخیر طبیعت و تصرف آن، می‌تواند تمامی مسائل و مشکلات خود را حل کند. انسان مدرن به دلیل نگاه دنیوی، نگاه دینی و معنوی به طبیعت را کودکانه می‌پندارد و تصرف در طبیعت را تنها با فنون و روش‌های تجربی انجام می‌دهد. از این‌رو، گسترش سریع صنعت و فناوری مدرن، با وجود اینکه توانمندی و آسایش بیشتری برای بشر فراهم کرده است، زبان‌های جبران‌ناپذیری به او و طبیعت، وارد کرده است.

گروه آموزشی ماز

۴۲- عبارت کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با «بحران اقتصادی» درست و در ارتباط با «چالش فقر و غنا» نادرست است؟

(۱) چالشی همیشگی است. - ابتدا به کشورهای غربی محدود می‌شد.

(۲) قدرت خرید مصرف‌کنندگان افزایش می‌یابد. - اغلب دوره‌ای و مقطعی است.

(۳) هویت اقتصادی دارد. - آسیب‌های مربوط به آن متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است.

(۴) آسیب‌های مربوط به آن تمامی جامعه را دربرمی‌گیرد. - در صورت عدم کنترل منجر به فروپاشی حکومت‌ها می‌شود.

(دشوار - خط به خط - ۱۱۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

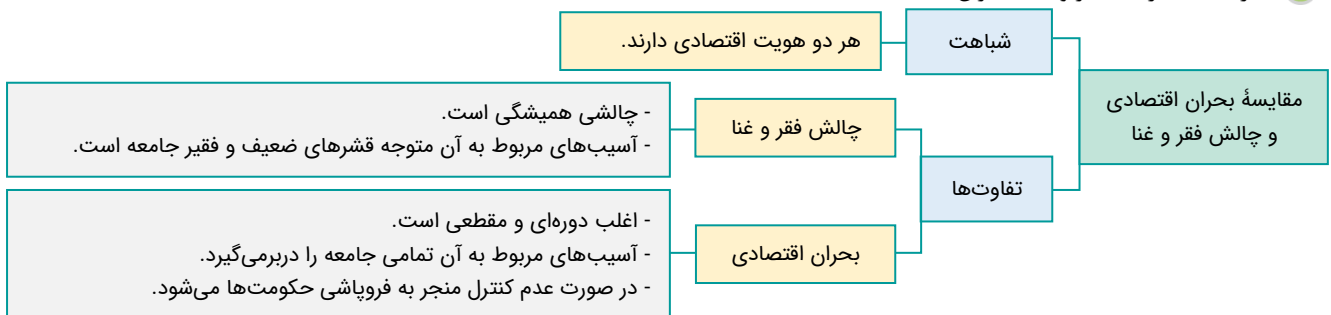
بررسی گزینه‌ها:

۱ نادرست (اغلب مقطعی و دوره‌ای است). - نادرست (مربوط به بحران اقتصادی است).

۲ نادرست (در بحران اقتصادی، قدرت خرید مصرف‌کنندگان کاهش می‌یابد). - نادرست (مربوط به بحران اقتصادی است).

۳ درست - درست

۴ درست - نادرست (مربوط به بحران اقتصادی است).

گروه آموزشی ماز

۴۳- بحران زیست‌محیطی ابتدا در چه حوزه‌ای قرار داشت و به تدریج و پس از رواج آن به چه مشکلاتی منجر شد؟

(۱) روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر - حاشیه‌نشینی، بیکاری و مهاجرت

(۲) رابطه انسان با طبیعت - آسیب‌های فرهنگی و هویتی

(۳) روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر - اختلافات سیاسی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای

(۴) رابطه انسان با طبیعت - آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی

(متوسط - خط به خط - ۱۱۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

بحران زیست‌محیطی، ابتدا در حوزه روابط انسان با طبیعت قرار داشت، ولی به تدریج به روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر نیز سرایت کرد و به آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی همچون مهاجرت، حاشیه‌نشینی، بیکاری، فقر و اختلافات سیاسی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای منجر شد.

به منظور چاره‌اندیشی برای مشکلات زیست‌محیطی، همایش‌های بین‌المللی متعددی درباره بحران زیست‌محیطی برگزار شده است، که البته نتوانسته‌اند از شتاب بحران بکاهند. اعتراضات و واکنش‌های مردمی در دهه‌های اخیر، جنبش‌های اجتماعی جدیدی پدید آورده است.

گروه آموزشی ماز

۴۴- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب با مفاهیم کدام گزینه در ارتباط است؟

- مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم
- انتقال آسان تر ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز
- کشورهای جهان سوم
- ۱) بحران زیست‌محیطی - با بهره‌کشی بیشتر کشورهای مرکز از کشورهای پیرامون - کشورهای خارج از بلوک شرق ولی تحت نفوذ بلوک غرب
- ۲) بحران اقتصادی - با سرمایه‌گذاری مشترک و معاهدات بین‌المللی - کشورهای در کانون بلوک غرب
- ۳) بحران زیست‌محیطی - با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی - کشورهای خارج از دو بلوک شرق و غرب ولی تحت نفوذ آن
- ۴) بحران اقتصادی - با بهره‌کشی بیشتر کشورهای مرکز از کشورهای پیرامون - کشورهای در کانون بلوک شرق

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۱۱)

بررسی موارد:

- برخی از متفکران، بحران زیست‌محیطی را مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم دانسته‌اند.
- کشورهای مرکز با سرمایه‌گذاری مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.
- جهان سوم، کشورهایی هستند که خارج از دو بلوک شرق و غرب قرار داشتند ولی تحت نفوذ آن‌ها بودند.

گروه آموزشی ماز

۴۵- از بین عبارات زیر، کدام موارد نادرست است؟

- الف: بحران اقتصادی همیشه با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه آن افزوده می‌شود.
- ب: بحران‌های اقتصادی اخیر در اروپا از سال ۲۰۰۹ شروع شده و همچنان ادامه دارد.
- پ: جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند.
- ت: طرف‌های درگیر در دو جنگ جهانی اول و دوم در قالب اندیشه‌های سکولاریستی، اومانیستی و لیبرالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند.

۱) «الف» و «ب» و «ت»   ۲) «ب» و «پ» و «ت»   ۳) «الف» و «ب» و «پ»   ۴) «الف» و «پ» و «ت»

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - ۱۱۱۱)

پاسخ تشریحی:

موارد «الف» و «ب» و «ت» نادرست و فقط مورد «پ» درست است.

بررسی موارد:

- «الف»: بحران اقتصادی اغلب با چالش فقر و غنا پیوند می‌خورد.
- «ب»: بحران‌های اقتصادی اخیر از سال ۲۰۰۸ در اروپا شروع شده است.
- «ت»: طرف‌های درگیر در دو جنگ جهانی اول و دوم، در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی رفتار خود را توجیه می‌کردند.

جنگ‌های جهانی اول و دوم

۴۶- هریک از افراد زیر به ترتیب از کدام یک از روش های حل مسئله استفاده کرده اند؟

- الف: کیانوش باید یک ماکت بزرگ بسازد. او در ابتدا ساختن قطعات کوچک را شروع می کند تا با سرهم کردن آن ها بتواند کل ماکت را تکمیل کند.
ب: یک شرکت بزرگ برای پیدا کردن ایده ساخت بهترین محصول، کارمندان ارشد خود را دعوت به هم فکری و تشکیل اتاق فکر می کند.
(۱) روش خرد کردن (اکتشافی) - روش بارش مغزی (اکتشافی)
(۲) روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب (اکتشافی) - روش شروع از آخر (اکتشافی)
(۳) روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب (تحلیلی) - روش بارش مغزی (تحلیلی)
(۴) روش خرد کردن (تحلیلی) - روش شروع از آخر (اکتشافی)

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۵)

بررسی موارد:

«الف»: کیانوش در تلاش است مسئله بزرگ خود را که ساخت ماکت است به مسائل کوچک تر که ساخت قطعات کوچک ماکت است، تبدیل کند: روش خرد کردن.

«ب»: این شرکت با تشکیل اتاق فکر به دنبال این است که ایده و راهکارهای مختلف برای حل مسئله خود که ساختن بهترین محصول است، شنیده و بهترین راه را انتخاب کند: بارش مغزی.

روش خرد کردن و بارش مغزی، از روش های اکتشافی حل مسئله هستند.

روش های حل مسئله:

برای حل هر مسئله فرد می تواند از دو روش استفاده کند: (۱) روش های تحلیلی (۲) روش های اکتشافی.
روش های تحلیلی روش های مبتنی بر محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی هستند و به همین دلیل به آن ها «روش های تحلیلی» می گویند. استفاده از این روش ها دستیابی به راه حل مسئله را تضمین می کند و مورد قبول همگان است.
روش های اکتشافی حل مسئله عبارتند از: روش خرد کردن، روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب، بارش مغزی و روش شروع از آخر یا مهندسی معکوس.
روش های اکتشافی بدون دلیل و مبتنی بر احساس و نظر شخصی هستند و رسیدن به راه حل مسئله را تضمین نمی کنند.

گروه آموزشی ماز

۴۷- پاسخ سوالات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- علت این مسئله که برخی از افراد مدام در حالت فشار روانی قرار دارند، چیست؟
- پیامدهای ناتوانی در حل مسئله چیست؟
- تعریف ناکامی در کدام گزینه آمده است؟
- (۱) استفاده از روش های تحلیلی حل مسئله - تعارض - حالت عاطفی ناخوشایند هنگام ناتوانی در حل مسئله
- (۲) ندانستن روش های کارآمد حل مسئله - فشار روانی - حالت عاطفی ناخوشایند هنگام ناتوانی در حل مسئله
- (۳) استفاده از روش های تحلیلی حل مسئله - استرس - ناتوانی در تصمیم گیری میان انتخاب های متفاوت
- (۴) ندانستن روش های کارآمد حل مسئله - ناکامی - ناتوانی در تصمیم گیری میان انتخاب های متفاوت

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۵)

بررسی موارد:

- افرادی که مدام در حالت فشار روانی قرار دارند، روش های کارآمد حل مسئله را نمی دانند.
- فشار روانی و ناکامی پیامدهای ناتوانی در حل مسئله هستند.
- ناتوانی در حل مسئله وضعیت عاطفی ناخوشایندی را ایجاد می کند که «ناکامی» نام دارد.

گروه آموزشی ماز

۴۸- بنابر احادیث حضرت علی (ع) به ترتیب «لازمه اقدام کردن» و «تشخیص صحیح از خطا» چیست؟

- (۱) استقبال از افکار گوناگون - مشورت کردن با افراد دانا
(۲) مشورت کردن با افراد دانا - رسیدن به یقین
(۳) رسیدن به یقین - استقبال از افکار گوناگون
(۴) مشخص کردن اولویت ها - یافتن راه حل های مناسب

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۶)

پاسخ تشریحی:

حضرت علی (ع) در حکمت ۱۷۳ نهج البلاغه درباره اهمیت مشورت کردن در تصمیم گیری در کلام زیبایی می فرماید: «آن کس که از افکار و آرای گوناگون استقبال می کند، صحیح را از خطا به خوبی تشخیص می دهد.»
ایشان در کلام دیگری شرط تصمیم گیری را رسیدن به یقین می داند و در حکمت ۲۷۴ نهج البلاغه می فرماید: «چون به یقین رسیدید، اقدام کنید.»

۴۹- کدام گزینه در مورد متین صحیح است؟

«متین دوست دارد در آینده یک پزشک حاذق باشد؛ با توجه به رتبه کنکورش می تواند در شهر محل سکونتش به دانشگاه آزاد برود یا در شهرهای اطراف در دانشگاه دولتی تحصیل کند. او می داند که دوری از خانواده برایش دشوار است و زندگی در شهر دیگر هم سخت است؛ پس دانشگاه آزاد را انتخاب می کند.»

- (۱) او به دنبال یافتن بهترین راه حل است.
(۲) انتخاب دانشگاه آزاد منجر به حل مسئله او شده است.
(۳) تصمیم گیری او پیچیده، فردی و معمولی است.
(۴) او با بررسی اولویت ها بهترین را برای خود انتخاب کرده است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

در پاسخگویی به این سؤال مهم است که تشخیص دهیم متین با حل مسئله مواجه بوده یا تصمیم گیری؛ اگرچه تصمیم گیری نیز نوعی حل مسئله است اما کتاب درسی میان این دو عنوان تفاوت قائل شده است.

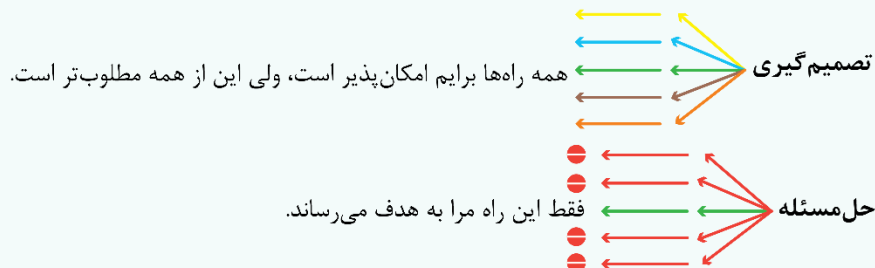
در صورت سؤال متین با تصمیم گیری مواجه بوده است؛ زیرا او باید از بین انتخاب های مختلفی که داشته است، بهترین را انتخاب می کرد. از سوی دیگر اگر او دانشگاه آزاد یا دولتی را انتخاب می کرد، می توانست به نتیجه مطلوبش برسد اما او با توجه به اولویت هایش بهترین انتخاب را برای خودش انجام داد.

- ۱ یافتن راه حل مربوط به حل مسئله است.
- ۲ متین به دنبال تصمیم گیری است، نه حل مسئله.
- ۳ تصمیم گیری او با توجه به تعداد اولویت ها، ساده است.
- ۴ انتخاب بهترین اولویت، همان فرایند تصمیم گیری است.

تفاوت تصمیم گیری و حل مسئله:

تصمیم گیری	حل مسئله
فرد باید بهترین را از میان انتخاب های مختلف برگزیند. فرد با اولویت ها سروکار دارد. هر اولویتی می تواند فرد را به نتیجه برساند.	فرد باید راه حل مورد نظر خود را بازآفرینی کند. فرد با راه حل ها مواجه است. فقط یک راه فرد را به حل مسئله می رساند.

گروه آموزشی ماز

۵۰- نوع تصمیم گیری هریک از افراد زیر به ترتیب کدام است؟

- آقای احمدی بین سفر با قطار و ماشین شخصی خود، دومی را انتخاب می کند.
  - مجرمی بین متواری بودن و تسلیم قانون شدن، معرفی خود به مراجع قضایی را انتخاب می کند.
  - مینا میان خرید لپتاپ، تلفن همراه، تبلت و پس انداز کردن، خرید تلفن همراه را انتخاب می کند.
- (۱) معمولی و ساده - مهم و ساده - معمولی و پیچیده
(۲) معمولی و پیچیده - مهم و ساده - معمولی و پیچیده
(۳) معمولی و پیچیده - معمولی و پیچیده - معمولی و ساده
(۴) معمولی و ساده - معمولی و پیچیده - معمولی و ساده

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۶)

- تعداد اولویت های آقای احمدی کم است پس تصمیم او ساده است همچنین میزان اهمیت تصمیم او خیلی بالا نیست، پس معمولی است.
- انتخاب متواری بودن یا تسلیم قانون شدن سرنوشت ساز است پس مهم است اما تعداد اولویت ها دو تا است، پس ساده است.
- مینا چهار انتخاب دارد؛ پس تصمیم گیری او پیچیده است اما میزان اهمیت تصمیم او معمولی است.

انواع تصمیم گیری:

- تصمیم گیری را براساس معیار و ملاک هایی می توان به انواعی تقسیم کرد؛ این ملاک ها عبارتند از:
- (۱) تعداد اولویت ها: هر چه تعداد اولویت ها و گزینه ها بیشتر باشد، تصمیم پیچیده تر است و هر چه تعداد آن ها کمتر باشد، تصمیم ساده تر است.
  - (۲) اهمیت تصمیم: براین اساس تصمیم ها به مهم و معمولی تقسیم می شوند.
  - (۳) تعداد افراد تصمیم گیرنده: تصمیمات به فردی و گروهی تقسیم می شوند.

میزان اهمیت	تعداد اولویت ها	ساده	پیچیده
اهمیت بالا یا مهم	مهم	ساده	مهم پیچیده
معمولی	معمولی	ساده	معمولی پیچیده

گروه آموزشی ماز

۵۱- ملاک تصمیم گیری در کدام دو مورد مشابه است؟

- الف: صالح می خواهد استراحت کند اما می داند که فردا امتحان دارد؛ پس شروع به مطالعه می کند.
 ب: مدیر یک شرکت از میان متقاضیان استخدام، کسی را می پذیرد که مهارت کار با رایانه را دارد.
 ج: یک بازیکن مصدوم فوتبال که می داند شرکت در مسابقه برای او ضرر دارد، از بازی انصراف می دهد.
 د: سرور برای تولد خواهرش هدیه ای را انتخاب می کند که مطمئن است خواهرش آن را می پسندد.

(۱) «الف» - «د» (۲) «ب» - «ج» (۳) «ج» - «الف» (۴) «د» - «ب»

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۶)

بررسی موارد:

- «الف»: صالح می داند که استراحت کردن به معنای از دست دادن زمان مطالعه است: هزینه
 «ب و د»: داشتن مهارت کار با رایانه عامل برتری متقاضی نسبت به دیگران است و پسندیده شدن هدیه نیز ویژگی ای است که به هدیه نسبت به سایر اجناس برتری می دهد: مزیت

«ج»: مضر بودن ورزش برای بازیکن مصدوم نشانگر آشنایی او با خطر این کار است: خطر

گروه آموزشی ماز

۵۲- هریک از افراد زیر از کدام سبک تصمیم گیری استفاده کرده اند؟

- مهسا کالاهایی را می خرد که بازیگر محبوبش تبلیغ می کند.
  - آقای کاظمی می خواهد سیگار را ترک کند اما می گوید از شنبه این کار را خواهد کرد.
  - خانم نادری که علاقه بسیاری به همسرش دارد در دادگاه به نفع او شهادت دروغ می دهد.
- (۱) وابسته - اجتنابی - احساسی (۲) احساسی - اجتنابی - وابسته
 (۳) وابسته - تکانشی - اجتنابی (۴) احساسی - تکانشی - وابسته

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۶)

بررسی موارد:

- تبعیت از بازیگر محبوب بدون بررسی معایب و مزایا و کارایی کالا، مربوط به سبک تصمیم گیری وابسته است.
- کار امروز را به فردا انداختن، مربوط به سبک اجتنابی است.
- علاقه بسیار به همسر علت تصمیم نادرست خانم نادری بوده که مربوط به سبک احساسی است.

سبک های تصمیم گیری:

- سبک تکانشی: در این سبک فرد به صورت ناگهانی و باعجله و بدون محاسبه تصمیم گیری می کند.
 سبک احساسی: این سبک براساس عواطف و هیجانات زودگذر انجام می شود.
 سبک وابسته: تبعیت کورکورانه از دیگران ویژگی بارز این سبک است.
 سبک اجتنابی: در این سبک فرد دست دست می کند و کار امروز را به فردا می اندازد.
 سبک منطقی: بهترین شیوه تصمیم گیری است که براساس عقل و منطق و تابع یک روش قاعده مند و منظم است.

گروه آموزشی ماز

۵۳- کدام گزینه مربوط به سبک تصمیم گیری تکانشی است؟

- (۱) علی که به تازگی از همسرش جدا شده است، نزد آشنایان از همسر سابقش بدگویی می کند.
- (۲) احمد بعد از اینکه در کنکور نتیجه دلخواهش را نگرفت از مشاور تحصیلی برای کنکور سال بعد کمک گرفت.
- (۳) پزشک به سارینا گفته که باید رژیم غذایی خاصی را دنبال کند اما او هنگام گرسنگی مقدار زیادی غذا می خورد.
- (۴) کیان که در مسابقه والیبال مدرسه شکست خورده است تمام وسایل ورزشی خود را دور ریخت.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۶)

بررسی گزینه ها:

- ۱ سبک تصمیم گیری احساسی
- ۲ سبک تصمیم گیری منطقی
- ۳ سبک تصمیم گیری اجتنابی
- ۴ سبک تصمیم گیری تکانشی

گروه آموزشی ماز

۵۴- چه تعداد از موارد زیر در ارتباط با سبک تصمیم گیری منطقی نادرست است؟

- بهترین شیوه تصمیم گیری است که زیربنای آن مشورت کردن است.
- در این سبک، تصمیم گیرنده تمام راهکارهای ممکن را می سنجد.
- این روش تصمیم گیری تابع یک روش قاعده مند و منظم است.
- در این سبک فرد تصمیم گیرنده پله پله و طبق قوانین پیش می رود.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۶)

پاسخ تشریحی:

زیربنای سبک تصمیم گیری منطقی نه عجله و شتاب است، نه احساسات و هیجان های زودگذر، نه اطاعت و پیروی کورکورانه و نه اجتناب، بلکه اندیشیدن است.

گروه آموزشی ماز

۵۵- هریک از عبارت های زیر مربوط به کدام یک از مفاهیم روان شناختی است؟

«ارزیابی راه حل ها و انتخاب بهترین راه - تصمیم گیری براساس هیجانات زودگذر - سبک تصمیم گیری کارآمد»

- (۱) تصمیم گیری - سبک تصمیم گیری تکانشی - سبک تصمیم گیری وابسته
- (۲) حل مسئله - سبک تصمیم گیری تکانشی - سبک تصمیم گیری وابسته
- (۳) تصمیم گیری - سبک تصمیم گیری احساسی - سبک تصمیم گیری منطقی
- (۴) حل مسئله - سبک تصمیم گیری احساسی - سبک تصمیم گیری منطقی

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۶)

پاسخ تشریحی:

- تصمیم گیری عبارت است از «ارزیابی راه حل های مختلف و انتخاب بهترین راه».
- زیربنای سبک تصمیم گیری احساسی، احساس و هیجان های زودگذر است.
- تنها سبک تصمیم گیری کارآمد، سبک تصمیم گیری منطقی است.

گروه آموزشی ماز

عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۵۶ - ۶۰)

۵۶- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾:

- ۱) ای کسانی که ایمان آورده‌اید، تقوای خداوند پیشه کنید و با راستگويان همراه شوید!
- ۲) ای کسانی که ایمان آوردید، از الله پروا کنید و همراه راستگويان شوید!
- ۳) ای کسانی که ایمان می‌آورید، از خدا پروا کنید و از راستگويان باشید!
- ۴) ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از الله پروا کنید و همراه راستگويان باشید!

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

«آمَنُوا: ایمان آوردید، ایمان آورده‌اید» ماضی است، نه مضارع ← رد گزینه ۳
 كُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ: همراه راستگويان باشید ← رد سایر گزینه‌ها
 «مَعَ: همراه» در گزینه (۳) به درستی ترجمه نشده.

پیشنهاد:

در تست‌های ترجمه برای رد گزینه زیاد خودتو درگیر «ترجمه دقیق لغت» نکن؛ چون طراح معمولاً برای ترجمه یک لغت دوتا کار می‌کند:

- ۱) دقیقاً شکل عربی لغت رو در ترجمه میاره.
- ۲) علاوه بر معنای «رایج» یک لغت، معادل‌های «صحیح» دیگه‌ای رو هم ازش مینویسه.

به‌جای این کارا بیا از «تکنیک‌های تستی» استفاده کن؛ مثلاً از «مفرد و جمع»، «زمان صحیح فعل‌ها» و ...
 رد گزینه کن و به جواب برس.
 الان توی همین تست، کلمه «الله» هم به شکل فور عربیش (الله) درسته و هم (فرا) و (فراوند)؛ پس، به وقت نگی «الله» چون توی گزینه‌های (۲) و (۳) ترجمه نشده پس غلطه!
 سوتی نره فلافه؛ یا تشکر!!

گروه آموزشی ماز

۵۷- «كَبُرَ كَذِباً أَنْ يَتَظَاهَرَ الْإِنْسَانُ بِالْصِّدْقَةِ مَعَ الْآخَرِينَ وَلَكِنَّهُ يُضْمِرُ عداوته لهم في نفسه دائماً؛ ما أَقْبَحَ هذا العمل!»:

- ۱) دروغ بزرگی است که انسان تظاهر به راستگویی با دیگران کند ولی دشمنی خود را با آنان همواره در خویشتن مخفی کند؛ چه زشت است این کار!
- ۲) چه دروغ بزرگی است که انسان وانمود به دوستی با دیگران کند اما دشمنی‌اش را با ایشان در خویشتن پنهان کند؛ چه ناپسند است این کار!
- ۳) دروغ بزرگی شد که انسان تظاهر به راستگویی با دیگران کند اما دشمنی خود را با آن‌ها همیشه در خود مخفی کند؛ چه زشت است این کار!
- ۴) دروغ بزرگی است که انسان وانمود به دوستی با دیگران کند ولی دشمنی‌اش را با آنان همیشه در خودش پنهان کند؛ چه ناپسند است این کار!

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

كَبُرَ كَذِباً: دروغ بزرگی است ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

کتاب درسی اومده «كَبُرَ» و ساختار «كَبُرَتْ + اسم منصوب (ـَ)» رو این مدلی ترجمه کرده:

كَبُرَ: بزرگ شد (مضارع: يَكْبُرُ)

«كَبُرَتْ خِيَانَةً: خیانت بزرگی

است!» كَبُرَ ≠ صَغُرَ

(صفحة ۶۸ - عربی یازدهم چاپ ۱۴۰۲)

پس با توجه به ترجمه کتاب درسی، «چه» در گزینه (۲) و «شد» در گزینه (۳) کلمات نادرستی در ترجمه این ساختار حساب میشن!

حالا کتاب درسی از شکل «مؤنث» این فعل (كَبُرَتْ) استفاده کرده، ولی توی این تست از شکل «مذکر» (كَبُرَ) استفاده شده که هیچ فرقی ندارن! اتفاقاً در کنکور (خارج ۱۴۰۲) هم در تست ترجمه، از همین شکل مذکر استفاده کرده!

پیشنهاد:

کتاب درسی رو خوب مطالعه کن، ولی به هیچ‌وجه، جمله یا ساختاری رو حفظ نکن؛ چون ممکنه توی کتاب درسی در مورد به ساختار به شکل خاصی گفته باشه، ولی توی کنکور به جور دیگه ازش استفاده کنه...!

الصِّدَاقَةُ: دوستی ← رد گزینه‌های ۱ و ۳

به تشابه دو واژه زیر در ظاهر و تفاوتشان در معنا دقت کنید:

شماره	واژه	معنی
۱	«الصِّدْقُ»	«راستگویی»
۲	«الصِّدَاقَةُ»	«دوستی»

دائماً: همیشه، همواره» در گزینه (۲) ترجمه نشده است.

توجه: حواستان به قیدهایی مانند «أبدًا»، «أيضاً»، «دائماً» و ... باشد و بدانید و آگاه باشید که ترجمه نشدنشان خوراک رد گزینه هستن!))

گروه آموزشی ماز

۵۸- «اليوم بعد شهر قرأت مقالة علمية ألفها الباحثون من أبحاثهم العديدة حول حياة بعض الحيوانات اللبونة البحرية في القرون السابقة»:

- (۱) امروز پس از چند ماه مقاله‌ای علمی که خواندم پژوهشگران آن را از پژوهش‌های فراوان خود درباره زندگی بعضی از حیوانات پستاندار دریایی در قرن‌های گذشته تألیف کرده بودند!
- (۲) امروز پس از ماه‌ها یک مقاله علمی خواندم که محققان از تحقیقات فراوان خود درباره زندگی برخی از حیوانات پستاندار دریایی در قرون گذشته نوشته بودند!
- (۳) امروز پس از چند ماه مقاله‌ای علمی که خواندم پژوهشگران از پژوهش‌های فراوان خود درباره زندگی برخی از حیوانات پستاندار دریایی در قرون گذشته نوشته بودند!
- (۴) امروز پس از ماه‌ها یک مقاله علمی خواندم که محققان آن را از تحقیقات فراوان خود درباره زندگی بعضی از حیوانات پستاندار دریایی در قرن گذشته نوشته بودند!

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

«بعد شهر:» پس از ماه‌ها، پس از چند ماه «هر دو صحیح می‌باشند».

در ترجمه اسم «جمع نکره» می‌توان از کلمه «چند» استفاده کرد. مثال: بَعْدَ لَحَظَاتٍ پس از لحظاتی، پس از چند لحظه

«که» در گزینه‌های (۱) و (۳) در جای نادرستی ترجمه شده.

در ترجمه ساختار [اسم نکره + «که» + فعل (جملة وصفیه)] حرف «که» در این ساختار باید به همراه فعلی که «جملة وصفیه» است ترجمه شود، نه فعل دیگری. در متن، «مقالة» اسم نکره و فعل «ألف» نوشته بودند «جملة وصفیه» است و حرف «که» باید به همراه آن ترجمه شود (مانند گزینه‌های ۲ و ۴). نه فعل دیگری (مانند گزینه‌های ۱ و ۳).

سؤال: چرا در گزینه درست (۲) در ترجمه «ألفها: نوشته بودند»، ضمیر «ها» ترجمه نشده؟

جواب: سؤال خیلی خوبیه! قبلاً هم به این نکته در آزمون‌های قبلی اشاره کردیم ولی جهت یادآوری تون دوباره می‌گیم:

اگر در ساختار [فعل + ضمیر متصل] مرجع این ضمیر متصل، قبل از فعل آمده باشد، می‌توان ضمیر را ترجمه نکرد و صحیح است. مثال: الْآثَارُ الْقَدِيمَةُ الَّتِي اكْتَشَفَهَا الْإِنْسَانُ، تَدُلُّ عَلَى التَّحَدُّثِ: آثار کهنی که انسان (آن‌ها را) کشف کرده، بر دینداری دلالت دارند.

طبق نکته بالا، چون مرجع ضمیر «ها» (مقالة) قبل از فعل آمده بود، در گزینه‌های (۲) و (۳) ضمیر «ها» ترجمه نشده، ولی صحیح می‌باشد. «القرون: قرن‌ها» جمع است، نه مفرد ← رد گزینه ۴

گروه آموزشی ماز

۵۹- عَيْنُ الصَّحِيح:

- (۱) يُحْكِي أَنَّ شَابَاكَانَ يَعِيشُ قَرَبَ شَاطِئِ الْبَحْرِ: حکایت می‌شود که جوانی نزدیک ساحل دریا زندگی می‌کند،
- (۲) وَفِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ كَانَ يَسْبَحُ فِي الْبَحْرِ مَعَ أَصْحَابِهِ الْكَثِيرِينَ: و در روزی از روزها با دوستان بسیاری در دریا شنا می‌کرد،
- (۳) فَجَاءَ ارْتِفَاعُ الْمَوْجِ وَكَادَ الشَّابَّ يَغْرُقُ فِي ضَغْطِ الْمَاءِ الشَّدِيدِ: ناگهان موج بالا رفت و نزدیک است آن جوان در فشار شدید آب غرق شود،
- (۴) فَأَخَذَ يُنَادِي أَصْحَابَهُ لِمُسَاعَدَتِهِ وَلَكِنَّهُمْ لَمْ يَلْتَفِتُوا إِلَيْهِ! پس تصمیم گرفت دوستانش را برای کمک به خود صدا بزند ولی آنان به او توجهی نکردند!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

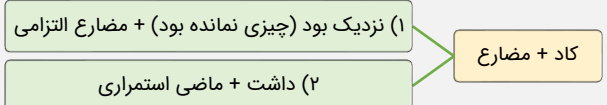
بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ «يعيش: زندگی می‌کرد» چون قبل از آن «كان» آمده و به شکل «ماضی استمراری» ترجمه می‌شود.

۳ یادآوری: كان + مضارع ← ماضی استمراری

۴ کاد: نزدیک بود

به ترجمه ساختار «كاد + مضارع» در جمله، دقت کنید:

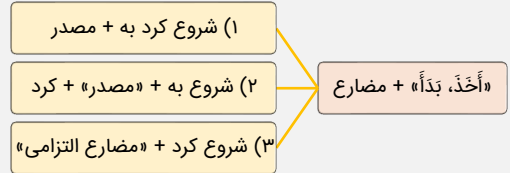

مثال: كَادَ ذَلِكَ الْمُهَاجِمُ يُسْجِلُ الْهَدَفَ: آن مهاجم نزدیک بود (چیزی نمانده بود) گل بزند / آن مهاجم داشت گل می‌زد

۴ اخذ يُنَادِي: شروع کرد به صدا زدن...، شروع به صدا زدن ... کرد، شروع کرد ... صدا بزند.

به ترجمه ساختار «أَخَذَ، بَدَأَ» + «مضارع» در جمله، دقت کنید:

مثال: أَخَذَ الطَّبِيبُ يَفْخَصُ أَسْنَانِي: پزشک شروع کرد به معاینه دندانهایم / پزشک شروع کرد دندانهایم را معاینه کند.

گروه آموزشی ماز

۶۰- «کتاب، دوستی است که ما را از تاریکی‌های جهل نجات می‌دهد و ما را به سمت نور می‌کشاند؛ این دوست در کتابخانه یافت می‌شود»:

- (۱) الكتاب صديقٌ يُنْقِذُنَا من ظلمات الجهل و يسحبنا إلى الضوء؛ يُوجَدُ الصديق في المكتبة!
- (۲) الكتاب صديقٌ و هو يُنْقِذُنَا من الظلمات الجهل و كان يسحبنا إلى النور؛ هذا الصديق يُوجَدُ في المكتبة!
- (۳) الكتاب هو الصديق الذي يُنْقِذُنَا من ظلام الجهل و يجزنا إلى الضوء؛ يُوجَدُ هذا الصديق في المكتبة!
- (۴) الكتاب صديق الذي يُنْقِذُنَا من ظلمات الجهل و سحبنا إلى النور؛ الصديق يُوجَدُ في المكتبة!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - تعریب)

بررسی گزینه‌ها:

کتاب دوستی است که ما را ... نجات می‌دهد: الكتاب هو الصديق الذي يُنْقِذُنَا، الكتاب صديقٌ يُنْقِذُنَا ← رد گزینه‌های ۲ و ۴
تاریکی‌های جهل: ظلمات الجهل ← دقت کنید در این ترکیب، «تاریکی‌ها: ظلمات» مضاف است و «ال» نمی‌گیرد ← رد گزینه ۲، ضمناً جمع است، نه مفرد ← رد گزینه ۳

«می‌کشاند: يسحبنا، يجزنا» مضارع است، نه ماضی ← رد گزینه‌های ۲ و ۴
«این دوست: الصديق، هذا الصديق» هردو صحیح است.

سؤال: عه چیشد؟؟! «الصديق» توی گزینه جواب (۱) اصلاً «این: هذا» نداره! چطوری میتونه درست باشه؟
جواب: یه نکته رو یادداشت کن: جواب دقت کن:

یادآوری:

اگر یک اسم «نکره» در یک جمله وجود داشته باشد و همان اسم نکره دوباره در ادامه جمله با «ال» (به شکل «معرفه») تکرار شود، در ترجمه اسم دوم (اسم «ال» دار)، می‌توان از اسامی اشاره «این» یا «آن» استفاده کرد.

حالا این موضوع در تست‌های تعریب (فارسی به عربی) جالب میشه! بریم بررسی کنیم:
چون در متن فارسی، اول «دوستی» (به شکل «نکره») اومده و بعد در ادامه جمله با اسم اشاره «این» همراه شده، در تعریب (فارسی به عربی) برای اسم دوم، هم میتونیم «همون اسم اشاره» رو بیاریم و هم می‌تونیم اصلاً اسم اشاره نیاریم! و اسم دوم رو فقط به شکل «معرفه» بیاریم و کاملاً درسته.

گروه آموزشی ماز

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٦١ - ٦٤) بِمَا يَنَاسِبُ النَّصَّ:

لِلجَوَالَاتِ أَنْوَاعٌ مُخْتَلِفَةٌ. الْجَوَالَاتُ الْقَدِيمَةُ كَانَتْ تُسْتَعْمَلُ لِلاتِّصَالِ وَ إِسْالِ الرِّسَالِ فَقَطْ وَ لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَسْتَعْمِلَهَا لِلأُمُورِ الْآخَرَى. لَكِنْ الْيَوْمَ لَدَيْنَا جَوَالَاتٌ جَدِيدَةٌ تُسْتَعْمَلُ لِعَدَّةِ أَغْرَاضٍ. نَسْتَطِيعُ أَنْ نَلْتَقَطَ صُورًا بِهَا وَ نَتَّصِلَ بِالْإِنْتَرْنِتِ وَ نُرْسِلَ الصُّوَرِ أَوْ الْأَفْلامَ لِلآخَرِينَ وَ ... وَ الصَّفَةِ الثَّانِيَةِ لِلجَوَالَاتِ الْجَدِيدَةِ هِيَ أَنَّهَا تَقْبَلُ شَرِيحَتَيْنِ. وَ شَرِيحَةُ الْجَوَالَاتِ أَيْضًا لَهَا نَوْعَانِ. نَوْعٌ يُشْحَنُ رَصِيدُهَا فِي أَيِّ وَقْتٍ وَ نَوْعٌ يُدْفَعُ لَهَا كُلَّ شَهْرٍ. وَ نَسْتَطِيعُ أَنْ نُشْحِنَ رَصِيدَ الشَّرِيحَةِ أَوْ نُدْفَعُ لَهَا عِبْرَ الْإِنْتَرْنِتِ.

ترجمه متن:

تلفن‌های همراه انواع مختلفی دارند. موبایل‌های قدیمی فقط برای تماس و ارسال پیام‌ها استفاده می‌شدند و نمی‌توانستیم آن‌ها را برای کارهای دیگر استفاده کنیم. اما امروزه موبایل‌های جدیدی داریم که برای چندین کار استفاده می‌شوند. می‌توانیم با آن‌ها عکس بگیریم و به اینترنت متصل شویم و برای دیگران عکس یا فیلم بفرستیم و ... ویژگی دوم موبایل‌های جدید آن است که آن‌ها دو سیم‌کارت می‌پذیرد. سیم‌کارت‌ها نیز دو نوع دارد. نوعی که اعتبار مالی آن در هر زمانی شارژ می‌شود و نوعی که هر ماه پرداخت می‌شود. و می‌توانیم اعتبار مالی سیم‌کارت را از طریق اینترنت شارژ کنیم یا از طریق اینترنت برای آن (قبض) پرداخت کنیم.

گروه آموزشی ماز

۶۱- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- (۱) الجَوَالَاتُ الْقَدِيمَةُ كَانَتْ لِلاتِّصَالِ فَقَطْ.
- (۲) الجَوَالَاتُ الْقَدِيمَةُ كَانَتْ تَقْبَلُ شَرِيحَتَيْنِ.
- (۳) نَسْتَطِيعُ أَنْ نَلْتَقَطَ صُورًا بِجَمِيعِ أَنْوَاعِ الْجَوَالَاتِ.
- (۴) الْيَوْمَ نُسْتَخْدَمُ الْجَوَالَاتِ لِأَغْرَاضٍ مُخْتَلِفَةٍ.

(آسان - خط به خط - درک مطلب)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ موبایل‌های قدیمی فقط برای تماس بودند. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا، آن‌ها برای تماس و ارسال پیام استفاده می‌شدند)
- ۲ موبایل‌های قدیمی دو سیم‌کارتی بودند. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا، این ویژگی موبایل‌های جدید است)
- ۳ با همه انواع موبایل‌ها می‌توانیم عکس بگیریم. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا، موبایل‌های جدید این ویژگی را دارند و موبایل‌های قدیمی فقط برای تماس و ارسال پیام بودند)
- ۴ امروزه موبایل‌ها برای اهداف مختلفی استفاده می‌شوند. (کاملاً صحیح است)

گروه آموزشی ماز

۶۲- عین الخطأ:

- ۱) إرسال الصور والأفلام لا يمكن بالحوالات القديمة.
- ۲) يمكن شحن رصيد الحوالات عبر الإنترنت.
- ۳) جميع أنواع الشريحة تُشحن في أي زمن.
- ۴) الاتصال بالإنترنت من الصفات التي نجدها في الحوالات الجديدة.

(متوسط - ترکیبی - درک مطلب)

پاسخ: گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ فرستادن عکس و فیلم با موبایل‌های قدیمی ممکن نیست. (مطابق متن صحیح است)
- ۲ می‌توان اعتبار مالی موبایل را از طریق اینترنت شارژ کرد. (مطابق متن صحیح است)
- ۳ همه انواع سیم‌کارت در هر زمانی شارژ می‌شود. (مطابق متن صحیح نیست؛ زیرا، در متن دو نوع سیم‌کارت معرفی شده که یک نوع آن در هر زمانی شارژ می‌شود)
- ۴ اتصال به اینترنت از ویژگی‌هایی است که در موبایل‌های جدید می‌یابیم. (مطابق متن صحیح است)

گروه آموزشی ماز

■ عین الصحيح في الإعراب و التحليل الصرفي (۶۳ و ۶۴)

۶۳- «تُستعمل»:

- ۱) فعل مضارع - للمخاطب - لازم - مجهول - صفة لـ «حوالات» و يُترجم ماضياً استمرارياً
- ۲) للغائبة - متعّد - مجهول - من باب له ثلاثة حروف زائدة - صفة لـ «حوالات» و يُترجم مضارعاً
- ۳) فعل - للغائبة - متعّد - معلوم - مصدره «استعمال» - حروفه الأصلية «ع م ل»
- ۴) للمخاطب - لازم - معلوم - وزن مصدره «استعمال» - جملة وصفية لـ «حوالات»

(دشوار - ترکیبی - تحلیل صرفی)

پاسخ: گزینه ۲

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «للمخاطب» و «لازم» و «يُترجم ماضياً استمرارياً» اشتباه است. این فعل «لـ الغائبة» و «متعّدی» است و چون قبل آن فعلی نیامده است، همانگونه که هست، یعنی به صورت مضارع، ترجمه می‌شود.
- ۳ «معلوم» اشتباه است. این فعل «مجهول» است.
- ۴ «للمخاطب» و «لازم» و «معلوم» اشتباه است. این فعل «لـ الغائبة»، «متعّدی» و «مجهول» است.

گروه آموزشی ماز

۶۴- «الحوالات»:

- ۱) اسم - جمع سالم - مفرد «الحوال» - مذکر - اسم مبالغة للدلالة على آلة - معرفة / مبتدأ و مرفوع
- ۲) جمع - مفرد «الحوالة» - مؤنث - اسم مبالغة للدلالة على كثرة صفة - نكرة / فاعل و مرفوع
- ۳) مذکر - جمع تکسیر - مفرد «الحوال» - اسم مبالغة للدلالة على آلة - معرفة / مبتدأ و مرفوع
- ۴) جمع سالم للمؤنث - مفرد «الحوال» و مذکر - اسم مبالغة للدلالة على آلة - نكرة / مبتدأ و مرفوع

(متوسط - ترکیبی - تحلیل صرفی)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ «مفرد «الحوالة»» و «مؤنث» و «للدلالة على كثرة صفة» و «نكرة» و «فاعل» اشتباه است. مفرد این اسم «الحوال» و «مذکر» است. اسم مبالغه است و معنای ابزار دارد. نقش آن نیز مبتدأست.

۳ جمع تکسیر» اشتباه است. این اسم جمع مؤنث سالم است.

۴ «نكرة» اشتباه است. این اسم «ال» دارد؛ پس، معرفه است.

گروه آموزشی ماز

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (٦٥ - ٧٠)

٦٥- عین الخطأ في ضبط الحركات الحروف:

- (١) نَدِمَ رجلٌ على أَعْمَالِهِ السَّيِّئَةِ وَ حَاوَلَ أَنْ يَصْلِحَهَا!
(٢) ظَلَبَ مِنْ عَالِمٍ مَوْعِظَةً تَمْنَعُهُ عَنِ الزُّكَاكِ الْمَعَاصِي!
(٣) نَصَحَهُ الْعَالِمُ بِالتَّزَامِ الصَّدْقِ، وَ أَخَذَ مِنْهُ عَهْدًا عَلَى ذَلِكَ!
(٤) فَلَمَّا أَرَادَ الرَّجُلُ أَنْ يَرْتَكِبَ ذَنْبًا، اِمْتَنَعَ عَنْهُ لِيُوفِّيهِ بِالْعَهْدِ!

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ضبط الحركات)

پاسخ تشریحی:

حَاوَلَ ← یَصْلِحَهَا یَصْلِحُهَا ←

فعل ماضی در باب مفاعلة بر وزن «فاعِلٌ» و فعل مضارع در باب إفعال بر وزن «یُفَعِّلُ» می باشد.

جدول ابواب ثلاثی مزید:

نام باب	وزن ماضی (اولین صیغه ماضی)	وزن مضارع (اولین صیغه مضارع)	وزن امر (اولین صیغه امر)	وزن مصدر	تعداد حروف اضافه
إِفْعَال	أَفْعَلْ	يُفَعِّلُ	أَفْعِلْ	إِفْعَال	۱ حرف (حرف واحد) «أ»
تَفْعِيل	فَعَّلْ	يُفَعِّلُ	فَعَّلْ	تَفْعِيل	۱ حرف (حرف واحد) «تکرار عین الفعل»
مُفَاعَلَة	فَاعَلَ	يُفَاعِلُ	فَاعِلْ	مُفَاعَلَة	۱ حرف (حرف واحد) «ا»
تَفَاعُل	تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلْ	تَفَاعُل	۲ حرف (حرفانِ اِثْنَانِ) «ت، ا»
تَفَعُّل	تَفَعَّلْ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلْ	تَفَعُّل	۲ حرف (حرفانِ اِثْنَانِ) «ت، تکرار عین الفعل»
إِفْتِعَال	إِفْتَعَلَ	يَفْتَعِّلُ	إِفْتَعِلْ	إِفْتِعَال	۲ حرف (حرفانِ اِثْنَانِ) «ا، ت»
إِنْفِعَال	إِنْفَعَلَ	يَنْفَعِّلُ	إِنْفَعِلْ	إِنْفِعَال	۲ حرف (حرفانِ اِثْنَانِ) «ا، ن»
إِسْتِفْعَال	إِسْتَفْعَلَ	يَسْتَفْعِلُ	إِسْتَفْعِلْ	إِسْتِفْعَال	۳ حرف (ثلاثه حُرُوفِ) «ا، س، ت»

گروه آموزشی ماز

٦٦- عین ما لیس فيه جمع التکسیر:

- (١) اليوم قرب بیتنا عصفت رياحٌ شديدةٌ وَ خَرِبَتْ بیوتاً جميلةً!
(٢) ما أضمرَ أحدٌ شيئاً إلا ظهرَ في فَلَائِتِ لسانه وَ صَفَحَاتِ وجهه!
(٣) بمرور الأيام تَخَلَّصَ ذلك الرجل من شرِّ عيوبه وَ ذنوبه!
(٤) أَفْتَشَّ عَنْ معجمٍ يساعدني في فهم هذه النصوص!

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - واژگان)

پاسخ تشریحی:

صورت سؤال گزینه ای را می خواهد که در آن جمع «مکسر» نباشد.
در این گزینه «فَلَائِت» و «صَفَحَات» هر دو جمع مؤنث سالم می باشند.

بررسی سایر گزینه ها:

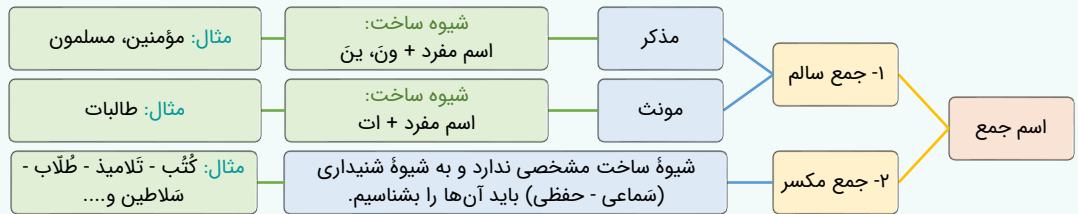
۱ «رياح» جمع مکسر «رياح: باد» و «بيوت» جمع مکسر «بيت: خانه» است.

۳ «الأيام»، «عيوب» و «ذنوب» هر سه به ترتیب، جمع مکسر «اليوم: روز»، «عیب: نقص» و «ذنب: گناه» می باشند.

۴ «النصوص» جمع مکسر «النص: متن» است.

انواع جمع:

اسم جمع در عربی به دو شکل می باشد:

شیوه تشخیص سالم یا مکسر بودن این اسامی:

(ات) یا (ین) را از پایان کلمه حذف می کنیم، اگر مفرد کلمه باقی ماند جمع سالم است و اگر مفرد کلمه باقی نماند جمع مکسر می باشد.

مثال: أصوات: جمع «صوت» ← حذف «ات»: أصو ← مکسر است. طالبات: جمع «طالبة» ← حذف «ات»: طالب ← سالم است.

گروه آموزشی ماز

۶۷- عَيْنُ الوصف يختلف عن الباقي:

- (۱) أَلَمْسُكُ عِطْرٌ يَتَّخِذُ مِنْ نَوْعٍ مِنَ الْغَزَلَانِ!
(۲) أَلَشَّرَشَفُ قِطْعَةُ فُماشٍ تَوْضَعُ عَلَى السَّرِيرِ!
(۳) أَلْعَرَبُ يَنْطِقُونَ الْكَلِمَاتِ الدَّخِيلَةَ طَبَقَ أَصْلِهَا!
(۴) أَلْفُ التَّوْنِجِي كِتَاباً يَضُمُّ كَلِمَاتٍ فِي الْعَرَبِيَّةِ!

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - قواعد)

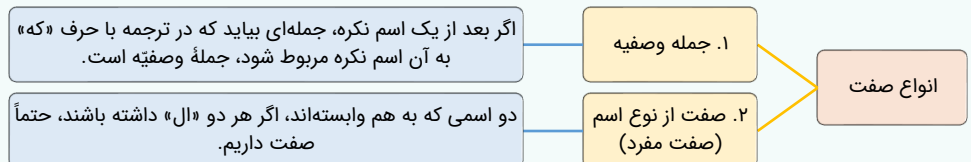
بررسی گزینه ها:

- ۱ «عطر» اسم نکره و جمله «يَتَّخِذُ» جمله وصفیه است.
- ۲ «قِطْعَةُ» اسم نکره و جمله «تَوْضَعُ» جمله وصفیه است.
- ۳ «الْكَلِمَاتِ الدَّخِيلَةَ» ترکیب وصفی است و «الدَّخِيلَةَ» صفت از نوع اسم است.
- ۴ «كِتَاباً» اسم نکره و «يَضُمُّ» جمله وصفیه است.

صفت (نعت) در زبان عربی به دو شکل دیده می شود:

(۱) صفت مفرد (تک اسمی)

(۲) صفت از نوع جمله وصفیه

اسم هایی که آخرشان «ی» نسبت دارند، مانند «ایرانی، فارسی و ...» اگر به اسم دیگری وابسته شوند، غالباً صفت هستند.

گروه آموزشی ماز

۶۸- عَيْنُ عبارة ما جاء فيها توصيفٌ للنكرة:

- (۱) الْعِلْمُ نَوْرٌ وَضِيَاءٌ يَقْذِفُهُ اللَّهُ فِي قُلُوبِ أَوْلِيَائِهِ!
(۲) شَاهَدْتُ مَقْبَرَةَ «سَعْدِي» الَّذِي دُفِنَ فِي شِيرَازِ!
(۳) لِلْحَرْبَاءِ عَيْنٌ تَدُورُ كُلَّ إِتْجَاهٍ تُرِيدُهُ!
(۴) شَاهَدْنَا سِنْجَاباً يَقْفِرُ مِنْ شَجَرَةٍ إِلَى شَجَرَةٍ!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - قواعد)

بررسی گزینه ها:

- ۱ «نور» اسم نکره و «يَقْذِفُهُ» جمله وصفیه است.
- ۲ در این گزینه اسم نکره نداریم. «سعدی» اسم معرفه به علم است و «الَّذِي دُفِنَ فِي شِيرَازِ» جمله وصفیه نیست.
- ۳ «عین» اسم نکره و «تَدُورُ» جمله وصفیه است.
- ۴ «سِنْجَاباً» اسم نکره و «يَقْفِرُ» جمله وصفیه است.

همینجا جملہ وصفیہ اور قشنگ یاد بگیر:

هرگاه در یک جمله مستقل و کامل (اعم از فعلیه یا اسمیه) یک اسم نکره‌ای وجود داشته باشد و بعد از آن اسم نکره، (بدون فاصله یا با فاصله) جمله‌ای (فعلیه یا اسمیه) بیاید که آن اسم نکره را توصیف کند، به آن جمله، صفت از نوع «**جملهٔ وصفیه**» گفته می‌شود.

۱) جملهٔ وصفیه همواره توصیف یک «اسم نکره» می‌باشد.

۲) جملهٔ وصفیه می‌تواند بلافاصله بعد از اسم نکره یا با فاصله از آن بیاید. البته باید دقت کنیم که جمله‌ای که با کلمات (ف و، حَتَّى، ثُمَّ، أَنْ، إِنَّ، أَنْ، لِ الَّذِي، الَّتِي، الَّذِينَ) شروع شده باشد، **نمی‌تواند** وصفیه باشد.

مثال: «هَذِهِ شَرَكَةٌ كَبِيرَةٌ وَ يَعْمَلُ فِيهَا مُوظَّفُونَ كَثِيرُونَ»: این شرکتی بزرگ است و در آن کارمندان زیادی کار می‌کنند.

«إِنْتَجِبْ هَدَفًا مُنَاسِبًا ثُمَّ حَاوِلْ أَنْ تَصِلَ إِلَيْهِ»: هدفی مناسب انتخاب کن سپس تلاش کن که به آن برسی.

در دو جمله بالا جمله‌های «يَعْمَلُ» و «حَاوِلُ» نمی‌توانند وصفیه باشند؛ زیرا، قبل از آن‌ها به ترتیب حروف «وَ» و «تُمْ» آمده است. (۳) همواره در ترجمه فارسی، قبل از جمله وصفیه حرف ربط «که» می‌آید.

گروه آموزشی ماز

٦٩- عَيْن مَضَارِعًا يُمكن أَنْ يُعَادِل «الْمَاضِي الْاِسْتِمْرَارِي» فِي الْفَارْسِيَّةِ:

(١) أَفْتَشُ عَنْ مُعَلِّمٍ يُعَلِّمُنِي اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ!
(٢) رَأَيْتُ الْيَوْمَ كِتَابًا مُفِيدًا قَدْ رَأَيْتُهُ فِي مَكْتَبَةِ الْمَدْرَسَةِ!

(٣) وَجَدْتُ بَرْنَامَجاً يُسَاعِدُنِي عَلَى تَعْلِيمِ الْعَرَبِيَّةِ!

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - قواعد)

بررسی گزینه‌ها:

هر دو فعل مضارع هستند.

۲ هر دو فعل ماضی هستند.

۳ فعل اول ماضی و فعل دوم مضارع هستند.

۴ جمله اول فعلی ندارد.

کجا فعلمون به صورت ماضی استمراری ترجمه می شه؟

در زبان عربی برای ترجمهٔ جملهٔ وصفیه اگر دارای فعل باشد، باید مطابق الگوهای زیر عمل کرد:

فعل اول ماضی + فعل دوم مضارع (در جمله وصفیه): غالباً فعل دوم به صورت **ماضی استمراری** ترجمه می شود.

گروه آموزشی ماز

٧٠- عَيْنُ الْخَطَا فِي مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطٍّ:

(١) اِشْتَرَيْتُ الْيَوْمَ فُسْتَانًا قَدْ رَأَيْتُهُ مِنْ قَبْلُ! (الماضي البعيد في المعنى)

(٢) أشاهدُ طالباً يَكْتُبُ تمارينَ الدَّرْسِ في الصَّفِّ! (المضارع في المعنى)

٤) وصلنا إلى قرية ما وُجد مكاناً مناسباً للجلوس فيها! (الماضي الاستمراري في المعنى)

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - قواعد)

پاسخ شریعی:

در گزینه ۴ هر دو فعل ماضی هستند؛ لذا در ترجمه فعل دوم یا از ماضی بعید و یا از ماضی ساده استفاده می‌شود.

کجا فعلمون بہ صورت ماضی بعید یا سادہ ترجمہ می شہ؟

هنگام ترجمهٔ جملهٔ وصفیه، باید به زمان جملهٔ قبل از آن توجه داشته باشیم.

حالت اول: «ماضی + ... + مضارع»: ماضی استمراری

«زَايْتُ مَرِيضًا يَبْكِي بِشَدَّةٍ»: بیماری را دیدم که به شدت گریه می‌کرد.

«كَانَ فِي الْمَجْلِسِ رَجُلٌ يَضْحَكُ بِصَوْتٍ رَفِيعٍ»: در جلسه مردی بود که با صدای بلند می‌خندید.

حالت دوم: «ماضی + ... + ماضی»: ماضی بعید یا ساده

«وَصَلْتُ إِلَى مَلْعَبٍ اِمْتِلَاءً بِالْمُتَفَرِّجِينَ»؛ به ورزشگاهی رسیدم که از تماشاچیان پر شده بود.

حالت سوم: «مضارع + ... + مضارع»: مضارع التزامي یا اخباری

«أُرِيدُ كِتَابًا يُسَاعِدُنِي فِي فَهْمِ النُّصُوصِ»: کتابی را می‌خواهم که در فهمیدن متن‌ها به من کمک کند (کمک می‌کند).

[illegible]

«...أَمَّا جَنَّةُ عَدْنٍ فَهِيَ حَالِيَةٌ لَنَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ...»

گروه آموزشی ماز

۷۱- کدام یک از گزینه‌های زیر درباره وضعیت ایران در سده‌های سوم و چهارم هجری درست است؟

- (۱) قومیت‌گرایی امویان و پرداخت جزیه از سوی ایرانیان و موالی، مردم ایران را به خشم آورده بود.
- (۲) هجوم اقوام مهاجم (مغولان) سبب تغییر در ساختار اجتماعی و فرهنگی ایران و مردم سرزمین شده بود.
- (۳) فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی و اجتماعی، زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی فراهم آورده بود.
- (۴) در هر ایالت، عاملی از سوی خلیفه اموی حکومت می‌کرد تا از بروز شورش‌های احتمالی جلوگیری کند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۹)

پاسخ تشریحی:

فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دو قرن نخست هجری، زمینه را برای شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی و در پی آن تغییر اوضاع سیاسی ایران در سده‌های سوم و چهارم هجری فراهم آورد.

اوضاع اجتماعی - سیاسی ایران:

از ابتدای قرن سوم تا نیمه قرن پنجم هجری، ایرانیان سلسله حکومت‌هایی تشکیل دادند و به تدریج مناطق مختلف ایران را از زیر سلطه مستقیم خلفای عباسی خارج کردند. در این دوره بود که تمدن ایرانی - اسلامی به اوج گسترش و شکوفایی رسید.

مشاوره:

اگر خوب به بازه زمانی صورت سؤال دقت کنی، متوجه می‌شی که منظور دوره عباسیان است، نه اموی و بعدش دوران مغول!

گروه آموزشی ماز

۷۲- ابوعلی سینا، برجسته‌ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام، بین سال‌های ۳۷۰ تا ۴۲۸ می‌زیست. کدام یک از رویدادهای زیر در این فاصله زمانی رخ داده است؟

- (۱) علویان طبرستان مشغول کشمکش و جنگ با سپاهیان خلیفه عباسی بودند.
- (۲) محمود غزنوی به ری که تحت حاکمیت آل بویه شیعه‌مذهب بود، حمله کرد و مردم آنجا را به قتل رساند.
- (۳) یعقوب لیث صفاری، رویگر زاده‌ای از ده قرنین سیستان، سلسله صفاریان را تأسیس کرد.
- (۴) طاهربن حسین مشهور به ذوالیمینین از سوی مأمون عباسی، به حکومت خراسان منصوب شد.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۱۰)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ دوره حکومت علویان ۲۵۰ تا ۳۱۶ ق است.

۳ حکومت صفاریان ۲۴۷ ق تأسیس شد و ۳۹۴ ق منقرض گردید.

۴ طاهر در سال ۲۰۵ ق حاکم خراسان شد.

← محمود در سال ۴۲۰ ق که تحت حاکمیت آل بویه شیعه مذهب بود، حمله کرد، سپس ابوعلی سینا تقریباً هم دوره با محمود غزنوی است و شاهد هجوم او به ری بوده است.

حکومت‌های ایرانی - اسلامی:

بهتر است به جای توصیفات مکرر، به جدول زیر نگاهی بیندازید تا فاصله‌های زمانی را دریابید:

طاهریان	علویان طبرستان	صفاریان	سامانیان	زبیریان	آل بویه	روادیان	آل حسنویه
۲۰۵ - ۲۵۹ ق	۲۵۰ - ۳۱۶ ق	۲۴۷ - ۳۹۴ ق	۲۰۴ - ۳۹۵ ق	۳۱۹ - ۴۸۳ ق	۳۲۰ - ۴۵۴ ق	قرن ۴ ق	۳۴۸ - ۴۰۵ ق
مؤسس طاهر ذوالیمینین	حسن بن زید	یعقوب لیث صفاری	امیر اسماعیل سامانی	مرداویج زبیری	پسران بویه: علی، حسن و احمد	محمد بن حسن روادی	حسنیه بن حسین کرد
خراسان و سیستان	طبرستان و گرگان	سیستان	خراسان و ماوراءالنهر	طبرستان و گرگان	شمال، جنوب، غرب ایران و عراق	آذربایجان	کردستان، کرمانشاه، همدان و لرستان
پایتخت مرو، نیشابور	آمل	زرنج (زرنج)	بخارا	اصفهان گرگان	ری، شیراز، بغداد	تبریز	دژ شرمج در نزدیکی بیستون

حالا نکته اینجاست: محمود غزنوی در سال ۴۲۰ به ری که تحت حاکمیت آل بویه شیعه مذهب بود، یورش برد و مردم و علمای آنجا را به بهانه اسماعیلی بودن به قتل رساند.

گروه آموزشی ماز

۷۳- کدام گزینه درباره کارکرد مسجد در ایران، در سده‌های نخست هجری درست است؟

- (۱) مهم‌ترین مراکز آموزشی بودند و در مساجد بیشتر شهرهای ایران، حلقه‌های درس بزرگی تشکیل می‌شد.
- (۲) تا مدت طولانی، مرکز حکومت حاکمان محلی و والیان ایالت‌های ایران و نیز تجمع افراد ضد عباسی بود.
- (۳) همچون جندی شاپور، کارکرد آموزشی داشتند ولی به مرور به محل برگزاری مذاکرات سیاسی و اجتماعی تبدیل شد.
- (۴) مسجد، کانونی برای گفت‌وگوی علمی و تبادل افکار بود و در آن، مناظره‌های علمی و مباحث فقهی درمی‌گرفت.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۹)

پاسخ شریعی:

در سده‌های نخستین هجری، مساجد، مهم‌ترین مراکز آموزشی بودند و در مساجد بیشتر شهرهای ایران حلقه‌های درس بزرگی تشکیل می‌شد. به تدریج مدرسه‌هایی هم در شهرهای بزرگ به وجود آمد. حواستان باشد که گزینه ۴ درباره بیت‌الحکمه عباسیان است.

مدرسه پزشکی جندی شاپور که در زمان ساسانیان آغاز به کار کرده بود، همچنان تا قرن سوم هجری به فعالیت خود ادامه داد.

علم و آموزش در قرون نخست هجری در ایران:

• در دو قرن نخست هجری، ایرانیان نقش فعالی در تحولات جهان اسلام به ویژه تحولات علمی، فکری و فرهنگی ایفا کردند. نگاهی به تاریخ علم در حوزه تمدن اسلامی بیانگر آن است که عالمان و اندیشمندان ایرانی در تدوین بسیاری از رشته‌های گوناگونی پیشگام بودند و در رشد و گسترش آن علوم نقش مهمی داشته‌اند.

گروه آموزشی ماز

۷۴- طغرل سلجوقی، پس از کدام اقدام خود از خلیفه عباسی لقب سلطان رکن‌الدوله را دریافت کرد؟

- (۱) خارج ساختن بغداد و خلافت از تسلط آل بویه شیعه مذهب
- (۲) مقابله با غزنویان و جلوگیری از هجوم مسعود غزنوی به بغداد
- (۳) تسلط بر ماوراءالنهر و مسلمان ساختن جمعیت کثیری از ساکنان آنجا
- (۴) هجوم به هند به بهانه جهاد در راه خدا و کسب غنائم بی‌شمار از آنجا

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۰)

پاسخ شریعی:

طغرل سلجوقی پس از تصرف نیشابور و معرفی این شهر به عنوان مرکز حکومت، شهرها و مناطق مختلف ایران را یکی پس از دیگری تسخیر کرد. وی سرانجام به بغداد رفت و خلیفه عباسی را از تسلط آل بویه شیعه مذهب درآورد و خود را منجی خلافت معرفی کرد. خلیفه نیز حکومت ایران و عراق را به او بخشید و دستور داد که نام وی را در خطبه بخوانند و سکه به نام او بزنند. خلیفه همچنین لقب سلطان رکن‌الدوله را به طغرل داد.

سلجوقیان:

(۱) تصرف نیشابور ← مرکز حکومت

اقدامات طغرل سلجوقی:

(۲) حرکت به سمت بغداد و نجات خلافت ← معرفی شدن به عنوان منجی خلافت

هجوم به هند، توسط محمود غزنوی رخ داد.

گروه آموزشی ماز

۷۵- کدام گزینه مقایسه درستی از وضعیت نظام اداری ایران در دوران غزنویان (۱) و سلجوقیان (۲) ارائه داده است؟

- (۱) در هر دو دوره، تا حدودی نظام قبیله‌ای حاکم بود ولی به مرور زمان و با ورود دیوان‌سالاران ایرانی، نظام اداری بهبود یافت.
- (۲) در دوران (۱) نظام اداری هخامنشیان بار دیگر احیا شد ولی در دوران (۲) مجدد، سنت‌های اسلامی اداری - دیوانی روی کار آمد.
- (۳) در دوران (۱) نظام اداری کاملاً شبیه دستگاه خلافت عباسی بود ولی در دوران (۲) ایرانیان به بازسازی نظام اداری پرداختند.
- (۴) در دوران (۱) دیوان‌سالاران سامانی و آل بویه به خدمت گرفته شدند و در دوران (۲) نظام اداری ایران کامل و گسترده شد.

(دشوار - مفهومی - ۱۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

فرمانروایان غزنوی به خوبی دریافتند که برای اداره قلمرو رو به توسعه خود به تشکیلات دیوانی و دیوان سالاران ایرانی نیاز دارند؛ از همین رو بسیاری از دیوان سالاران حکومت سامانی و حتی برخی از دیوان سالاران حکومت آل بویه را به خدمت گرفتند. سلجوقیان نیز از آغاز حکومت با به کارگیری دیوان سالارانی همچون عمیدالملک کندی و خواجه نظام الملک توسی، نظام اداری ایران را کامل تر و گسترده تر کردند.

تله تستی:

حواستان باشد مبدا فریب عبارت نظام قبیله‌ای را که در گزینه ۱ آمده، بخورید و به این فکر کنید که حکومت‌های مذکور در صورت سؤال چون نظام قبیله‌ای داشتند، پس تیم اداری‌شان هم قبیله‌ای بود.

گروه آموزشی ماز

۷۶- کدام یک از موارد زیر درباره وضعیت هنر و معماری در سده‌های چهارم تا هفتم هجری درست است؟

الف: مسجد جمعه اصفهان در این دوره ساخته شد.

ب: فلزکاری در عصر سلجوقی یکی از درخشان‌ترین دوران خود را سپری کرد.

ج: هنر کاشی‌کاری برخلاف دوره طاهریان، دچار افول شد و از رونق افتاد.

د: هنر سفال‌گری در این دوره از لحاظ کیفیت به دوره سامانی رسید.

(۴) «ب» - «د»

(۳) «ب» - «ج»

(۲) «الف» - «د»

(۱) «الف» - «ب»

(دشوار - خط به خط - ۱۱۱۰)

پاسخ: گزینه ۱

«ج»: هنر کاشی‌کاری نیز در کنار توسعه معماری، در این دوره به اوج خود رسید.

«د»: هنر سفال‌گری گرچه به کیفیت دوره سامانی نرسید، اما با استفاده از نقوش جانوری و گیاهی توسعه یافت.

دوره مذکور، دوران غزنویان تا خوارزمشاهیان است.

هنر و معماری در دوره غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی:

گسترش قلمرو، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان ← شکوفایی هنر

رشد و شکوفایی معماری

شکوفایی فلزکاری و کاشی‌کاری و نیز تا حدودی سفال‌گری

هنر

گروه آموزشی ماز

۷۷- در پی کدام حادثه، بغداد تسخیر شد و حکومت خاندان بنی عباس پایان یافت؟

(۲) تسلط حکومت آل بویه شیعه‌مذهب بر بغداد

(۱) موج اول حمله طغرل به ایران

(۴) هجوم سلطان محمد خوارزمشاه به بغداد

(۳) موج دوم حمله هولاکو به ایران

(آسان - خط به خط - ۱۱۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

هولاکو خان نخست قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه‌های مستحکم آنان از بین برد. او سپس با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه عباسی، به حکومت خاندان بنی عباس پایان داد.

هجوم مغولان به ایران و جهان اسلام:

موج اول: هجوم به ایران در زمان سلطان محمد خوارزمشاه

هجوم مغولان

موج دوم: فتح بغداد و پایان حکومت عباسیان، سقوط اسماعیلیان و تأسیس حکومت ایلخانان

موج اول حمله مغول به ایران که با فرمان چنگیز خان انجام گرفت، ۶ سال طول کشید و سی سال بعد، موج دوم به فرماندهی هولاکو خان صورت گرفت.

گروه آموزشی ماز

۷۸- بخش عمده‌ای از اصلاحات غازان خان (ایلخان مغول) به کدام منظور انجام شد؟

- (۱) پیشرفت و رونق فعالیت‌های بخش کشاورزی
(۲) احیای نظام اداری و دیوان سالاری دوران سلجوقیان
(۳) تلاش برای رونق فعالیت‌های فلسفی و رونق آموزشی
(۴) برقراری توسعه تجارت میان ایران و سایر نقاط جهان

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۱)

پاسخ تشریحی:

بخش عمده‌ای از اصلاحات غازان خان، از جمله اصلاح قوانین مالیاتی، بازسازی قنات‌ها و شبکه‌های آبیاری و اصلاح زمین‌داری، به منظور پیشرفت و رونق فعالیت‌های بخش کشاورزی انجام گرفت.

غازان خان:

با مسلمان شدن غازان خان و بسیاری از شاهزادگان و خوانین مغول، اسلام دین رسمی اعلام شد و در پرتو تلاش‌های رشیدالدین فضل‌الله همدانی، اصلاحات گسترده‌ای در عرصه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی انجام گرفت.

گروه آموزشی ماز

۷۹- «شرکت‌های سوئیسی با خرید قهوه و کاکائو از دیگر کشورها و تبدیل آن به فرآورده‌های جدید، به دنبال افزایش فروش و سود خود هستند.» کدام مورد، با متن مطابقت دارد؟

- (۱) شرکت‌های چندملیتی گاه انحصار تولید یک کالا را در دست می‌گیرند و کارخانه‌های داخلی کشورها را از دور رقابت خارج می‌کنند و موجب ورشکستگی آن‌ها می‌شوند.
- (۲) با احداث کارخانه یا شرکت در کشورهای دیگر، از منابع طبیعی آن نواحی استفاده می‌کنند.
- (۳) طراحی و فناوری علمی اصلی تولید در کشور مادر صورت می‌گیرد.
- (۴) در کشورهای کمتر توسعه‌یافته صنعتی، نظام مالیاتی و بیمه کارگران و قوانین و مقررات زیست‌محیطی چندان سخت نیست و فعالیت شرکت‌های چندملیتی در این‌گونه کشورها، آسان‌تر و ارزان‌تر انجام می‌شود.

(دشوار - مفهومی - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

با توجه به ویژگی‌های شرکت‌های چندملیتی و متن داده شده که اشاره به تبدیل قهوه و کاکائو به فرآورده‌های جدید در کشور سوئیس دارد، مشخص می‌شود که شعبه اصلی این شرکت‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی (مادر) است و طراحی و فناوری علمی اصلی تولید در کشور مادر صورت می‌گیرد. سایر موارد به علاقه‌مندی شرکت‌های چندملیتی به سرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر اشاره دارد که از این طریق بتوانند به امتیازات زیادی دست پیدا کنند.

شرکت‌های چندملیتی دارای یک شعبه اصلی و چندین شعبه فرعی یا شرکت وابسته هستند.

نام بخش	محل استقرار	نوع فعالیت
شعبه اصلی	کشورهای پیشرفته صنعتی (مادر)	طراحی و فناوری علمی اصلی تولیدات
شعبه‌های فرعی (شرکت‌های وابسته)	کشورهای میزبان	تولید یا مونتاژ یا فروش کالاها و خدمات کشور مادر

گروه آموزشی ماز

۸۰- با توجه به ویژگی‌های کشت «تک‌محصولی»، همه موارد به‌درستی تدوین شده است به جز .....

- (۱) بیشتر مزارع آن در نزدیکی نواحی استوایی و یا اطراف آن واقع شده‌اند.
- (۲) بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد و شعبه‌های آن در خارج از مرزهای کشور مبدأ فعالیت می‌کنند.
- (۳) با کشف قاره آمریکا، برخی از تاجران ثروتمند، مزارع تجاری وسیع را در جنوب ایالات متحده احداث کردند.
- (۴) به دلیل اختصاص سالیان متمادی به کشت یک محصول، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است.

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

بیشتر مزارع تک‌محصولی نواحی استوایی در نزدیکی ساحل دریاها واقع شده‌اند تا بتوان از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف جهان استفاده کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ امروزه صاحبان اغلب مزارع تک‌محصولی تخصصی، شرکت‌های بزرگ، به ویژه شرکت‌های چندملیتی هستند، که معمولاً بخش مرکزی آن‌ها در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد و شعبه‌ها و کارخانه‌های مونتاژ آنان در سایر نواحی ایجاد شده‌اند.
- ۳ در گذشته، وقتی اروپاییان قاره آمریکا را کشف و به آنجا مهاجرت کردند و در آنجا ساکن شدند، برخی از تاجران ثروتمند، مزارع تجاری وسیع تک‌محصولی را به ویژه در جنوب ایالات متحده احداث کردند.
- ۴ از نظر کارشناسان محیط زیست، در کشت تک‌محصولی، به دلیل اینکه مزارع سالیان متمادی به کشت یک محصول اختصاص می‌یابند، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است.

کشت تک‌محصولی (پلانتیشن):

- ❖ پلانتیشن: زمین‌های وسیع کشاورزی که به تولید یک محصول خاص اختصاص دارد.
- ❖ موز، قهوه، آناناس، کاکائو، پنبه، نیشکر، چای، نخل روغنی (پالم) و کائوچو، برخی محصولات کشاورزی پلانتیشن‌ها هستند.
- ❖ مزارع محصولات خاص نواحی گرم و مرطوب استوایی، در کشورهای مجاور استوا در قاره‌های آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی قرار دارند.
- ❖ بیشتر مزارع تک‌محصولی نواحی استوایی در نزدیکی ساحل دریاها واقع شده‌اند تا بتوان از کشتی برای صدور محصولات به نواحی مختلف جهان بهره برد.

۲) استفاده مداوم از کودها و آفت‌کش‌های شیمیایی در این مزارع، به محیط زیست این نواحی آسیب می‌زند.

۱) مزارع سالیان سال به کشت یک محصول اختصاص می‌یابند و به همین دلیل، خطر فرسایش و ضعیف شدن خاک زیاد است.

برخی معایب
روش کشت
تک‌محصولی:

گروه آموزشی ماز

۸۱- در مورد «نابرابری در اقتصاد جهان»، پاسخ درست کدام است؟

الف: کدام عامل، میزان مبادلات تجاری بین نواحی مختلف را افزایش داده است؟

ب: موجب گسترش استعمارگری اروپائیان در جهان شد؟

ج: جایگاه متفاوت کشورها در اقتصاد جهانی، چه نتیجه‌ای برای جوامع داشته است؟

د: نابرابری اقتصادی در کدام مورد جلوه‌گر می‌شود؟

۱) سهولت در آمد و شد وسایل حمل و نقل - اکتشافات دریایی - شکل‌گیری جوامع مرکز و پیرامون - فضای جغرافیایی

۲) اکتشافات جغرافیایی - اکتشافات دریایی - شکل‌گیری بلوک غرب و شرق - شاخص‌های اقتصادی و رفاهی

۳) سهولت در آمد و شد وسایل حمل و نقل - انقلاب صنعتی - تأثیرگذاری بر زندگی مردم - شاخص توسعه انسانی

۴) پیشرفت در ساخت کشتی - انقلاب صنعتی - تأثیرگذاری بر زندگی مردم - فضای جغرافیایی

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۸)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

«الف»: با پیشرفت‌هایی که در ساخت کشتی‌ها حاصل شد، میزان مبادلات تجاری بین نواحی مختلف افزایش یافت.

«ب»: در قرن هجدهم، با وقوع انقلاب صنعتی، استعمارگری اروپایی‌ها در جهان گسترش یافت.

«ج»: همه نواحی و کشورها در اقتصاد جهانی موقعیت یکسانی ندارند و جایگاه آن‌ها متفاوت است. این جایگاه متفاوت، تأثیرات زیادی در زندگی مردم کشورهای مختلف می‌گذارد.

«د»: نابرابری اقتصادی در فضای جغرافیایی جلوه‌گر می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲ با ورود به عصر اکتشافات جغرافیایی و پیشرفت در دریانوردی در قرن‌های پانزدهم و شانزدهم میلادی، اروپائیان به سرزمین‌های نو در آمریکا و اقیانوسیه دست یافتند.

۳ شاخص توسعه انسانی از ملاک‌های سنجش و مقایسه کشورها در نابرابری‌های جهانی است.

گروه آموزشی ماز

۸۲- با توجه به مشخصات و ویژگی‌های صنعت، کدام مورد به‌درستی تدوین شده است؟

۱) نواحی صنعتی ایالات متحده آمریکا، بیشتر در شرق و از کوه‌های آپالاش تا جنوب گسترده شده‌اند.

۲) به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با به دست آوردن مواد خام و استخراج از معدن صورت می‌گیرد.

۳) نواحی جهان از نظر تعداد صنایع، کمیت و کیفیت تولیدات کارخانه‌ای و سودی که از راه صدور کالاهای صنعتی به دست می‌آورند، یکسان نیستند.

۴) هند و کره جنوبی در دو دهه اخیر در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته‌اند.

(متوسط - خط به خط - ۱۱۰۷)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

صنایع کارخانه‌ای، تقریباً در همه کشورها وجود دارد، اما نواحی جهان از نظر تعداد صنایع، کمیت و کیفیت تولیدات کارخانه‌ای و همچنین سودی که از راه صدور کالاهای صنعتی به دست می‌آورند، یکسان نیستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) نواحی صنعتی ایالات متحده آمریکا بیشتر در شمال شرق و از کوه‌های آپالاش تا دریاچه‌های پنج‌گانه گسترده شده‌اند.

۲ فعالیت‌های نوع اول، به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سر و کار دارند؛ مانند کشاورزی، زراعت، استخراج معدن و ...

۴ چین در دو دهه اخیر در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته است.

آمریکای شمالی ← کانادا، شمال شرق ایالات متحده آمریکا (از کوه‌های آپالاش تا دریاچه‌های پنج‌گانه)	نواحی صنعتی جهان
اروپای غربی ← غرب اروپا (ناحیه رور در آلمان نواحی صنعتی انگلستان، فرانسه و شمال ایتالیا)	
روسیه و اروپای شرقی ← روسیه (نواحی قفقاز، مسکو، ولگا)، اروپای شرقی (جمهوری‌های چک و لهستان)	
مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا ← ژاپن، چین (در دو دهه اخیر)، هند (خصوصاً کلکته و بمبئی)، کشورهای کره جنوبی، تایوان، مالزی و سنگاپور	

گروه آموزشی ماز

۸۳ - کدام مورد عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«در بخش خدمات، فعالیت‌های متنوعی را در برمی‌گیرد و گسترش فعالیت‌های خدماتی بر ..... تأثیرات بسیاری گذاشته و موجب ..... در شهرها شده‌اند.»

- ۱) تجارت - تحولات اقتصادی فراوان
- ۲) مهاجرت و گسترش شهرها - افزایش جمعیت و تراکم ساختمان‌ها
- ۳) چشم‌انداز و منظره شهرها - پیدایش ساختمان‌های بلندمرتبه
- ۴) فعالیت‌های اقتصادی و رفاهی - طراحی و معماری‌های مشابه

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۷)

پاسخ تشریحی:

بخش خدمات، فعالیت‌های متنوعی را در برمی‌گیرد و گسترش فعالیت‌های خدماتی بر چشم‌انداز و منظره شهرها تأثیرات بسیاری می‌گذارد. مؤسسات و نهادهای مالی، بانک‌ها، مؤسسات گردشگری و مجتمع‌های رفاهی و ... موجب پیدایش ساختمان‌های بلندمرتبه و برج‌های عظیم در شهرها شده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) تجارت، خرید و فروش کالاها و خدماتی است که نیازه‌ها و خواسته‌های ما را برآورده می‌کند.
- ۲) مهاجرت بیشتر بر اثر ناکافی بودن درآمد یا رفاه بوده که موجب هجوم به شهرها و گسترش این مناطق شده است.
- ۴) ایدئولوژی‌های حکومت‌ها بر فضای جغرافیایی تأثیر می‌گذارد همانند آثار معماری سوسیالیستی که در فضاهای شهری این کشورها، بلوک‌های مسکونی یک‌دست و هم‌شکل که نمای یکسان دارند، فراوان مشاهده می‌شود.

بخش خدمات:

فعالیت‌های متنوعی را شامل می‌شود.	
گسترش فعالیت‌های خدماتی بر چشم‌انداز و منظره شهرها تأثیرات فراوانی دارد.	
مؤسسات و نهادهای مالی، بانک‌ها، مؤسسات گردشگری و مجتمع‌های رفاهی، مؤسسات حمل و نقل، مراکز درمانی - آموزشی و ... موجب پیدایش ساختمان‌ها و برج‌های عظیم در شهرها شده‌اند.	
مراکز خرید و مجتمع‌های تجاری طبقاتی که هم بخش خرید و هم بخش‌های تفریحاتی دارند، در شهرهای بزرگ جهان گسترش پیدا کرده که معمولاً طراحی و معماری مشابهی نیز دارند.	
تجارت از فعالیت‌های مهم بخش خدمات است که نقش مهمی در اقتصاد جهان دارد.	

گروه آموزشی ماز

۸۴- در ارتباط با استعمار و کشورهای استعمارزده، کدام عبارت صحیح است؟

- ۱) در نظام سرمایه‌داری جهانی، با احداث کارخانه در کشورهای دیگر، موجب وابستگی نواحی استعمارزده به کشورهای صنعتی می‌شوند.
- ۲) استعمارگران اروپایی پس از دوره رنسانس، به غارت منابع و مواد معدنی دیگر کشورها روی آوردند.
- ۳) کشورهای استعمارگر در برخی نواحی جهان که رسماً مستعمره آن‌ها نبودند، از طریق فشار بر حکومت‌ها یا دخالت‌های نظامی، امتیازاتی به نفع خود می‌گرفتند.
- ۴) با شکل‌گیری نهضت‌های استقلال‌طلبانه در کشورهای مستعمره، قبل از جنگ جهانی اول، دوره استعمار کهن به پایان رسید.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۸)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ توضیح داده شده متعلق به شرکت‌های چندملیتی می‌باشد.
- ۲ استعمارگران پس از انقلاب صنعتی به غارت منابع کشورهای دیگر روی آوردند.
- ۴ استعمارگران پس از جنگ جهانی اول و دوم به استعمار کهن پایان دادند.

استعمار

کشورهای استعمارگر: انگلستان، هلند، بلژیک، فرانسه

کشورهای استعمارگر در سایر نواحی جهان که رسماً مستعمره آن‌ها نبودند، از طریق فشار بر حکومت‌ها یا دخالت‌های نظامی امتیازاتی به نفع خود می‌گرفتند.

پس از جنگ‌های جهانی اول و دوم ← بیشتر شدن نهضت‌های استقلال‌طلبانه در کشورهای مستعمره و دستیابی این کشورها به استقلال و به عضویت درآمدن در سازمان ملل متحد ← اتمام دوره استعمار کهن که در آن قدرت نظامی و اشغال سرزمین‌ها اهمیت ویژه داشت (نابرابری اقتصادی بین نواحی جهان ادامه پیدا کرد و شکل‌های جدید به خود گرفت).

گروه آموزشی ماز

۸۵- با بررسی موارد «الف» و «ب»، کدام گزینه درست است؟

الف: کشور ایران تلاش می‌کند با پیشرفت در صنایع نوین و فناوریانه، نیازهای داخلی را برطرف کند.

ب: در بین کشورهای صادرکننده مواد خام و منابع انرژی، برخی کشورهای صادرکننده نفت و گاز، با یکدیگر متحد شده و سازمان «اوپک» را به وجود آوردند.

۱) این صنایع، با فعالیت‌های اقتصادی نوع چهارم ارتباط نزدیکی دارند و پیشرفت آن‌ها بر مبنای نوآوری و رقابت است. - در این نوع اقتصاد، حمایت از بخش‌های تولیدی داخلی ضعیف است و واردات گسترش زیادی دارد.

۲) کشورهایی که اقتصاد و درآمد آن‌ها به طور عمده مبتنی بر فناوری‌های پیشرفته و نوین است. - از نظر قدرت اقتصادی به کشورهای مرکز نرسیده‌اند.

۳) از ویژگی‌های کشورهای در حال توسعه، برخورداری از صنایع نو و خدمات پیشرفته می‌باشد. - اقتصاد آن‌ها مبتنی بر تولید و صدور مواد اولیه و منابع انرژی می‌باشد.

۴) کشورهایی که اقتصاد و درآمد آن‌ها به طور عمده مبتنی بر فناوری‌های پیشرفته و نوین است. - در این نوع اقتصاد، حمایت از بخش‌های تولیدی داخلی ضعیف است و واردات گسترش زیادی دارد.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

پاسخ تشریحی:

صنایع نو یا «های‌تک» که با فعالیت‌های نوع چهارم ارتباط نزدیکی دارند، بر محور فناوری پیشرفته و بر مبنای نوآوری و رقابت است و کشور ایران نیز تلاش می‌کند با پیشرفت در صنایع نوین و فناوریانه، هم نیازهای داخلی را برطرف کند و هم با تولید و صدور کالاهای صنعتی پیشرفته، در بازارهای جهانی جایگاهی به دست آورد. کشورهایی که اقتصاد آن‌ها مبتنی بر تولید و صدور مواد اولیه و خام و منابع انرژی و معدنی است، حمایت از بخش‌های تولیدی داخلی ضعیف است، در نتیجه کشورهای عضو اوپک که صادرکننده مواد خام و منابع انرژی می‌باشند در این رده قرار می‌گیرند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ بخش دوم اشاره به کشورهای نیمه‌پیرامونی دارد.
- ۳ بخش اول، کشورهای مرکز می‌باشد نه در حال توسعه.
- ۴ بخش اول کشورهای سرمایه‌دار و مرکز می‌باشد.

گروه آموزشی ماز

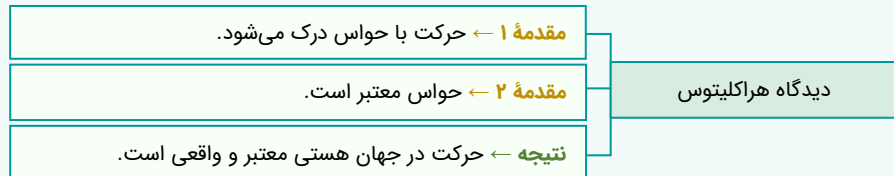
۸۶- کدام گزینه مقایسه درستی از دیدگاه پارمنیدس و هراکلیتوس در زمینه شناخت، ارائه کرده است؟

- ۱) پارمنیدس برخلاف هراکلیتوس هرگونه حرکت در جهان هستی را انکار می‌کند.
- ۲) هراکلیتوس صرفاً حواس و پارمنیدس صرفاً عقل را در معرفت‌شناسی معتبر می‌داند.
- ۳) پارمنیدس برخلاف هراکلیتوس حواس انسان را در مسیر کسب شناخت، نامعتبر می‌داند.
- ۴) هراکلیتوس مانند پارمنیدس عقل را برای درک ثبات در لایه ظاهری جهان دارای اعتبار می‌داند.

پاسخ گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۸)

مشاوره: مقایسه دیدگاه‌های فیلسوفان مختلف همیشه یکی از رایج‌ترین تیپ تست‌های کنکور بوده است.

بازنویسی دیدگاه «هراکلیتوس» به صورت استدلال منطقی:

نظریه «تغییر و تحول دائمی جهان» از هراکلیتوس، برگرفته از کدام نظریه او است؟

این نظریه، برگرفته از نظریه «وحدت اضداد» است؛ به عبارت دیگر، از نظر هراکلیتوس وحدت اضداد و اجتماع آن‌ها، سبب حرکت در جهان می‌شود.

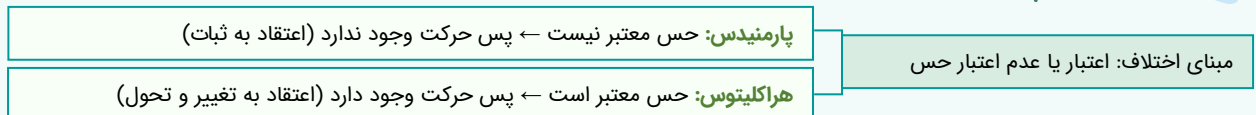
بازنویسی دیدگاه «پارمنیدس» به صورت استدلال منطقی:

منظور پارمنیدس از «واقعی نبودن حرکت» چیست؟

منظور او، ثبات لایه باطنی جهان است.

مقایسه دیدگاه «پارمنیدس» و «هراکلیتوس» در خصوص شناخت:

تفاوت «موضوع اختلاف» و «مبنای اختلاف» چیست؟

موضوع اختلاف به معنای مبحثی است که دو نفر اختلاف دارند ← مثلاً موضوع اختلاف پارمنیدس و هراکلیتوس، وجود یا عدم وجود حرکت در جهان است. مبنای اختلاف به معنای دلیل اختلاف میان دو نفر است ← مثلاً مبنای اختلاف پارمنیدس و هراکلیتوس، اعتبار یا عدم اعتبار حواس است.

پاسخ شریعی:

پارمنیدس شناخت حسی را به دلیل خطاهایی که گاه در مسیر آن رخ می‌دهد، نامعتبر می‌داند؛ درحالی که هراکلیتوس آن را معتبر تلقی می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) پارمنیدس، حرکت در لایه باطنی جهان را انکار می‌کند؛ نه اینکه به صورت کلی هرگونه حرکت را انکار کند. به عبارت دیگر، از نظر پارمنیدس لایه باطنی جهان ثابت و لایه ظاهری جهان در حرکت است.

۲) یادآوری: پارمنیدس در مقدمه اول استدلال خود، می‌گوید: «حرکت با حواس درک می‌شود» و در مقدمه دوم به دلیل خطاپذیر بودن حواس، آن را نامعتبر تلقی کرده و در نتیجه حرکت را نیز در لایه باطنی جهان واقعی نمی‌داند. پس از آنجا که صراحتاً در مقدمه اول به درک حرکت توسط حواس اشاره کرده است؛ به وجود حرکت در جهان قائل است.

۳) هراکلیتوس، عقل را نیز دارای اعتبار می‌داند.

۴) هر دو فیلسوف، لایه ظاهری جهان را دارای ثبات نمی‌دانند؛ هراکلیتوس کلاً جهان را در حرکت می‌داند و پارمنیدس لایه ظاهری جهان را در حال تغییر و دگرگونی تلقی می‌کند.

۸۷- کدام گزینه می‌تواند مطابق با دیدگاه سوفسطائیان باشد؟

- (۱) رسیدن به علم ثابت از اشیاء مادی و محسوس از طریق حواس صورت می‌گیرد.
- (۲) دست پیدا کردن به یک دیدگاه و تفسیر واحد از اشیاء گوناگون از طریق عقل امکان‌پذیر است.
- (۳) حقیقت، به معنای خبر دادن از یک واقعیت بیرونی است، هرچند ادراکات افراد درباره آن واقعیت، دارای تفاوت باشد.
- (۴) زمانی که در بیابان به جای آب واقعی، سراب مشاهده می‌کنیم، حقیقت همان چیزی است که در همان لحظه حس کرده‌ایم.

پاسخ گزینه ۴

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

بازنویسی دیدگاه سوفسطائیان به صورت استدلال منطقی:

منظور سوفسطائیان از اینکه می‌گویند: «شناخت ممکن نیست» چیست؟

یعنی اگر گاهی چیزهایی مانند «سرما، گرما، نور و...» را از طریق حواس پنج‌گانه درک کنیم، نمی‌توانیم نام آن را «شناخت واقعیت» بگذاریم؛ زیرا اولاً «واقعیت ثابتی در جهان وجود ندارد» و ثانیاً، «انسان توانایی کسب شناخت ندارد و اگر چیزی را درک کنید، صرفاً چیزبست که در همان لحظه حس کرده‌اید».

پاسخ شریعی:

پروتاگوراس که یکی از سوفسطائیان است، می‌گوید: «هیچ حقیقت ثابتی در عالم وجود ندارد و همه چیز نسبی است»؛ از نظر او در این لحظه که به جای آب واقعی، سراب مشاهده شده، حقیقت همین است که احساس شده است.

به عبارت ساده‌تر، از نظر سوفسطائیان، «هرکس هرچه بفهمد، حقیقت است»؛ پس اگر کسی سراب را در بیابان مشاهده کند، همان حقیقت است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲ از نظر سوفسطائیان، رسیدن به علم ثابت از اشیاء چه از طریق حواس و چه از طریق عقل امکان ندارد.
- ۳ از نظر سوفسطائیان، حس کردن یک واقعیت، به معنای خبر دادن از آن واقعیت نیست؛ بلکه احساس ما از آن واقعیت است، چون احساس افراد متفاوت است، می‌توان گفت که حقیقت آن است که حواس هرکس به آن گواهی دهد.

مشاوره: سؤال مذکور مشابه تیپ تست کنکور سراسری ۱۴۰۲ است.

راز طراح: یکی از سبک‌های جدید طراحی تست، ذکر عبارت‌های مختلف مطابق با دیدگاه یک فیلسوف یا اندیشمند خاص است؛ برای مثال ممکن است طراح عبارت ذکر کند و از شما بخواهد که تشخیص دهید کدام عبارت مطابق دیدگاه فلان فیلسوف است و البته لازم به ذکر است که آن عبارت در کتاب درسی مستقیماً ذکر نشده است.

گروه آموزشی ماز

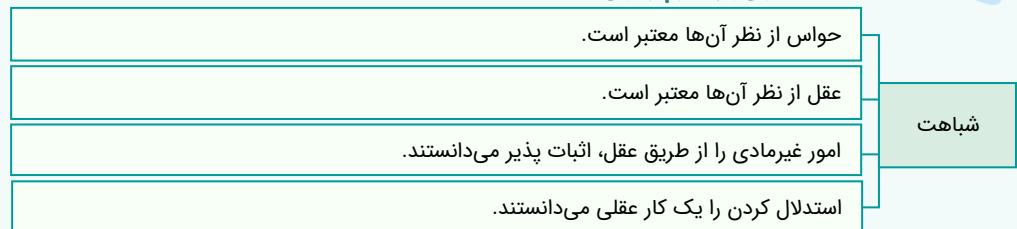
۸۸- کدام گزینه را می‌توان به عنوان وجه اشتراک افلاطون و ارسطو در نظر گرفت؟

- (۱) اثبات‌پذیر دانستن امور غیرمادی
- (۲) سخن گفتن از لایه باطنی جهان
- (۳) بی‌اعتبار دانستن حواس پنج‌گانه
- (۴) خطاناپذیر دانستن شناخت عقلی

پاسخ گزینه ۱

(متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۸)

مقایسه دیدگاه افلاطون و ارسطو پیرامون شناخت:

تفاوت

افلاطون برخلاف ارسطو از لایه باطنی جهان و نظریه مُثُل سخن گفت.

افلاطون برخلاف ارسطو، دربارهٔ شهود قلبی سخن گفت. (البته احتمالاً ارسطو نیز شهود را معتبر می‌دانست و صرفاً از آن حرفی نزد)

توجه ارسطو به شناخت عقلی، بیشتر از افلاطون بود و این توجه را با تدوین دانش منطق نشان داد.

افلاطون کلاً شناخت حسی را دارای ارزش پایینی می‌دانست، اما ارسطو شناخت حسی را در صورت همراهی با عقل، دارای ارزش می‌دانست.

پاسخ تشریحی:

افلاطون و ارسطو، هر دو امور غیرمادی را به وسیلهٔ عقل، اثبات پذیر می‌دانستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) افلاطون به شناخت عالم مُثُل اهمیت می‌داد و آن عالم برایش از اهمیت بالایی برخوردار بود؛ اما ارسطو دربارهٔ عالم مُثُل و لایه باطنی جهان حرفی نزده بود.

۳) هر دو حواس پنج‌گانه را معتبر می‌دانستند.

۴) هر دو به کلی شناخت انسان را خطا پذیر می‌دانستند؛ نه اینکه فقط شناخت حسی را خطا پذیر بدانند.

دام تستی: شناخت عقلی، کمتر از شناخت حسی خطا می‌کند؛ نه اینکه کلاً خطاناپذیر باشد.

راز طراح: یافتن شباهت یا تفاوت میان دو فیلسوف با دیدگاه‌های مخالف، کار ساده‌ای است؛ برای مثال اگر طراح، تفاوت دیدگاه «ارسطو» و «پروتاگوراس» را از شما بخواهد، به راحتی می‌توانید به سؤال پاسخ دهید؛ اما پیدا کردن شباهت و تفاوت در میان دو فیلسوف بسیار نزدیک به یکدیگر، مانند «افلاطون و ارسطو»، کار دشواری است. پس در هنگام مطالعهٔ کتاب درسی، به این موارد بیشتر توجه کنید.

گروه آموزشی ماز

۸۹- از نظر افلاطون، دلیل اصلی در خصوص «بارزش تر بودن شناخت عقلی از شناخت حسی» چیست؟

(۱) خطا پذیر بودن شناخت حسی

(۲) محدود نبودن شناخت به واسطهٔ عقل

(۳) قابلیت بررسی امور غیرمادی در شناخت عقلی

(۴) تدریجی بودن کسب معرفت در شناخت به واسطهٔ حواس

پاسخ گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

حس ← معتبر است؛ اما به دلیل اینکه صرفاً توانایی درک عالم مادی را دارد، از ارزش کمتری برخوردار است.

عقل ← معتبر است و ارزش بسیار بالایی دارد؛ زیرا توانایی درک عالم مُثُل و عالم طبیعت را به صورت همزمان دارد.

شهود ← معتبر است؛ افلاطون اعتقاد دارد که سقراط، عالم برتر از ماده را از طریق شهود مشاهده کرده است.

ابزارهای
شناخت
از نظر
افلاطون

پاسخ تشریحی:

به دلیل اینکه «عقل توانایی درک جهان مادی و غیرمادی را دارد؛ اما حواس صرفاً به امور مادی تعلق دارد»؛ افلاطون شناخت عقلی را بارزش تر از شناخت حسی می‌دانست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اولاً شناخت انسان به صورت کلی خطا پذیر است؛ نه اینکه فقط شناخت حسی خطا پذیر باشد؛ ثانیاً این مورد را افلاطون در خصوص بارزش تر بودن شناخت عقلی از شناخت حسی، نام نبرده است.

۲) شناخت به واسطهٔ عقل از محدودیت‌های کمتری از شناخت حسی برخوردار است؛ اما فاقد محدودیت نیست و به هر حال، محدودیت‌هایی دارد.

۴) اولاً شناخت انسان به صورت کلی تدریجی است؛ نه اینکه فقط شناخت حسی تدریجی باشد؛ ثانیاً این مورد را افلاطون در خصوص بارزش تر بودن شناخت عقلی از شناخت حسی، نام نبرده است.

راز طراح: در سؤالاتی که به «اصلی‌ترین دلیل» اشاره شده، ممکن است بیش از یک پاسخ صحیح وجود داشته باشد؛ پس به دنبال اصلی‌ترین پاسخ نگردید. فراموش نکنید که طراح، گزینه‌ای را انتخاب کرده که کمترین استثنا و مثال نقض را دارد.

گروه آموزشی ماز

۹۰- منظور ارسطو از عبارت زیر چیست؟

«استدلال کردن، یک کار عقلی است».

- (۱) نتیجه استدلال عقلی، همواره درست و یقینی است.
- (۲) مقدمات استدلال، تنها از طریق ابزار عقل به دست آمده است.
- (۳) استدلال تنها در اثبات امور ماورای حسی و غیرمادی کاربرد دارد.
- (۴) چینش مقدمات و مراحل استدلال، تنها به واسطه عقل صورت می گیرد.

پاسخ گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

ویژگی های «استدلال» از نظر ارسطو:

- ۱- یک کار عقلی است.
- ۲- توانایی اثبات امور مادی و غیرمادی را دارد.
- ۳- از تصدیقات معلوم برای روشن ساختن تصدیق مجهول استفاده می شود.
- ۴- تصدیقات معلوم یا همان مقدمات استدلال، می تواند از راه های مختلفی مانند: «حس، تجربه، عقل محض و شهود» کسب شود.
- ۵- صرفاً عقل است که توانایی دارد تا مقدمات استدلال را در کنار یکدیگر قرار دهد تا به نتیجه برسد.

پاسخ تشریحی:

استدلال یعنی چینش مقدماتی که از راه های مختلف و توسط ابزارهای مختلف شناخت به دست آمده اند، برای رسیدن به یک نتیجه معتبر که تمام این امور و مراحل توسط عقل انجام می شود.

بررسی سایر گزینه ها:

۱ نتیجه استدلال عقلانی، ممکن است درست یا نادرست باشد.

❓ مثال برای استدلال عقلانی با نتیجه صادق ← هر انسانی، ناطق است؛ سقراط انسان است. پس سقراط ناطق است.

❓ مثال برای استدلال عقلانی با نتیجه کاذب ← در باز است؛ باز پرنده است. پس در پرنده است.

۲ مقدمات استدلال، ممکن است از هر طریقی کسب شود.

❓ مثال برای استدلال با مقدمات حسی ← امسال در کویر لوت، ۳۰ میلی متر باران آمد؛ ۵ سال قبل نیز به همین مقدار بود؛ پس سال بعد نیز ۳۰ میلی متر باران می بارد.

❓ مثال برای استدلال با مقدمات عقلی ← در جهان حرکت وجود دارد؛ حرکت بدون وجود حرکت دهنده امکان ندارد؛ از طرفی امکان ندارد در جهان، بی نهایت حرکت دهنده وجود داشته باشد؛ پس حرکت دهنده ای در جهان وجود دارد که خودش حرکت ندارد.

۳ استدلال عقلانی در امور مادی و غیرمادی امکان پذیر است.

❓ مثال برای استدلال در امور مادی ← می توان برای اثبات بارش باران در بیابان های ایران، استدلال عقلانی ارائه کرد.

❓ مثال برای استدلال در امور غیرمادی ← می توان برای اثبات وجود خداوند و فرشتگان مجرد، استدلال عقلانی ارائه کرد.

گروه آموزشی ماز

۹۱- کدام گزاره نمی تواند از زبان فارابی و ابن سینا بیان شده باشد؟

- (۱) رسیدن به حقیقت در فلسفه با بهره گرفتن از شهود، ملازمه دارد.
- (۲) شهود یکی از ابزارهای معتبر برای کسب معرفت و شناخت است.
- (۳) عقل و حس می توانند انسان را در رسیدن به حقایق کمک کنند.
- (۴) تجربه و استدلال های تجربی می توانند به معارف مفیدی برسند.

پاسخ گزینه ۱ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۸)

حس، عقل، شهود و وحی را معتبر می دانستند.

از حیث معتبر دانستن حس و عقل و تأکید بر استدلال عقلی مشابه ارسطو و افلاطون هستند.

فلسفه آنها با معرفت شهودی آمیخته نشده است.

از ارتباط میان فلسفه و شهود حرفی نزده بودند.

نظر
فارابی و
ابن سینا

پاسخ تشریحی:

فارابی و ابن سینا، علی‌رغم اینکه شهود را معتبر می‌دانستند؛ از ارتباط شهود و فلسفه سخن نگفتند؛ درواقع این دو فیلسوف، رسیدن به حقیقت را در فلسفه خویش، صرفاً از راه استدلال عقلی محض جست‌وجو می‌کردند و به دنبال یافتن ملازمه‌ای میان شهود و درک حقیقت در فلسفه نبودند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) فارابی و ابن سینا، هردو شهود را برای کسب معرفت معتبر می‌دانستند.
۳) و ۴) فارابی و ابن سینا و سایر فیلسوفان مسلمان، عقل و حس و تجربه را معتبر می‌دانستند.

گروه آموزشی ماز

۹۲- درباره روش سهروردی در معرفت‌شناسی می‌توان گفت:

- ۱) در استفاده از شهود قلبی دچار افراط شده بود.
۲) برخلاف ابن سینا، شهود را دارای اعتبار می‌دانست.
۳) مشاهدات قلبی خود را به زبان عقل بیان می‌کرد.
۴) استدلال عقلی را خطاناپذیر و یقینی می‌دانست.

پاسخ گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

حس، عقل، شهود و وحی را معتبر می‌دانست.	نظر شیخ اشراق در معرفت‌شناسی
شهود را برخلاف ابن سینا و فارابی وارد فلسفه خویش کرد.	
تلاش می‌کرد تا آنچه که شهود کرده را به زبان استدلال عقلانی به دیگران منتقل کند.	
فیلسوفی را که از شهود استفاده نکند، «به اشتباه افتاده» و عارفی را که از استدلال استفاده نکند، «ناقص» می‌داند.	

پاسخ تشریحی:

سهروردی تلاش می‌کرد تا مشاهدات قلبی خود را که از طریق شهود به دست آورده بود، به‌واسطه استدلال عقلانی بیان کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) سهروردی از عقل و شهود به‌اندازه استفاده می‌کرد و در استفاده از هیچ‌کدام، دچار افراط نشده بود.
۲) سهروردی و ابن سینا، هردو شهود را برای کسب معرفت معتبر می‌دانستند.
۴) هیچ‌یک از فیلسوفان مسلمان از جمله سهروردی، استدلال عقلی را خطاناپذیر نمی‌دانستند.

گروه آموزشی ماز

۹۳- کدام عبارت درباره معرفت‌شناسی در دوره جدید اروپا درست است؟

- ۱) هدف تمام تجربه‌گرایان کشف واقعیت اشیاست.
۲) در دوره جدید اروپا نسبی‌گرایی، محدود به معرفت‌شناسی نماند.
۳) از دیدگاه همه تجربه‌گرایان از طریق حس و تجربه می‌توان به واقعیت اشیاء رسید.
۴) در دوره جدید اروپا، اغلب به دو ابزار حس و عقل توجه شده و به شهود قلبی اصلاً توجهی نشده است.

پاسخ گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۸)

عدم امکان پاسخگویی به سؤالات مهم انسان به دلیل محدودیت‌های روش تجربی؛ برای مثال نیازمندی جهان به خدا و مبدأ آفرینش	پیامدهای بی‌مهری به روش عقلی در اروپا
از بین رفتن قطعیت احکام تجربی به دلیل ناتوانی تجربه از دستیابی به همه ویژگی‌های اشیاء و احتمالی بودن نتایج آن	
با اشکال روبرو شدن واقع‌نمایی روش تجربی	
ظهور جریان‌های نسبی‌گرایی و عمل‌گرایی در اروپا	
علت ظهور ← مشکلاتی که روش تجربی در واقع‌نمایی اشیاء داشت.	مکتب پراگماتیسم
هدف ← رسیدن به باورهایی که در عمل برای انسان سودمند باشد.	
ابزارهای شناخت معتبر ← حس و تجربه است که با آن‌ها نیز نمی‌توان به واقعیت‌های اشیاء رسید.	
معیار درستی یا نادرستی یک حقیقت ← سودمند بودن یا سودمند نبودن، معیار درستی یا نادرستی یک حقیقت است.	

پاسخ تشریحی:

مشکلاتی که تجربه‌گرایی با آن روبه‌رو بود، سبب شد که واقع‌نمایی دانش تجربی، بار دیگر با اشکال روبه‌رو شود و جریان‌های نسبی‌گرا در داخل تجربه‌گرایی ظهور کنند و نسبی‌گرایی در معرفت‌شناسی، به تدریج در حوزه‌های مختلفی مثل انسان‌شناسی، اخلاق، حقوق و ... خود را بیشتر نشان داد و به نسبی‌گرایی در هویت انسان، اخلاق، دین و حقوق انجامید و محدود به حوزه معرفت‌شناسی نشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ مکتب «پراگماتیسم» که یکی از مکاتب تجربه‌گرا است، به دنبال رسیدن به واقعیت‌های اشیاء نیست.

۳ برخی از تجربه‌گرایان، مانند پراگماتیست‌ها، معتقدند که از طریق تجربه نمی‌توان به واقعیت اشیاء رسید و نباید هدف انسان، کشف واقعیت‌ها باشد.

۴ برخی از تجربه‌گرایان، مانند ویلیام جیمز و هانری برگسون، به شهود قلبی نیز اعتقاد داشتند.

راز طراح: استفاده از قیده‌های «همه»، «اغلب» و ... در تست‌های فلسفه رایج است؛ به نحوی که طراح انتظار دارد تا شما بر کل مطلب تسلط داشته باشید و بتوانید درستی یا نادرستی قیده‌ها را تشخیص دهید.

مشاوره: از آنجا که در چنین تست‌هایی، کل معلومات فلسفی شما، درگیر می‌شود؛ ترجیحاً در دور اول پاسخگویی به سؤالات، آن‌ها را رها کنید و در دور دوم با آرامش خاطر بیشتری به سراغ آن‌ها بروید.

گروه آموزشی ماز

۹۴- اگر کسی بگوید «گزاره‌هایی که تجربه‌پذیر نیستند، بی‌معنا هستند»؛ کدام گزینه درباره او درست است؟

۱) این گزاره را با نوعی استقراء تعمیمی به دست آورده است.

۲) عقل تجربی را از عقل محض مطمئن‌تر می‌داند.

۳) اصل علیت را قانونی عقلی قلمداد می‌کند.

۴) در معرفت به سوفسطائیان گرایش دارد.

پاسخ گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۸)

اتفاقاتی در دوره جدید اروپا رخ داد که سبب شد تجربه‌گرایان و عقل‌گرایان ظهور کنند:

تجربه‌گرایان، چه کسانی بودند؟

فیلسوفانی بودند که برای تجربه، اهمیت بیشتری قائل بودند و آن را اساس کسب معرفت و شناخت برای بشر می‌دانستند و معتقد بودند که با استدلال عقلانی محض، نمی‌توان به واقعیت‌های جهان رسید و حتماً باید از تجربه کمک گرفت.

عقل‌گرایان، چه کسانی بودند؟

فیلسوفانی بودند که برای عقل محض، اهمیت بیشتری قائل بودند و آن را اساس کسب معرفت و شناخت برای بشر می‌دانستند و معتقد بودند که هم با استدلال عقلانی محض و هم با تجربه، می‌توان به واقعیت‌های جهان رسید.

پاسخ تشریحی:

گزاره مذکور در صورت سؤال، از طریق استقراء تعمیمی به دست آمده است؛ زیرا شخصی که به این عبارت اعتقاد دارد، گزاره‌های تجربه‌پذیر مختلفی را امتحان کرده و از طریق استقراء تعمیمی، به معناداری همه آن‌ها حکم کرده و به یک قانون کلی دست پیدا کرده است.

مثال:

مقدمه اول ← گزاره «الف» تجربه‌پذیر و بامعناست.

مقدمه دوم ← گزاره «ب» تجربه‌پذیر و بامعناست.

مقدمه سوم ← گزاره «ج» تجربه‌پذیر و بامعناست.

مقدمه چهارم ← گزاره «د» تجربه‌پذیر و بامعناست.

مقدمه پنجم ← گزاره «و» تجربه‌پذیر و بامعناست.

نتیجه ← پس فقط گزاره‌های تجربه‌پذیر، بامعنا هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) چنین شخصی اصلاً عقل محض را معتبر نمی‌داند که بخواهد ارزش تجربه را بالاتر از عقل محض تلقی کند.
- ۳) از نظر چنین شخصی، همه قوانین جهان از جمله علیت و یکسان عمل کردن طبیعت، تجربی هستند؛ زیرا اساساً گزاره‌های عقلی بی‌معنااند.
- ۴) سوفسطائیان، کل معرفت را انکار می‌کردند؛ درحالی که در گزاره مذکور صرفاً معرفت عقلی محض بی‌معنا تلقی شده است.

گروه آموزشی ماز

۹۵- مقصود اصلی از «نسبت» که در دیدگاه نسبی‌گرایی مطرح می‌شود، چیست؟

- ۱) هر انسان به نسبت شخص دیگر، شناخت متفاوتی کسب می‌کند.
- ۲) تجربه نسبت به عقل، توانایی رسیدن به شناخت مطمئن‌تری دارد.
- ۳) عقل نسبت به تجربه، خطاهایی کمتری در مسیر کسب شناخت دارد.
- ۴) شناخت عقلی نسبت به تجربه، دارای محدودیت‌های بیشتری است.

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

پاسخ گزینه ۱

- ساختار شناخت و مسیر شناخت انسان‌ها از امور و واقعیات به‌گونه‌ای است که امکان شناخت یکسان وجود ندارد.
- هر انسانی شناخت خاص خود را از واقعیات دارد، هرچند که بسیار نزدیک به شناخت انسان دیگر باشد.
- هر امر خارجی، متناسب با شخصیت و ویژگی‌های فردی و اجتماعی افراد، درک و فهم می‌شود.
- اصول معرفت، امری نسبی است و نسبت به هر فرد یک معرفت ویژه وجود دارد.

نسبی‌گرایی

پاسخ تشریحی:

منظور از «نسبت» در نسبی‌گرایی، یعنی اینکه یک امر را نسبت به دو یا چند انسان بسنجیم؛ مثلاً انسانی نسبت به واقعیت «الف» یک برداشت و انسان دیگر نسبت به همان واقعیت، برداشت متفاوت دارد. به عبارت ساده‌تر، از نظر نسبی‌گرایان، درک واقعیت در انسان‌های مختلف نسبی است و از شخصی به شخص دیگر تفاوت دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ و ۳) در دیدگاه نسبی‌گرایی عقل و تجربه هیچ‌کدام نمی‌توانند ما را به شناخت واحد برسانند و هیچ‌کدام ترجیحی بر دیگری ندارند.
- ۴) در دیدگاه نسبی‌گرایی، عقل و تجربه هر دو برای رسیدن به شناخت واحد، ناکارآمد و محدود هستند؛ گذشته از آن، این عبارت به‌صورت سؤال ارتباطی ندارد.

مشاوره: به‌صورت سؤال دقت کنید؛ گاهی ممکن است محتوای همه گزینه‌ها درست باشد، اما فقط یک گزینه به‌صورت سؤال مربوط شود.

گروه آموزشی ماز

۹۶- از نظر فرانسیس بیکن، پیروی از روش ارسطو کدام‌یک از پیامدهای زیر را ندارد؟

- ۱) پیشرفت نکردن علوم تجربی
- ۲) محصور ماندن علوم تجربی
- ۳) توقف علوم تجربی به‌واسطه خرافات
- ۴) بی‌معنایی و خطاپذیری علوم بشری

(آسان - خط به خط - ۱۱۰۸)

پاسخ گزینه ۴

- پیروی از روش ارسطو سبب ← پیشرفت نکردن علوم تجربی می‌شود.
- پیروی از روش ارسطو سبب ← محصور شدن علوم تجربی در خرافات می‌شود.
- پیروی از روش ارسطو سبب ← محصور شدن علوم تجربی در تعصبات بی‌جا می‌شود.

فرانسیس بیکن

منظور فرانسیس بیکن از «روش ارسطو» چیست؟

منظور او، همان شیوه استدلالی محض است.

پاسخ تشریحی:

فرانسیس بیکن، حرفی از بی‌معنایی و خطاپذیری علوم بشری نزده است.

مشاوره: حتماً زمان خود را به نحوی مدیریت کنید که به سؤالات ساده‌ای از این قبیل برسید و بتوانید آن‌ها را پاسخ دهید.

گروه آموزشی ماز

۹۷- کدام عبارت، مطابق با نظر کانت در معرفت‌شناسی است؟

- (۱) داده‌های معرفتی از طریق حس و قالب معرفت در همان لحظه توسط طریق عقل ساخته می‌شود.
- (۲) معرفت ذاتی است چون قالب‌های معرفت بدون دخالت ابزار حس و ابزار عقل به دست می‌آید.
- (۳) محتوای معرفت از طریق حس حاصل می‌شود و قالب معرفت در نزد قوای ادراکی انسان است.
- (۴) داده‌های معرفت توسط عقل درک می‌شود و قالب آن در قوای ادراکی، توسط حس درک می‌شود.

پاسخ گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۸)

مراحل شناخت
از نظر کانت

مرحله ۱ - درک داده‌های حسی توسط حواس

مرحله ۲ - انتقال داده‌های حسی به قوه عقل

مرحله ۳ - تجزیه و تحلیل داده‌های حسی در عقل به واسطه قالب‌هایی که عقل به صورت ذاتی دارد.

نتیجه - رسیدن به شناخت و معرفت

به این مثال توجه کنید:

مراحل شناخت
«علت روشن
شدن زمین» از
نظر کانت

مرحله ۱ - درک روشن شدن زمین پس از طلوع خورشید توسط حواس پنجگانه

مرحله ۲ - انتقال مشاهدات مذکور به قوه عقل

مرحله ۳ - تجزیه و تحلیل مشاهدات مذکور در عقل به واسطه قالب‌هایی مانند اصل علیت که عقل به صورت ذاتی دارد.

نتیجه - رسیدن به اینکه بین روشن شدن زمین و طلوع خورشید، رابطه علیت وجود دارد.

پاسخ تشریحی:

از نظر کانت انسان ابتدا به وسیله حواس ظاهری، پدیده‌ها و آثار مرتبط به آن‌ها را مشاهده می‌کند و می‌بیند که بعضی امور در بعضی دیگر تأثیر می‌گذارند و تغییرات آن‌ها وابسته به دیگری است. مثلاً با حرارت دادن چوب، مشاهده می‌کند که چوب می‌سوزد و خاکستر می‌شود. اما حس قادر به درک این امر نیست که حرارت عامل سوختن چوب است، بلکه مفهوم علیت که جزء مفاهیم پیشینی و قالب‌های ذهنی فرد است، سبب می‌شود که رابطه بین حرارت و سوختن را درک نماید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) کانت معتقد است که داده‌های معرفتی از طریق حس به دست می‌آید و قالب معرفت از قبل در ذهن موجود هستند؛ نه اینکه توسط عقل ساخته بشوند.
- ۲) از نظر کانت معرفت ذاتی نیست و حاصل همکاری حس و عقل می‌باشد.
- ۴) با توجه به دیدگاه کانت، داده‌های معرفت توسط حس به تنهایی به دست می‌آیند و قالب آن در قوای ادراکی عقل، موجود می‌باشند و با انسان همراه هستند.

گروه آموزشی ماز

۹۸- کدام گزینه در تکمیل عبارت زیر مناسب‌تر است؟

- مکتب پوزیتیویسم، همانند سایر مکاتب تجربه‌گرا.....؛ از نظر آن‌ها صرفاً تجربه معتبر است و همین موضوع، وجه ..... آن‌ها با جان لاک بود.
- (۱) امور غیر تجربی را فاقد مبنای اثباتی می‌دانست - شباهت
  - (۲) امور غیرمادی را اثبات پذیر نمی‌دانست - تفاوت
  - (۳) استدلال عقلی محض را معتبر نمی‌دانست - شباهت
  - (۴) مفاهیم خدا و روح را مادی می‌دانست - تفاوت

پاسخ گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۱۰۸)

نظرات
فیلسوفان
پوزیتیویست

اموری مانند روح، اختیار، جهان پس از مرگ - به دلیل تجربه پذیر نبودن، بی‌معنا هستند.

اموری که قابلیت بررسی دارند - صرفاً امور محسوس و مادی قابلیت بررسی دارند.

اموری که قابلیت بررسی ندارند - امور نامحسوس و غیرمادی قابلیت بررسی ندارند.

وجه تمایز پوزیتیویسم با سایر مکاتب تجربه‌گرا - پوزیتیویسم فقط تجربه را معتبر می‌داند، اما مکاتب مذکور، صرفاً بر اهمیت تجربه تأکید دارند.

پاسخ تشریحی:

بخش اول سؤال:

مکتب پوزیتیویسم، همان تجربه‌گرایی مطلق است و مانند سایر مکاتب تجربه‌گرا، امور غیرمادی و غیرتجربی مانند خداوند را اثبات‌ناپذیر می‌دانست. (تأیید گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳)

بخش دوم سؤال:

تأکید مطلق بر تجربه‌گرایی، تفاوت پوزیتیویسم با سایر مکاتب و فیلسوفان تجربه‌گرا مانند جان لاک است؛ به عبارت دیگر، افرادی مانند جان لاک، بر اهمیت تجربه تأکید داشتند؛ نه اینکه بگویند «فقط تجربه معتبر است»؛ اما پوزیتیویست‌ها، صرفاً تجربه را در مسیر شناخت معتبر می‌دانستند. (تأیید گزینه‌های ۲ و ۴)

بررسی گزینه‌ها:

۱ و ۳ بخش دوم عبارت نادرست است.

۲ هر دو بخش عبارت درست است.

۴ پوزیتیویست‌ها، اموری مانند روح و خداوند را بی‌معنا می‌دانستند؛ نه اینکه آن‌ها را مادی بدانند.

گروه آموزشی ماز

۹۹- کدام یک از گزینه‌های زیر، به ترتیب بیانگر دیدگاه‌های کانت و دکارت در معرفت‌شناسی است؟

۱) همهٔ معرفت‌های بشر از راهی به‌جز حواس کسب می‌شود - معرفت به وجود خداوند از راه تجربه کسب نشده است.

۲) مفهوم علیت و زمان و مکان در عقل به‌صورت ذاتی وجود دارد - گزاره‌هایی که فقط بر عقل محض متکی هستند، معتبر می‌باشند.

۳) برای درک مفاهیمی مانند زمان و مکان، همکاری حس و عقل صورت می‌گیرد - عقل انسان به‌صورت ذاتی معرفت‌هایی دارد که از تجربه کسب نشده‌اند.

۴) رسیدن به شناخت جدید و معلوم ساختن مجهولات، حاصل همکاری میان حس و عقل است - روش تجربی نمی‌تواند برای کسب معرفت و شناخت، مفید باشد.

پاسخ گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۸)

پاسخ تشریحی:

بخش اول سؤال:

از نظر کانت، مفاهیمی مانند علیت و زمان و مکان از طریق تجربه دست نیامده‌اند و به‌صورت ذاتی نزد قوای ادراکی موجود هستند.

بخش دوم سؤال:

چیزی که دکارت را از تجربه‌گرایان جدا کرد، قبول گزاره‌ها و قواعد عقلانی بود که از طریق تجربه کسب نشده بودند و فقط متکی بر عقل بودند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ از نظر کانت، مفاهیم از طریق حس درک شده و در عقل، تجزیه و تحلیل می‌شوند؛ پس حواس نیز در مسیر شناخت تأثیر دارد و اینگونه نیست که همهٔ معرفت‌های بشر از راهی به‌جز حواس درک شوند.

۳ از نظر کانت، درک اموری مانند زمان و مکان بدون نیاز به حس و تجربه صورت می‌گیرد.

۴ دکارت، روش تجربی را نامعتبر نمی‌دانست و آن را برای کسب معرفت، مفید تلقی می‌کرد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- دربارهٔ تحولات حوزهٔ معرفت‌شناسی در اواسط قرن بیستم می‌توان گفت:

۱) جریان‌هایی در اروپا و آمریکا پدید آمد که با مکاتب قبلی، تفاوت‌های بنیادین داشت.

۲) تجربهٔ دینی به‌عنوان روشی خاص در تجربه‌گرایی مطرح و مورد استفاده قرار گرفت.

۳) در عین تأکید بر تجربه‌گرایی به ساحت غیرمادی و معنوی انسان اهمیت داده شد.

۴) عقل‌گرایی بر تجربه‌گرایی غلبه پیدا کرد و استدلال عقلانی محض، رایج شد.

پاسخ گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۸)

جریان‌هایی در اروپا و آمریکا پدید آمد که مکمل جریان‌های قبلی بود.

همچنان تجربه‌گرایی بر عقل‌گرایی غلبه داشت.

شهود عرفانی و وحی طرفدارانی داشت.

افرادی مانند جیمز و برگسون، به شهود عرفانی و تجربهٔ دینی اعتقاد داشتند و به ساحت غیرمادی انسان اهمیت می‌دادند.

تحولات حوزهٔ معرفت‌شناسی در اواسط قرن بیستم

پاسخ تشریحی:

ویلیام جیمز و هانری برگسون از فیلسوفان تجربه‌گرایی هستند که به شهود عرفانی و تجربه دینی نیز معتقدند و به بُعد معنوی انسان اهمیت می‌دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ جریان‌های این دوره، مکمل رخدادها و تحولات قبلی است؛ پس نمی‌تواند تفاوت بنیادین با آن‌ها داشته باشد.
- ۲ تجربه دینی و شهود معنوی در کنار یکدیگر به کار می‌روند و ارتباطی با تجربه‌گرایی ندارند و نمی‌توان آن را زیرمجموعه روش‌های تجربی محسوب کرد.
- ۴ در اروپا همچنان غلبه با تجربه‌گرایی است.

گروه آموزشی ماز

سلام دوست من!

در آزمون قبل، اطلاعات کلی ارائه شده در صفحه اول کارنامه آزمون‌های ماز رو به شما معرفی کردیم! در این متن کوتاه، می‌خوایم به طور خلاصه اطلاعات موجود در صفحه دوم کارنامه رو بهت معرفی کنیم تا بتونی به خوبی، از این اطلاعات استفاده کنی و آزمون‌های خودت رو با موفقیت تحلیل کنی. در صفحه دوم کارنامه آزمون‌های ماز، هریک از دروس موجود در آزمون به صورت مجزا تحلیل شده و وضعیت شما در هر درس به صورت تفکیک شده مشخص می‌شود.

زیست‌شناسی

۱۲۴۵۱	تراز	۷۱.۱۱%	درصد خام	۶۵.۹۳%	درصد	۴۵	تعداد سوال	۳۲	تعداد درست	۷	تعداد نادرست	۶	تعداد زده	سوم	دهک درصدی	+۴۶.۶۳%	تفاوت درصد با میانگین	۱۴۵۸	تغییرات تراز	۶	شاخص پراکندگی	۸۸	رتبه کشوری
-------	------	--------	----------	--------	------	----	------------	----	------------	---	--------------	---	-----------	-----	-----------	---------	-----------------------	------	--------------	---	---------------	----	------------

اگر پاسخ اشتباه نمی‌دادید، تراز شما در این درس برابر با ۱۳۹۴۲ می‌شد.

در ابتدا، تراز شما در هر درس مشخص شده است. تراز، معیاری است که به شما نشان می‌دهد که در آن درس، چگونه عملکردی داشته‌اید. هرچه تراز شما در یک درس بالاتر باشد، یعنی عملکرد شما در آن درس مناسب‌تر بوده است. اگر به دنبال تراز ایده‌آل هستید، باید سعی کنید در هر درس به ترازهای بالاتر از ۱۲۰۰۰ برسید. توجه کنید که تراز هر درس، وضعیت شما در آن درس را نسبت به بقیه داوطلبان سنجیده و درجه سختی درس مورد نظر، تأثیری در مقدار تراز داوطلبان ندارد. برای مثال، اگر در یک آزمون دشوار، با درصد پاسخگویی ۴۰٪، تراز ۱۲۰۰۰ کسب کنید، در یک آزمون با سوالات آسان‌تر، برای بدست آوردن تراز ۱۲۰۰۰ باید به تعداد بیشتری از سوالات پاسخ درست بدهید.

زیست‌شناسی

۱۲۴۵۱	تراز	۷۱.۱۱%	درصد خام	۶۵.۹۳%	درصد	۴۵	تعداد سوال	۳۲	تعداد درست	۷	تعداد نادرست	۶	تعداد زده	سوم	دهک درصدی	+۴۶.۶۳%	تفاوت درصد با میانگین	۱۴۵۸	تغییرات تراز	۶	شاخص پراکندگی	۸۸	رتبه کشوری
-------	------	--------	----------	--------	------	----	------------	----	------------	---	--------------	---	-----------	-----	-----------	---------	-----------------------	------	--------------	---	---------------	----	------------

اگر پاسخ اشتباه نمی‌دادید، تراز شما در این درس برابر با ۱۳۹۴۲ می‌شد.

در ادامه، درصد خام هر درس به شما نشان داده می‌شود. درصد خام، معادل با درصد شما در آن درس، بدون در نظر گرفتن نمره منفی است. پس از آن، درصد حقیقی داوطلب با در نظر گرفتن نمره منفی مشخص شده و در قسمت‌های بعدی نیز تعداد کل سوالات آن درس، تعداد پاسخ‌های درست، تعداد پاسخ‌های نادرست و تعداد سوالات زده در آن درس مشخص می‌شود.

زیست‌شناسی

۱۲۴۵۱	تراز	۷۱.۱۱%	درصد خام	۶۵.۹۳%	درصد	۴۵	تعداد سوال	۳۲	تعداد درست	۷	تعداد نادرست	۶	تعداد زده	سوم	دهک درصدی	+۴۶.۶۳%	تفاوت درصد با میانگین	۱۴۵۸	تغییرات تراز	۶	شاخص پراکندگی	۸۸	رتبه کشوری
-------	------	--------	----------	--------	------	----	------------	----	------------	---	--------------	---	-----------	-----	-----------	---------	-----------------------	------	--------------	---	---------------	----	------------

اگر پاسخ اشتباه نمی‌دادید، تراز شما در این درس برابر با ۱۳۹۴۲ می‌شد.

در ادامه، دهک درصدی داوطلب مشخص شده است. دهک درصدی، به شما نشان می‌دهد که در حداقل و حداکثر درصد پاسخ‌گویی در آن درس، در چه موقعیتی قرار گرفته‌اید. باید سعی کنید در هر درس، در دهک‌های درصدی پایین‌تر قرار بگیرید. حالت ایده‌آل در کارنامه یک داوطلب، این است که داوطلب مورد نظر در درس‌های مختلف خود در دهک‌های اول تا چهارم قرار بگیرد. هر درسی که در آن در دهک‌های بالاتر از پنجم قرار گرفته‌اید، نیاز به مطالعه جدی‌تر، حل تست بیشتر و برنامه‌ریزی دقیق‌تری دارد.

زیست‌شناسی

۱۲۴۵۱	تراز	۷۱.۱۱%	درصد خام	۶۵.۹۳%	درصد	۴۵	تعداد سوال	۳۲	تعداد درست	۷	تعداد نادرست	۶	تعداد زده	سوم	دهک درصدی	+۴۶.۶۳%	تفاوت درصد با میانگین	۱۴۵۸	تغییرات تراز	۶	شاخص پراکندگی	۸۸	رتبه کشوری
-------	------	--------	----------	--------	------	----	------------	----	------------	---	--------------	---	-----------	-----	-----------	---------	-----------------------	------	--------------	---	---------------	----	------------

اگر پاسخ اشتباه نمی‌دادید، تراز شما در این درس برابر با ۱۳۹۴۲ می‌شد.

در بخش‌های بعدی، تفاوت درصد پاسخ‌گویی شما با میانگین درصد پاسخگویی آن درس در کشور آورده شده است. همیشه باید سعی کنید که درصد پاسخ‌گویی شما در مقایسه با میانگین کشوری بالاتر باشد. در ادامه، تغییر تراز شما در آن درس، در مقایسه با آزمون قبلی نشان داده می‌شود. اگر به دنبال پیشرفت در آزمون‌ها هستید، باید سعی کنید تغییرات تراز شما در هر درس همواره مثبت باشد. در این حالت، عدد تغییر تراز با رنگ سبز به شما نشان داده می‌شود. در پایان، شاخص پراکندگی و رتبه کشوری مربوط به هر درس آورده شده است. شاخص پراکندگی، به شما نشان می‌دهد که تراز شما در دروس مختلف تا چه اندازه از هم دور بوده و پراکندگی دارد. برای مثال، اگر شاخص پراکندگی شما در یک درس با عدد ۵+ نشان داده شود، یعنی وضعیت پاسخ‌گویی شما به سوالات آن درس در مقایسه با سایر دروس خیلی بهتر بوده است. در نقطه مقابل، اگر شاخص پراکندگی شما در یک درس با عدد ۶- نشان داده شود، یعنی وضعیت پاسخ‌گویی شما به سوالات آن درس در مقایسه با سایر دروس خیلی ضعیف‌تر بوده است. برای بهبود عملکرد خود، باید سعی کنید درس‌هایی که شاخص پراکندگی منفی دارند را به مقدار بیشتری مطالعه کنید تا به مرور، در آن درس‌ها شرایط بهتری را پیدا کنید. باید سعی کنید در هیچ درسی، شاخص پراکندگی کمتر از ۵- نداشته باشید.

وضعیت شما

زمین‌شناسی: ۱۰۲۴۵ میانگین تراز شما در همه دروس	زیست‌شناسی: ۱۲۴۵۱ میانگین تراز شما در همه دروس
---	---

در قسمت پایینی اطلاعات گفته شده از هر درس، برای شما مشخص شده که اگر به سوالات آن درس پاسخ نادرست نداده و این سوالات را به صورت زنده رها می‌کردید، چه تراز می‌گرفتید. در واقع، این قسمت برای نشان داده تأثیر نمره منفی روی تراز شما در کارنامه قرار گرفته است. هرچقدر که به تعداد سوالات بیشتری به صورت نادرست جواب بدهید، تراز شما به مقدار بیشتری کاهش یافته و آسیب بیشتری به نتیجه نهایی شما وارد می‌شود. به مرور زمان، باید سعی کنید سوالات دشوار آزمون را تشخیص بدهید و با نزنده گذاشتن این سوالات، تعداد پاسخ‌های نادرست خود را کاهش بدهید تا نمره منفی کمتری بگیرید. در پایین‌ترین قسمت از صفحه دوم کارنامه، حداقل و حداکثر تراز شما در دروس مختلف مشخص شده است. درسی که در آن حداقل تراز را گرفته‌اید، مهم‌ترین درسی است که در طول هفته‌های آینده باید وقت بیشتری را روی آن بگذارید!